

Scan

**ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล จากการกระทำ
ของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน
ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว**

นายถนอม ผิวสว่าง

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

พ.ศ. 2551

**The Effects of Training by a Guidance Activity Package for Developing the Belief in
Predicting Causes and Effects of One's Behaviors of Adolescent Students with
Different Psychological Characteristics**

Mr. Tanom Pewsawang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2008

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการ
กระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน
ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว

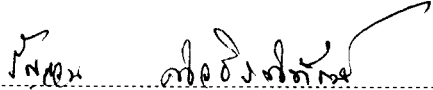
ชื่อและนามสกุล นายถนอม ผิวสว่าง

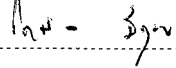
แขนงวิชา การแนะแนว

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล

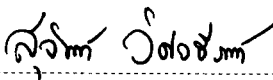
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งจวน คำศิริพิทักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวธีรานนท์)
วันที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน
ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว

ผู้วิจัย นายถนอม ผิวสว่าง **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณทิต (การแนะแนว)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล
ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน กับไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน (2) หาประเภทของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนวัยรุ่นชายและหญิง ที่มีอายุในช่วง 10-13 ปีที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบ้านหัวฝาย จังหวัดอุดรธานี จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม และแบบวัดจิตลักษณะ จำนวน 5 ฉบับ มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ .72 ถึง .88 (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน จำนวน 1 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นทั้งกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงผู้ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นเพศเดียวกันที่ไม่ได้รับการฝึกดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นข้อค้นพบเพิ่มขึ้นจากในกลุ่มรวม

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว ความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

นักเรียนวัยรุ่น จิตลักษณะ

Thesis title: The Effects of Training by a Guidance Activity Package for Developing the Belief in Predicting Causes and Effects of One's Behaviors of Adolescent Students with Different Psychological Characteristics

Researcher: Mr. Tanom Pewsawang; **Degree:** Master of Education (Guidance);

Thesis advisors: (1) Dr. Kosol Meekun, Associate Professor;

(2) Dr. Chiaranai Songchaikul, Associate Professor; **Academic year:** 2008

ABSTRACT

The purposes of this study were to: (1) compare the belief in predicting causes and effects of one's behaviors of adolescent students who were trained with a guidance activity package for developing the belief in predicting causes and effects of one's behaviors with that of adolescent students who were not trained with the package; and (2) identify the type of adolescent students who benefited most from the training with the guidance activity package for developing the belief in predicting causes and effects of one's behaviors.

The research sample consisted of 60 male and female adolescent students, aged 10 – 13 years, who were studying at Prathom Suksa IV – VI level of Ban Hua Fai School in Udon Thani Province in the 2007 academic year. The employed research instruments were (1) a bio-social characteristics assessment form, and five psychological characteristics assessment forms with reliability coefficients ranging from .72 to .88; and (2) a guidance activity package for developing the belief in predicting causes and effects of one's behaviors. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, t-test, and analysis of variance.

Research findings revealed that (1) adolescent students who were trained with the guidance activity package for developing the belief in predicting causes and effects of one's behaviors had significantly higher scores on the belief in predicting causes and effects of one's behaviors, at the .05 level, than the counterpart scores of adolescent students who were not trained with such package; and (2) both the male group and female group of adolescent students who were trained with the guidance activity package for developing the belief in predicting causes and effects of one's behaviors had significantly higher scores on the belief in predicting causes and effects of one's behaviors, at the .05 level, than the counterpart scores of the same sex group of adolescent students who were not trained with such package, which was the additional finding to that on the comparison of whole groups.

Keywords: Guidance activity Package, Belief in predicting causes and effects of one's behaviors, Adolescent student, Psychological characteristics

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ และรองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาทุ่มเททั้งแรงกาย แรงใจ ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง ตลอดจนติดตาม ดูแลการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีวรรณ จันทรวงศ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ดร.สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย นางอังคณา เมตุลา โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณนายประสาท บุคคานอก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวฝาย จังหวัดอุดรธานี ที่อำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณนางโสพิศ โคตะมะ และนางจิราภรณ์ พยุงวงศ์ โรงเรียนบ้านหัวฝาย จังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความร่วมมือเป็นผู้ช่วยในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านหัวฝาย จังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ และเพื่อนนักศึกษาแขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บุคลากรทุกท่านของสถาบันวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวก และให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ขอขอบคุณนางสมเพชร ศิวสว่าง นางสาวจามรี ศิวสว่าง และเด็กหญิงสุคนธา ศิวสว่าง ที่ได้ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และกำลังทรัพย์ ในการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา

ท้ายสุดนี้ คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นการน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา คุณครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้การศึกษอบรม ให้ข้อคิด และให้ความช่วยเหลือ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ถนอม ศิวสว่าง

ตุลาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน	8
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุ และผลจากการกระทำของตน	13
การพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน	21
ความพร้อมทางจิตกับการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุ และผลจากการกระทำของตน	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
รูปแบบการวิจัย	42
ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปร	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ผลการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทดลอง	74
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปการวิจัย	84
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	107
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	108
ข หนังสือขออนุญาตให้ความอนุเคราะห์การทดลองเครื่องมือและการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย	113
ค แบบสอบถาม	116
ง แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	136
จ ภาพการจัดกิจกรรม	140
ประวัติผู้วิจัย	158

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	รูปแบบการวิจัย..... 43
ตารางที่ 3.2	ขั้นตอนการสอบวัดและการจัดกระทำในการวิจัย 43
ตารางที่ 3.3	โครงสร้างของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของตน 58
ตารางที่ 3.4	การดำเนินการทดลอง..... 69
ตารางที่ 4.1	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มที่ได้รับการฝึกต่างกัน..... 75
ตารางที่ 4.2	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน..... 76
ตารางที่ 4.3	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน..... 77
ตารางที่ 4.4	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน..... 78
ตารางที่ 4.5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของตนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามเพศและการฝึก..... 80
ตารางที่ 4.6	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่เพศต่างกัน เมื่อได้รับการฝึกต่างกัน..... 80
ตารางที่ 4.7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของตนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามผลการเรียนเฉลี่ยและการฝึก..... 81

ญ

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล จากการกระทำของคนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามอาชีพของผู้ปกครองและการฝึก.....	82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพที่ 2.1 ความพยายามและผลตอบแทนที่ได้รับขึ้นต่อกันและมีปริมาณสมดุลกัน	14
ภาพที่ 2.2 ความพยายามและผลตอบแทนขึ้นต่อกันแต่ไม่สมดุลกัน ทำนายได้แต่ควบคุมไม่ได้	15
ภาพที่ 2.3 ความพยายามและผลตอบแทนขึ้นต่อกันแต่ไม่สมดุลกัน สำหรับกลุ่มคนที่มีอภิสิทธิ์	15
ภาพที่ 2.4 ความพยายามและผลตอบแทนขึ้นต่อกันแต่ไม่สมดุลกัน สำหรับกลุ่มคนที่ไร้สิทธิ์	15
ภาพที่ 2.5 ความพยายามและผลตอบแทนไม่ขึ้นต่อกัน และไม่สมดุลกัน	16
ภาพที่ 2.6 แสดงขั้นตอนและวงจรกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์	30
ภาพที่ 2.7 ดันไม้จิ้มขนม	33
ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการจัดกลุ่มเพื่อการทดลอง	42
ภาพที่ 3.2 แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร	45
ภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการ คาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน	50
ภาพที่ 3.4 แสดงขั้นตอนการสร้างกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน	52
ภาพที่ 3.5 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดลักษณะทางชีวสังคม	53
ภาพที่ 3.6 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล จากการกระทำของตน	55
ภาพที่ 3.7 แสดงขั้นตอนการได้มาซึ่งแบบวัดที่มีผู้สร้าง และหาคุณภาพไว้แล้ว	56
ภาพที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามเพศ	72
ภาพที่ 4.2 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย	73
ภาพที่ 4.3 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	73

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมุ่งพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตของคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างยั่งยืน ตามแนวคิดหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2550: 10) ได้บัญญัติ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยได้กำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศเพื่อ “พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรู้รอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดี อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้อิทธิพลของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” ขณะที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2542: 4) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” นอกจากนี้เจตนาของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ 2545: 4) มีจุดหมายเพื่อ “มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ” ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 (กรมวิชาการ 2545: 3) ที่เน้นการแนะแนวมิติใหม่ซึ่งเป็นแผนเชิงรุกที่มุ่งส่งเสริมพัฒนา และสร้างภูมิคุ้มกันที่มั่นคง โดยการมีส่วนร่วม และประสานงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาคุณภาพทุกช่วงวัยของชีวิตให้เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยตรง จึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายและจุดมุ่งหมายดังกล่าวของชาติ ในการพัฒนาเยาวชนและคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งได้มีนักการศึกษา นักปราชญ์ นักคิด นักบริหาร และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (กรมวิชาการ 2545: 1) สรุปสาระสำคัญได้ว่า คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง หรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน มีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี เป็นคนร่าเริง แจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพ ปลอดภัยจากการตกเป็นทาสของอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียง แก่สุขภาพ

ตามทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 170) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยที่ศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนไทยจำนวนมาก สรุปได้ว่า พฤติกรรมของคนเก่ง คนดีนั้น เกิดจากลักษณะพื้นฐานทางจิตใจที่สำคัญ 8 ประการในปริมาณที่แตกต่างกัน คนที่ดีมาก และเก่งมาก คือคนที่มีลักษณะทางจิตใจทั้ง 8 ประการสูง ลักษณะทางจิตใจ 8 ประการนั้นคือ ลักษณะพื้นฐานทางจิต 3 ด้าน และสาเหตุทางจิตใจของพฤติกรรมอีก 5 ด้าน ความเชื่ออำนาจในตน เป็น 1 ใน 8 ของลักษณะทางจิตใจ คือ ความเชื่อว่าผลดี หรือผลเสียที่เกิดกับตนนั้นส่วนใหญ่ มีสาเหตุที่สำคัญจากการกระทำของตนมากกว่าจะเกิดจากผู้อื่น หรือเกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ ความเชื่ออำนาจในตนมี 2 องค์ประกอบ คือ ทำนายได้ และควบคุมได้ ทำนายได้ หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่ว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ ถ้าสาเหตุเกิดตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร และถ้าผลเกิดตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร ควบคุมได้ หมายถึง ความเชื่อว่าถ้าต้องการผลดีตนสามารถทำให้เกิดผลดีได้ด้วยตนเอง ถ้าไม่ต้องการผลเสียตนสามารถป้องกันมิให้เกิดผลเสียได้ด้วยตนเอง เชื่อว่าทำมาก-ได้มาก ทำน้อย-ได้น้อย และเชื่อว่าทำดี-ได้ดี ทำชั่ว-ได้ชั่ว ทั้งในปัจจุบันและในอดีต ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2549: 8-11) ได้สรุปจากการศึกษางานวิจัย จำนวน 37 เรื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2537-2549 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา จนถึงข้าราชการสูงวัย อายุตั้งแต่ 12 ปี ถึง 60 ปี รวมทั้งสิ้น 23,363 คน พบว่า ผู้มีความเชื่ออำนาจในตนมากเป็นผู้มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนา ซึ่ง ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมทางศาสนา พฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี และพฤติกรรมครอบครัว มากกว่าผู้มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย

จากผลการศึกษาดังกล่าว ความเชื่ออำนาจในตนจึงเป็นจิตลักษณะ ที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่น เยาวชน และคนไทยเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมอันพึงปรารถนา และมีคุณลักษณะการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

ในสภาพปัจจุบันพบว่าในสังคมไทย วัยรุ่น เยาวชน และคนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ คือ ไม่เชื่อว่าทำมาก-ได้มาก ทำน้อย-ได้น้อย ทำดี-ได้ดี ทำชั่ว-ได้ชั่ว ไม่เชื่อว่าตนสามารถควบคุมผลที่เกิดจากการกระทำของตนได้ รวมทั้งไม่เชื่อว่าตนสามารถคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนได้ หรือกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่มี “สภาพเร้นแค้นทางจิตมาก” ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527: 20) กล่าวว่า บุคคลที่มี สภาพเร้นแค้นทางจิตมาก “จะเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตเสื่อม หงุดหงิด และมีความเครียดมาก เนื่องจากไม่สามารถทำนายและควบคุมผลให้ เป็นไปตามที่ตนต้องการได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ สมาชิกจึงท้อแท้ หมดหวัง หรือบางคนอาจหันไปเชื่อ โชคลาง การดูดวง การทำการพยากรณ์ชะตา หรือทำพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น รดน้ำมนต์ ไขเครื่องราง ของขลังต่าง ๆ เพื่อให้ตนโชคดี หรือได้ผลตอบแทนมาก” ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยเชิงสำรวจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และศูนย์วิจัยเอแบค (2546-2550) พบว่า สังคมไทยมีแนวโน้มเชื่อเรื่องหมอดูกว่าร้อยละ 86.66 ประชาชนกว่า ร้อยละ 53.8 เคยหาหมอดู อ่านคำทำนาย หรือ ตรวจดวงชะตา ร้อยละ 42 ชอบเสี่ยงโชค ขณะที่กลุ่มนักเรียน นักศึกษาดังใจเล่นพนันทายผลฟุตบอลสูงเป็นอันดับที่สองในฤดูกาลที่มีการแข่งขันฟุตบอล จากสภาพดังกล่าวจึงส่งผลให้วัยรุ่นหรือเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตกอยู่ในสภาพที่เสื่อมถอย โดยเชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับโชคเคราะห์ หรือผู้อื่นช่วยเหลือ การพัฒนาประเทศก็จะดำเนินไปได้ยากหากวัยรุ่น หรือเยาวชนในปัจจุบันมีคุณภาพไม่ดีพอ อนาคตของประเทศชาติก็ต้องประสบกับวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรมนุษย์และความไม่มีเสถียรภาพทางสังคมอย่างแน่นอน เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้วัยรุ่น และเยาวชนมีความเชื่ออำนาจนอกตนมากกว่ามีความเชื่ออำนาจในตน จึงควรพัฒนาให้วัยรุ่น หรือเยาวชนเกิดความเชื่ออำนาจในตน เพราะอยู่ช่วงวัยที่ฝึกฝนเพื่อพัฒนาให้มีจิตลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ไม่ยาก และยังส่งผลคงทนต่อเนื่องอีกยาวนาน

การพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนอาจทำได้หลายวิธี โดยปกติความเชื่ออำนาจในตนของบุคคลจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ อายุ การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับสังคมของบิดามารดา และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโดยปัจจัยดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้น จึงมีผู้สนใจศึกษาวิธีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงความเชื่ออำนาจในตนของบุคคลโดยการฝึก ดังเช่น ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) ได้ใช้วิธีการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลเพื่อเพิ่มความเชื่ออำนาจในตน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

และอรวรรณ นามมนตรี (2546) ทำการศึกษาผลของการฝึกความเชื่ออำนาจในตนในการลดสถานะเหงือกอักเสบในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น งานวิจัยทั้งสองเรื่องให้ผลที่แสดงว่า การฝึกความเชื่ออำนาจในตนนั้นสามารถทำได้ และได้ผลดี

การพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนนั้นเป็นเรื่องที่ลุ่มลึก ซับซ้อน ต้องใช้เวลา และกิจกรรมมาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ความเชื่ออำนาจในตน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ทำนายได้ และควบคุมได้ การวิจัยในครั้งนี้จึงศึกษาเฉพาะความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน (ทำนายได้) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของจิตลักษณะด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้วยการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน และการวิจัยนี้ยังให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยว่าจะมีผลให้นักเรียนวัยรุ่นได้รับประโยชน์จากการฝึกต่างกันหรือไม่อย่างไร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

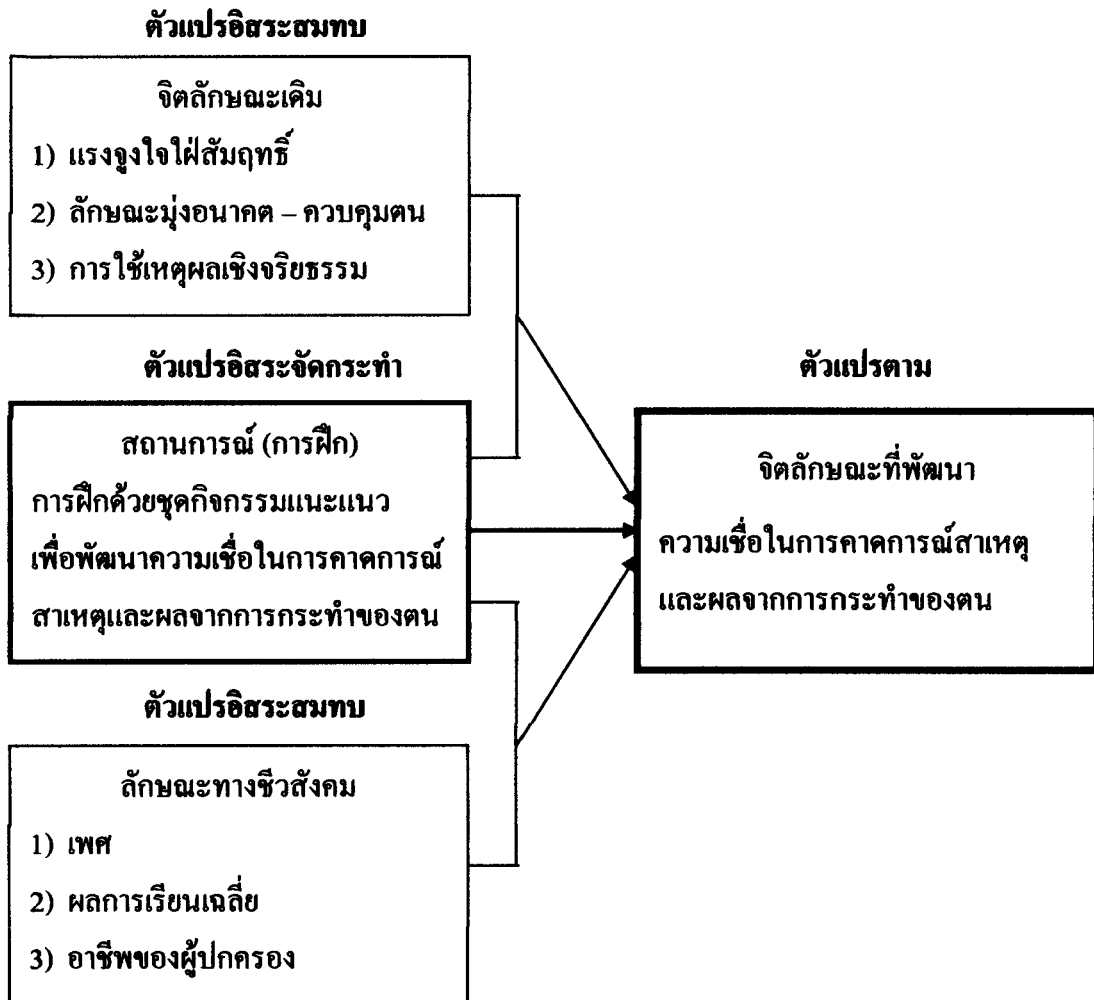
2.1 เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนของนักเรียนวัยรุ่น ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน กับไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

2.2 เพื่อหาประเภทของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดทฤษฎีความเชื่ออำนาจในตนของรอตเตอร์ (Rotter, 1966 อ้างถึงในแสวง ทวีคุณ และคณะ 2546: 20) และทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของควงเคื่อน พันธุมนาวิน (2538) มาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย โดยกำหนดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน เป็นตัวแปรลักษณะสำคัญที่พัฒนา (ตัวแปรตาม) ตัวแปรอิสระจัดกระทำ คือ การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ตัวแปรอิสระสมทบมี 2 กลุ่ม คือ จิตลักษณะเดิม

และลักษณะทางชีวสังคมบางประการ ที่เกี่ยวข้องกับการได้รับประโยชน์มาก-น้อยจากการได้รับการฝึกของนักเรียนวัยรุ่น ตัวแปรทั้งหมดสร้างเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

4.2 นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษานี้เป็นนักเรียนวัยรุ่นชาย-หญิง ที่มีอายุในช่วง 10-13 ปี

5.2 ตัวแปรในการวิจัย

ในการวิจัยเชิงทดลองนี้ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ ตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ตัวแปรต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 **ตัวแปรตาม** ตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

5.2.2 **ตัวแปรอิสระ** ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม คือ

- 1) **ตัวแปรอิสระจัดกระทำ** คือ การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน
- 2) **ตัวแปรอิสระสมทบ** มี 2 กลุ่ม คือ (1) จิตลักษณะเดิม ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (2) ลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 **ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน** หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่ว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ ถ้าสาเหตุเกิด ตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร ถ้าผลเกิด ตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร

6.2 **ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน** หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรม ที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบ ตามเป้าหมาย ขอบข่ายของการแนะแนว และองค์ประกอบของความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน โดยประกอบด้วยคู่มือผู้ให้บริการ

คู่มือผู้รับบริการ และสื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีจุดมุ่งเน้นเฉพาะ เพื่อใช้ฝึกนักเรียนวัยรุ่นให้มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

6.3 **นักเรียนวัยรุ่น** หมายถึง นักเรียนชาย-หญิง ที่มีอายุในช่วง 10-13 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

6.4 **จิตลักษณะเดิม** หมายถึง ลักษณะทางจิตในตัวของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งคาดว่า เป็นสาเหตุเกี่ยวข้องกับการที่มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ในการวิจัยนี้สนใจศึกษาจิตลักษณะเดิม 3 ประการ คือ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) ลักษณะ มุ่งอนาคต-ควบคุมตน และ 3) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้องค์ความรู้ในการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสำหรับนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งเป็นเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน

7.2 ได้ชุดกิจกรรมแนะแนวต้นแบบ และได้แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

7.3 ได้แนวทางในการศึกษาวิจัยการพัฒนาจิตลักษณะด้านอื่น ของนักเรียนวัยรุ่นต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว” ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถประมวล และนำเสนอ ได้เป็น 4 หัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. ความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของคน
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของคน
3. การพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของคน
4. ความพร้อมทางจิตกับการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

1. ความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

1.1 ความหมายของความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

ความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งมีผู้ศึกษาและให้ความหมายเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตนไว้ดังนี้

รอตเตอร์ (Rotter, 1966 อ้างถึงในคุงเคียน พันธุมนาวิน 2549: 1-2) ได้อธิบายว่า ความเชื่ออำนาจของบุคคลแบ่งได้เป็น 2 ประเภท โดยบุคคลที่เชื่อว่า ผลดีหรือผลเสียต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคนนั้น มีสาเหตุที่สำคัญมาจากการกระทำของตนเอง บุคคลเหล่านี้จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตน (Belief in internal locus of control of reinforcement) ส่วนบุคคลอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีความเชื่อว่า ผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นกับคนนั้น มีสาเหตุที่สำคัญมาจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ อำนาจของคนอื่น หรือสาเหตุอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน บุคคลประเภทนี้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจนอกตน (Belief in external locus of control of reinforcement) หรืออาจเรียกได้ว่า เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ บุคคลประเภทนี้ เมื่อมีผลเสียเกิดขึ้นกับตน ก็มักจะกล่าวโทษผู้อื่น หรือสาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การกระทำของตนว่า เป็นต้นเหตุของผลเสียนั้น ความเชื่ออำนาจในตน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการได้แก่ องค์ประกอบแรก ความสามารถในการทำนาย (Predictability) มี 3 ลักษณะ คือ 1) รู้ว่า สาเหตุที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ของผลหนึ่ง ๆ คืออะไร 2) รู้ว่า ถ้าสาเหตุที่ตน

ทราบจากข้อ 1) นั้นปรากฏขึ้น คนจะทราบได้ว่า ผลของสาเหตุดังกล่าวนั้นจะเป็นเช่นไร และ 3) ความเชื่อในทางกลับกันว่าเมื่อผลหนึ่ง ๆ ปรากฏขึ้น ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลเสีย คนจะทราบได้ว่า สาเหตุที่แท้จริงที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ของผลเหล่านี้คืออะไร รวมเรียกอีกนัยหนึ่งว่า การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งกับผลหนึ่ง ส่วนองค์ประกอบที่สอง ความสามารถในการควบคุมได้ (Controllability) เป็นความเชื่อในความสามารถของคนในการคาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้น โดยเชื่อว่า 1) ถ้าต้องการให้ผลดีปรากฏขึ้นอีกหรือปรากฏในปริมาณที่เพิ่มขึ้น คนสามารถทำให้ผลดีนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยความพยายามให้มากขึ้นของตนเอง 2) ถ้าต้องการหลีกเลี่ยงหรือลดผลเสียที่จะปรากฏ คนก็สามารถป้องกันไม่ให้เกิดผลเสียนั้นได้ด้วยตนเอง และ 3) เชื่อว่า “ทำมากย่อมได้ผลมาก และทำน้อยย่อมได้ผลน้อย” ตลอดจนมีความเชื่อว่า “ทำดีย่อมได้ผลดีตอบแทน และทำชั่ว ย่อมได้ผลชั่วตอบแทน” หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมในทางพุทธศาสนานั้นเอง

สตรีกแลนด (Strickland, 1977 อ้างถึงในฐานะวดี สายเนตร 2546: 30) กล่าวว่า “คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในคน หมายถึง คนที่มีความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะเป็ด้านดีหรือด้านร้าย ส่วนคนที่เชื่ออำนาจนอกคน หมายถึง คนที่มีความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระทำของตน แต่ขึ้นอยู่กับสาเหตุต่าง ๆ จากภายนอก เช่น โชคชะตา ความบังเอิญ คนอื่น ๆ หรือลักษณะที่ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ภายในบุคคล”

โซโลมอน และโอเบอร์แลนเดอร์ (Solomon and Oberlander, 1974 อ้างถึงในอรุวรรณามนตรี 2546: 13) ได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจในคนว่า “เป็ความเชื่อและการรับรู้ผล ตลอดจนความต้องการควบคุมผลที่จะเกิด โดยพิจารณาว่าผลดังกล่าวนั้น เกิดจากทักษะความสามารถและความพยายามของตนเอง หรือเป็เพราะอำนาจโชคกลาง โอกาส หรือการกระทำของคนอื่น ถ้าเป็เพราะทักษะหรือความพยายามของคนจะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในคน แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคกลางหรือบุคคลอื่นจะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจนอกคน”

ควงเคือน พันธุมนาวิน (2549: 18) กล่าวถึงความหมายของความเชื่ออำนาจในคน สรุปสาระสำคัญได้ว่า ความเชื่ออำนาจในคน หมายถึง ความเชื่อว่าผลดี หรือผลเสียที่เกิดขึ้นกับคนมีสาเหตุที่สำคัญจากการกระทำของตนเองมากกว่าจะเกิดจากคนอื่น หรือเกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ ความเชื่ออำนาจในคนมี 2 องค์ประกอบ คือ ทำนายได้ และควบคุมได้ ทำนายได้ หมายถึง เชื่อว่าคนสามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้ ควบคุมได้ หมายถึง เชื่อว่าคนสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวมาพอที่จะสรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในคน หมายถึง ความเชื่อว่า ผลดีหรือผลเสียต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคนนั้น มีสาเหตุที่สำคัญจากการกระทำของตน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบแรก ทำนายได้ หมายถึง ความเชื่อที่ว่าคนสามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้

ซึ่งได้แก่ 1) เชื่อว่าคนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ 2) เชื่อว่าถ้าสาเหตุเกิดคนจะทราบว่าจะผลของมันจะเป็นอย่างไร และ 3) เชื่อว่าถ้าผลเกิดคนจะทราบได้ว่า สาเหตุของมันคืออะไร องค์ประกอบที่สอง **ควบคุมได้** หมายถึง เชื่อว่าคนสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคนได้ ซึ่งได้แก่ 1) ถ้าต้องการผลดี เชื่อว่าคนสามารถทำให้เกิดผลดีนั้นได้ด้วยตนเอง 2) ถ้าไม่ต้องการผลเสีย เชื่อว่าคนสามารถป้องกันมิให้เกิดผลเสียนั้นได้ด้วยตนเอง 3) เชื่อว่าทำมาก-ได้มาก ทำน้อย-ได้น้อย และ 4) เชื่อว่าทำดี-ได้ดี ทำชั่ว-ได้ชั่ว

ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในคน ในองค์ประกอบส่วนที่หนึ่ง คือ **ทำนายได้** ดังนั้นจึงสรุปความหมาย **ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน** ได้ว่า หมายถึงความเชื่อที่ว่า คนสามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของคนได้ ซึ่งได้แก่ 1) เชื่อว่าคนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ 2) เชื่อว่าถ้าสาเหตุเกิดคนจะคาดได้ว่า ผลของมันจะเป็นอย่างไร และ 3) เชื่อว่าถ้าผลเกิดคนจะคาดได้ว่า สาเหตุของมันคืออะไร

1.2 ความสำคัญของความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในคน เนื่องจากเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในคน ความสำคัญของความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน จึงอาศัยการอ้างอิงจากความเชื่ออำนาจในคน ซึ่งมีผู้ศึกษาและกล่าวไว้ ดังนี้

ควงเคือน พันธุมนาวิน (2540: 85) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความเชื่ออำนาจในคนว่า “บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในคน จะเป็นผู้มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มที่จะแสวงหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนของการกระทำที่น่าพึงปรารถนา มีความมุ่งมั่นพยายาม ไม่ยอมแพ้หรือย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่มาขัดขวาง มีความเชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมผลของการกระทำของตนเองได้ หากที่จะชักชวนให้เชื่อตามโดยไร้เหตุผล หากสังคมใดมีบุคคลประเภทนี้อยู่มากจะทำให้หน่วยงานหรือสังคมนั้นพัฒนาเจริญก้าวหน้า” และมีงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในคนกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่าง ๆ เช่น การศึกษาของอรวรรณ นามมนตรี (2546) ศึกษาผลของการฝึกความเชื่ออำนาจในคนในการลดสถานะเหงือกอักเสบในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกความเชื่ออำนาจในคนมีสถานะเหงือกอักเสบน้อยกว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกความเชื่ออำนาจในคน ขณะที่ลักขณา กฤษณา (2524) ได้ศึกษาผลของระบบการเสริมแรงด้วยเบียร์รลดการถามตอบคำถามและทำการบ้านวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อายุเฉลี่ย 12 ปี 2 เดือน ผลการวิจัยพบว่า สามารถเพิ่มพฤติกรรมการส่งการบ้านและ

พฤติกรรมตามตอบได้ สำหรับดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) ได้ศึกษาอิทธิพลของการใช้แรงเสริมด้วย เบี้ยรางวัลต่อความเชื่ออำนาจในคน ของนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 10-13 ปี จำนวน 158 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกมีความเชื่ออำนาจในคนสูงกว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน และสุขสมร ประพัฒน์ทอง (2521) ศึกษาอิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์เด็กไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กต่างจังหวัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน 80 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการฝึกความเชื่ออำนาจในคน ซึ่งสอดคล้องกับดวงเดือน พันธุมนาวิน (2549: 8-11) ได้สรุปจากการศึกษางานวิจัย จำนวน 37 เรื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 – 2549 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา ถึงข้าราชการสูงวัย อายุตั้งแต่ 12 ปี ถึง 60 ปี รวมทั้งสิ้น 23,363 คน พบว่าผู้มีความเชื่ออำนาจในคนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมทางศาสนา พฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี และพฤติกรรมครอบครัว มากกว่าผู้มีความเชื่ออำนาจในคนน้อย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในคนกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญ มีพิสัยระหว่าง .08 ถึง .66 โดยเฉลี่ยแล้ว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในคนกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่าง ๆ มีค่าเท่ากับ .37 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .15) หมายความว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในคนมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนามากด้วย

จากความสำคัญของความเชื่ออำนาจในคนดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในคนสูง จะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหลายประการ เช่น พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมครอบครัว พฤติกรรมศาสนา และพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี ซึ่งถ้าหากในหน่วยงาน สังคม หรือประเทศใดมีบุคคลประเภทนี้อยู่มาก ก็จะทำให้หน่วยงาน สังคม และประเทศนั้นพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน จึงน่าจะมี ความสำคัญใกล้เคียงกับความเชื่ออำนาจในคน เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในคน แต่การพัฒนาความเชื่ออำนาจในคนพร้อมกันทุกองค์ประกอบนั้นเป็นเรื่องที่กว้าง ต้องใช้เวลา และกิจกรรมมาก ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนาเฉพาะความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในคน

1.3 วิธีวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางวิธีการวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนจากวิธีการวัดความเชื่ออำนาจในตน จากการศึกษาพบว่า การวัดความเชื่ออำนาจในตน มักมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) ความสามารถในการทำนายได้ คือ การรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุกับผลนั้น และ 2) ความสามารถในการควบคุมการปรากฏและปริมาณของผลตอบแทนที่ได้รับ โดยมักจะเป็นการวัดใน 2 ลักษณะ คือ 1) วัดแยกองค์ประกอบ และ 2) วัดทั้ง 2 องค์ประกอบพร้อมกัน จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการในประเทศไทยนิยมใช้แบบวัดแบบมาตรฐานประเมินรวมค่าโดยเสนอประโยคที่แสดงความเชื่ออำนาจในตนน้อยเป็นข้อความทางลบ หรือ แสดงความเชื่ออำนาจในตนมาก เป็นข้อความทางบวก พร้อมมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ประกอบด้วยประโยค โดยให้ผู้ตอบอ่านประโยคแล้วเลือกตอบว่าตนคิดว่าประโยคนี้เป็นจริงสำหรับตนในระดับมากที่สุดเพียงใด สำหรับข้อความทางบวก ผู้ที่ตอบว่า “จริงที่สุด” จะได้ 6 คะแนน ไล่ลงไปจนถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบ ผู้ที่ตอบว่า “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน ไล่ขึ้นไป จนถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 6 คะแนน ดังนั้นผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้มาก จึงเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก ดังเช่น แบบวัดของสก็ดส์ช นีรัญทวิ (2531) ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามดา วนิทานนท์ และคณะ (3536) อ้อมเดือน สดมณี (2536) แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(+)					
ข้อ 1. ถ้าฉันทำการบ้านมากจะทำให้ฉันได้คะแนนดีขึ้น					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
(-)					
ข้อ 5. เมื่อฉันทำผิดพลาด ฉันรู้สึกว่าจะทำให้สิ่งนั้นกลับมาถูกต้องได้					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามดา วนิทานนท์ และคณะ (2536) “ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางป้องกัน” รายงานการวิจัย: สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ: 340

จากการศึกษางานวิจัย พอสรุปได้ว่า เครื่องมือที่นิยมใช้สำหรับวัดความเชื่ออำนาจในตน เป็นแบบวัดชนิดมาตราประมินรวมค่า การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ลักษณะแบบวัดเป็นประเภทมาตราประมินรวมค่า แต่ละข้อคำถามมีมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

เนื่องจากความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตน เพื่อเป็นพื้นฐานของความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ดังนี้

รอตเตอร์ (Rotter, 1966: 1 อ้างถึงใน แสวง ทวีคุณ และคณะ 2546: 20) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้อธิบายลักษณะทั่วไปของความเชื่ออำนาจใน – นอกตน โดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ที่ว่า “ผลตอบแทนที่ได้รับจากพฤติกรรมหนึ่งของบุคคลย่อมก่อให้เกิดความคาดหวังว่าจะต้องได้รับผลตอบแทน เช่นเดียวกันในพฤติกรรมใหม่ ความคาดหวังเหล่านี้ก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะ แล้วจึงค่อยขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่น ๆ จนกลายเป็นบุคลิกภาพสำคัญในตัวบุคคลนั้น ซึ่งก่อให้เกิดความเชื่ออำนาจในตน – นอกตน นอกจากนี้ผลตอบแทนในแต่ละครั้งยังอาจทำให้ความคาดหวังครั้งต่อไปสูงขึ้นหรือต่ำลงด้วย”

โซโลมอน และโอเบอร์แลนเดอร์ (Solomon and Oberlander, 1974: 119-123 อ้างถึงใน แสวง ทวีคุณ และคณะ 2546: 20) ได้ขยายหรือเน้นความหมายของความเชื่ออำนาจในตนว่า “เป็นความเชื่อ และการรับรู้ผลตลอดจนความต้องการควบคุมผลที่จะเกิด โดยพิจารณาว่าผลดังกล่าวนั้นเกิดจากทักษะ ความสามารถและความพยายามของตนเองหรือเป็นเพราะอำนาจ โชคลาง โอกาส หรือการกระทำของคนอื่น ถ้าเป็นเพราะทักษะหรือความพยายามของตนเองก็จะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจในตนเอง แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคลางหรือบุคคลอื่นจะเรียกว่า เชื่ออำนาจนอกตน อย่างไรก็ตามการควบคุมผลได้อาจปะปนกันอยู่ในหลายสถานการณ์ คือ ถ้าบุคคลใดมองเห็นว่าผลที่ได้รับนั้นมีได้เกิดจากการกระทำของเขาหรือมองไม่เห็นความสอดคล้องกันระหว่างผลตอบแทนกับความพยายามของตน บุคคลนั้นจะรับรู้ว่าการณ์ดังกล่าวว่าเกิดจากอำนาจนอกตน แต่ถ้า

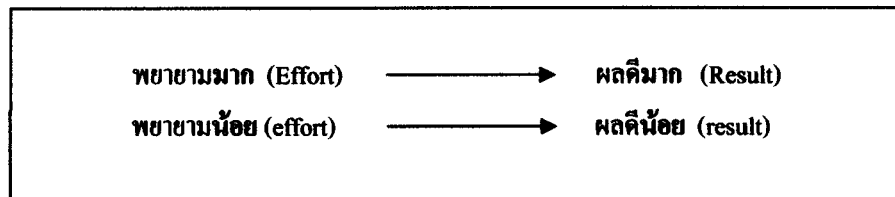
บุคคลใดเชื่อว่าการกระทำของเขาเป็นสิ่งที่ทำให้เขาได้รับหรือไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่ต้องการ บุคคลนั้นจะรับรู้ ว่า สถานการณ์ต่าง ๆ เกิดจากอำนาจของคน”

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในคน พบว่า ความเชื่ออำนาจในคน มีรายละเอียดที่ควรให้ความสนใจ ดังนี้

2.1 ระดับของความเชื่ออำนาจในคน

ดวงเคื่อน พันธุมนาวิน (2527: 16-20) ได้แบ่งระดับความเชื่ออำนาจในคนของบุคคลทั่วไป ออกเป็น 3 ระดับ สาระสำคัญเป็นดังต่อไปนี้

ระดับ 1 ความพยายาม (Effort) และผลตอบแทน (Result) ขึ้นต่อกันและสมดุล ระดับนี้ เป็นระดับที่บุคคลมีความเชื่อว่า ตนสามารถทำนายผลหนึ่ง ๆ ได้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร และจะเกิดในปริมาณเท่าใด และสามารถควบคุมให้เกิดผลนั้นได้ในปริมาณที่ต้องการ สภาพเช่นนี้ เรียกว่ามีความเร้นแค้นทางจิตน้อย แสดงว่า บุคคลที่พยายามทำดีมาก (Effort) ย่อมได้รับผลตอบแทนมาก (Result) ดังนั้น ความพยายามกับผลตอบแทนจึงมีความสมดุลกัน และแปรผันตามกัน บุคคลในสังคมเช่นนี้จึงเป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในคนสูง และมีสุขภาพจิตดี มีความขยันขันแข็ง มีจริยธรรมสูง มีความไว้วางใจกัน ดังภาพที่ 2.1

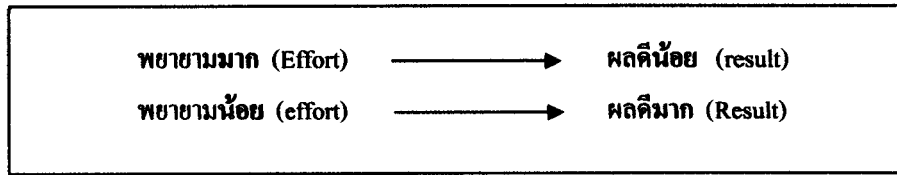

ภาพที่ 2.1 ความพยายามและผลตอบแทนที่ได้รับขึ้นต่อกัน และมีปริมาณสมดุลกัน

บุคคลที่เคยอยู่ในสภาพสังคมที่ทำมากได้รับผลตอบแทนมาก หากเปลี่ยนไปอยู่ในสภาพสังคมที่ทำมากแต่ได้รับผลตอบแทนน้อย บุคคลจะรู้สึกอึดอัดใจ ทำให้สุขภาพจิตเสีย เกิดความเครียด และอาจจะกลายเป็นคนท้อแท้ เฉื่อยชา หรือหมดหวังได้ จึงทำให้บุคคลบางคนยอมโยกย้าย หรือเปลี่ยนไปอยู่ในสภาพสังคมที่ดีกว่า ที่เชื่อว่าตนสามารถทำนายและควบคุมได้มากขึ้น

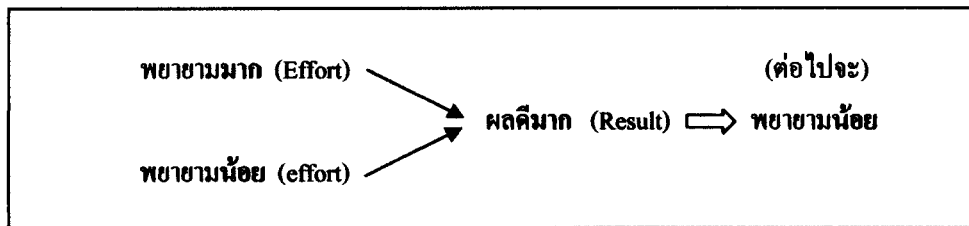
ระดับที่ 2 ความพยายามและผลตอบแทนขึ้นต่อกันแต่ไม่สมดุลกัน ระดับนี้เป็นระดับที่บุคคลเชื่อว่าตนสามารถทำนายความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งกับผลหนึ่งได้ รวมทั้งทำนายได้ว่า เมื่อสาเหตุเกิดขึ้นควรมีผลเกิดในปริมาณเท่าใด แต่เชื่อว่า ตนไม่สามารถควบคุมให้เกิดผลตามที่ตนต้องการได้ เช่น บุคคลที่พยายามมาก กลับได้รับผลตอบแทนน้อย ส่วนบุคคลที่พยายามน้อย กลับได้รับผลตอบแทนมาก สภาพเช่นนี้ เรียกว่ามีความเร้นแค้นปานกลาง เป็นสภาพที่บุคคลสามารถทำนายได้แม่นยำแต่ควบคุมไม่ได้

ดังภาพที่ 2.2

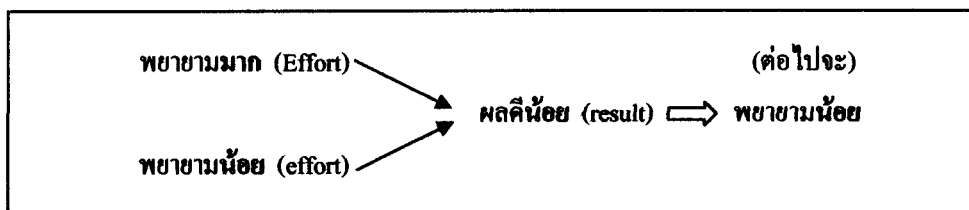
ภาพที่ 2.2 ความพยายามและผลตอบแทนขึ้นต่อกันแต่ไม่สมมูลกัน ทำนายได้ แต่ควบคุมไม่ได้

สภาพเช่นนี้มักเกิดในสังคมที่ใช้ระบบอุปถัมภ์ที่ไม่มีความยุติธรรม ทำให้เกิดกลุ่มคนสองประเภท คือ กลุ่มคนที่มีอภิสิทธิ์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ว่าจะทำมาก หรือทำน้อยก็ได้รับผลตอบแทนมากตลอดเวลา เพราะมีพรรคพวกเส้นสาย ซึ่งต่อไป บุคคลที่อยู่ในสภาพสังคมเช่นนี้จะมีแนวโน้มที่จะพยายามน้อย ดังภาพที่ 2.3

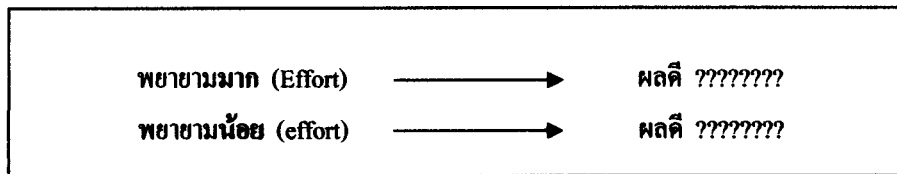
ภาพที่ 2.3 ความพยายามและผลตอบแทนขึ้นต่อกันแต่ไม่สมมูลกัน สำหรับกลุ่มคนที่มีอภิสิทธิ์

ส่วนกลุ่มคนที่ไร้สิทธิ์ เป็นกลุ่มคนที่ทำมาก พยายามมาก แต่กลับได้รับผลตอบแทนน้อย หรือทำน้อยก็ได้รับผลตอบแทนน้อย เพราะมิได้เป็นพรรคพวกเดียวกับเขา ดังนั้นบุคคลที่ไร้สิทธิ์จึงเรียนรู้ว่าถึงแม้ตนจะทุ่มเทมาก หรือทุ่มเทน้อยก็จะได้ผลตอบแทนเท่าเดิม บุคคลกลุ่มนี้จึงเลือกที่จะเป็นคนที่ทำน้อย ทุ่มเทน้อย ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 ความพยายามและผลตอบแทนขึ้นต่อกันแต่ไม่สมมูลกัน สำหรับกลุ่มคนที่ไร้สิทธิ์

ระดับที่ 3 ความพยายามและผลตอบแทนไม่ขึ้นต่อกันและไม่สมมูลกัน เป็นระดับที่บุคคลไม่สามารถทำนายความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งกับผลหนึ่งได้ รวมทั้งไม่สามารถทำนายได้ว่าผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจะเกิดในปริมาณเท่าใด ตลอดจนไม่สามารถควบคุมให้เกิดผลตามที่ตนต้องการได้ด้วย สภาพเช่นนี้เรียกว่า สภาพที่มีความเร้นแค้นทางจิตมาก สมาชิกในสังคมนี้ จึงมีสุขภาพจิตเสื่อม หงุดหงิด และมีความเครียดมาก เนื่องจากไม่สามารถทำนายและควบคุมผลให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ สมาชิกจึงท้อแท้ หมคหวัง หันไปเชื่อโชคกลาง การดูดวง ฯลฯ ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 ความพยายามและผลตอบแทนไม่ขึ้นต่อกัน และ ไม่สมมูลกัน

สภาพเร้นแค้นทางจิต หมายถึง การได้รับรางวัลและ โคนลงโทษอย่างไม่สม่ำเสมอ โดยได้รับในเวลาและปริมาณที่ไม่เหมาะสม หรือไม่ได้รับเลยในบางครั้ง และบางครั้งก็ได้รับโดยไม่ได้ทำอะไร ทำให้บุคคลขาดความสามารถในการทำนายและการควบคุมผลที่จะได้รับ ทำให้ความสามารถในการเรียนรู้บกพร่อง ซึ่งทำให้ไม่สามารถที่จะแยกแยะข้อมูลย้อนกลับ และเกิดการตีความหมายข้อมูลย้อนกลับผิดไปจากความจริง ทำให้คนที่อยู่ในสภาพเร้นแค้นทางจิต ไม่สามารถพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ของความเป็นเหตุเป็นผลได้อย่างลึกซึ้ง จึงโทษโชคชะตามากกว่าปกติ กลายเป็นคนเชื่ออำนาจในตนต่ำ มีความท้อแท้มาก โดยเฉพาะสภาพเร้นแค้น ในระดับที่ 3

สรุปได้ว่า ระดับของความเชื่ออำนาจในตนมี 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 บุคคลสามารถทำนายและควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตนได้ ระดับที่ 2 บุคคลสามารถทำนายได้ว่าผลจะเป็นเช่นไร แต่ไม่สามารถควบคุมผลตอบแทนที่จะได้รับจากการกระทำของตนได้ และระดับที่ 3 บุคคลไม่สามารถทำนายและควบคุมสาเหตุและผลที่เกิดจากการกระทำของตนได้ ซึ่งทั้ง 3 ระดับนั้นเกิดจากสภาพของสังคม และจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลในสังคมมีความเชื่ออำนาจในตนสูงหรือต่ำ ในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาให้บุคคลมีความเชื่ออำนาจในตนในระดับที่ 1 คือ สามารถทำนายและควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตนได้อย่างถูกต้อง

2.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง - ต่ำ

รอตเตอร์ (Rotter, 1966 อ้างถึงใน รัตนา ทองล้วน 2541: 27-28) ได้แบ่งลักษณะของบุคคลตามการรับรู้ต่อผลตอบแทนของการกระทำของตนเป็น 2 ลักษณะ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง หมายถึง บุคคลที่เชื่อ หรือรับรู้ว่า เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคนนั้นเป็นผลมาจากการกระทำ หรือความสามารถของตนเอง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนเองได้รับเกิดจากการกระทำของตนเอง ตนเองสามารถควบคุม เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ บุคคลประเภทนี้เป็นผู้มีบุคลิกภาพเป็นตัวของตัวเอง มีความกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และพยายามปรับปรุงตนเองให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อม เห็นทักษะและคุณค่าจากความพยายามของตนเอง และมีแรงจูงใจสูง สามารถปรับตัว และควบคุมสถานการณ์ได้ดี มีความเชื่อมั่นในเหตุผล สอดคล้องกับผลการศึกษาของสตรีกแลนด์ (Strickland, 1977 อ้างถึงในอรรถวณิช นามมนตรี 2546: 14) พบว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มักเป็นผู้ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อในความสามารถของตนเอง พึ่งพาตนเองมากกว่าผู้อื่น ใช้เวลาคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับงานที่ทำมากกว่า อดได้รอได้

2) บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีความเชื่อหรือการรับรู้ ว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคนนั้น เกิดจากอิทธิพลภายนอกที่ตนเองไม่สามารถควบคุม ได้ เช่น โชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรืออิทธิพลของบุคคลอื่น บุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวนี้จะมี ความเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น ไม่พยายามแสวงหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง ขาดความพยายาม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีความวิตกกังวลสูง และมักจะแสวงหาสิ่งที่คิดว่า มีอิทธิพลต่อตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับรอตเตอร์ (Rotter, 1966 อ้างถึงในชนมน์นิภา วรกวิน และ ลินดา สุวรรณดี 2547: 66) ศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน มักมีแนวโน้ม ที่จะ มีบุคลิกภาพเฉื่อยชา ขาดความพยายาม ไม่มีความกระตือรือร้น ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ ในชีวิต ขณะที่ไวเนอร์ และคูกลา (Weiner and Kukla, 1970 อ้างถึงในวันวิสา หาญนอก 2539: 33) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการต้องการผลความสำเร็จในการแสดงพฤติกรรมและการ ยอมรับผลจากการแสดงพฤติกรรมของตน ผลการศึกษาพบว่าในกลุ่มบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจ ภายนอกตนไม่มีความภูมิใจกับความสำเร็จของตนเอง เพราะเชื่อว่า ความล้มเหลวของตนเองเกิดจาก อำนาจภายนอกตน ไม่ได้เกิดจากการกระทำของตน

สรุป ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงจะมีพฤติกรรมในทางบวกมากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจ ในตนต่ำ และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ เนื่องจากบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะเป็นบุคคลที่สามารถทำนายและควบคุมสาเหตุและ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้ ความเชื่อในการคาดการณสาเหตุและผลจากการกระทำ ของตน เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน ดังนั้น การวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะ

พัฒนาลักษณะของบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูง และมีพฤติกรรมในทางบวก

2.3 องค์ประกอบของความเชื่ออำนาจในตน

คูเดียน พันธุมนาวิน (2549: 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความเชื่ออำนาจในตนว่าประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1) **องค์ประกอบแรก** คือ ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน หรือความสามารถในการทำนาย (Predictability) นั่นเอง มี 3 ลักษณะคือ 1) เชื่อว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ 2) เชื่อว่า ถ้าสาเหตุเกิดตนจะทราบได้ว่าผลของมันคืออะไร และ 3) เชื่อว่า ถ้าผลเกิดตนจะทราบได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร ดังเช่นงานวิจัยของไวเนอร์ และ กุกลา (Weiner and Kukla, 1970 อ้างถึงในวันวิสา หาญนอก 2539: 33) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการต้องการผลความสำเร็จในการแสดงพฤติกรรมและการยอมรับผลจากการแสดงพฤติกรรมของตน ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความต้องการผลสำเร็จสูง เมื่อให้ประมาณโอกาสของการประสบผลสำเร็จจากระดับสูง ปานกลาง ต่ำ มีแนวโน้มที่จะเลือกระดับปานกลางมากที่สุด และถ้าผลที่ออกมาผิดจากที่ตนเองคาดการณ์ไว้จะยอมรับผลได้มากกว่า ซึ่งก็เช่นเดียวกันในกลุ่มบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะยอมรับความล้มเหลวได้มากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน

2) **องค์ประกอบที่สอง** คือ ความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตน หรือความสามารถในการควบคุมได้ (Controllability) เป็นความสามารถในการคาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้น โดยเชื่อว่า 1) ถ้าต้องการผลที่ดี ตนสามารถทำให้เกิดผลที่ดีได้ด้วยตนเอง 2) ถ้าไม่ต้องการผลเสีย เชื่อว่าตนสามารถป้องกันไม่ให้เกิดผลเสียได้ด้วยตนเอง 3) เชื่อว่า ทำมากย่อมได้ผลมาก และทำน้อยย่อมได้ผลน้อย และ 4) เชื่อว่า ทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน ทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วตอบแทน ดังเช่น สตรีกลันด์ (Strickland, 1977 อ้างถึงในพานทอง สุวรรณจุฑา 2537: 11) ได้สรุปผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะสูบบุหรี่น้อยกว่า และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสูบบุหรี่ได้มากกว่า จะทนต่องานหนักและยากได้ อดทนรอได้ดีกว่า เข้ากับคนอื่นได้ดี รู้จักแสวงหาความรู้เพื่อการปฏิบัติคนให้ดีขึ้นจากการป่วย เมื่อประสบกับความล้มเหลวจะเชื่อว่าเป็นเพราะตนได้ใช้ความพยายามในการทำงานนั้นน้อยไป และมีแนวโน้มว่าจะใช้ความพยายามเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยสรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ ความเชื่อในการคาดการณ์หรือทำนาย และความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลที่เกิดจากการกระทำของตน ซึ่งทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ จะเป็นสาเหตุนำไปสู่การแสดง

พฤติกรรมของบุคคล การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา และพัฒนาองค์ประกอบแรก คือ ความเชื่อในการคาดการณ์หรือทำนาย

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนกับจิตลักษณะอื่น และพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก จะเป็นผู้มีจิตลักษณะอื่น และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหลายประการ ซึ่งมีผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนกับจิตลักษณะอื่น และพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2549:13) กล่าวไว้สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงผู้ใหญ่วัยทำงาน พบหลักฐานว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก ก็จะเป็นผู้มีจิตลักษณะอื่น ๆ มากตามไปด้วย เช่น จะมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมเป้าหมายที่ศึกษา และสุขภาพจิตดีมากด้วย ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตนในปริมาณที่รองลงไป และยังพบว่า ผู้ที่ได้รับการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนแล้ว ต่อมาจิตลักษณะอื่นก็จะเพิ่มสูงขึ้นด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณะ บรรจง (2537) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนกับลักษณะทางศาสนา โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3,650 คน พบว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากเป็นผู้มีลักษณะพฤติกรรมทางศาสนามากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และมีงานวิจัยที่ศึกษาความเชื่ออำนาจในตนในฐานะปัจจัยเชิงเหตุประการหนึ่งของพฤติกรรมสำคัญของนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ งานวิจัยของฐานันตร์ เปียศิริ (2545) ซึ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 701 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดในเขตเมือง โดยเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียวอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว จำนวน 4 โรงเรียน พบว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากเป็นผู้มีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าในครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ โดยพบในกลุ่มนักเรียนกรุงเทพมหานคร และกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะครอบครัวสูง ต่อมา กุหลาบ ไทโรธิ์ภู (2546) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรักษาความสะอาดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาจากกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน จำนวน 587 คน พบว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงเป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาความสะอาดส่วนตัวมากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม

มีงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมของรูจิเรศ พิชิตานนท์ (2546) ซึ่งศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฉลาดเลือกกินของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย จำนวน 650 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจในคนด้านสุขภาพมากกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย ขณะเดียวกันจิรวัดนา มั่นยืน และรุ่งทิพย์ สมานรักษ์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุ ที่เกี่ยวข้องกับการพฤติกรรมการหลบหนีการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-5 จากโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จากจังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี นครราชสีมา และสุรินทร์ จังหวัดละ 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ตั้งในแหล่งชัวยุมาก 2 โรง และโรงเรียนที่ตั้งในสถานที่ที่มีแหล่งชัวยุน้อย 2 โรง รวมทั้งสิ้น 16 โรง จำนวน 1,176 คน พบว่า ผู้มีความเชื่ออำนาจในคนสูงเป็นผู้มีพฤติกรรมการขาดเรียนและไม่เข้าชั้นเรียนในรายวิชาต่าง ๆ น้อย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีพฤติกรรมการทำและส่งการบ้านอย่างสม่ำเสมอ และสุภาสินี นุ่มเนียน (2546) ได้ศึกษาปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและจิตลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับการพฤติกรรมการรับผิดชอบหน้าที่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร 2 โรง และต่างจังหวัด จำนวน 2 โรง จำนวน 576 คน พบว่า ผู้มีความเชื่ออำนาจในคนมากจะเป็นผู้มีความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมการรับผิดชอบหน้าที่มากกว่าผู้มีความเชื่ออำนาจในคนน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และยังพบอีกว่า ความเชื่ออำนาจในคนเป็นตัวทำนายลำดับที่ 3 ของพฤติกรรมการรับผิดชอบหน้าที่ในโรงเรียน

ในการวิจัยเชิงทดลองของบุณชกริภา ราชอาช (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของการชักจูงตามแนวของ Lickona ที่มีต่อการยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น” กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 507 คน พบว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในคนมาก เป็นผู้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบในห้องเรียนมากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในคนน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และยังพบว่า ความเชื่ออำนาจในคนเป็นตัวทำนายที่สำคัญ ลำดับที่ 2 ของความพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบในห้องเรียน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในคนกับจิตลักษณะ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในคนมาก เป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนามากกว่าผู้มีความเชื่ออำนาจในคนน้อยหลายประการ เช่น การประหยัดพลังงานไฟฟ้า การรักษาความสะอาดส่วนตัว การปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียน การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

3. การพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

ความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน เป็นองค์ประกอบ ส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน ที่เชื่อว่าคนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ เชื่อว่า ถ้าสาเหตุเกิด ตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร เชื่อว่าถ้าผลเกิด ตนจะคาดได้ว่าสาเหตุ ของมันคืออะไร ดังนั้นการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน นั้น จะมีวิธีการพัฒนาเช่นเดียวกับการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน ดังนี้

3.1 การพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนโดย วิธีธรรมชาติ

ความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน เป็นองค์ประกอบ ส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งโดยปกติแล้วความเชื่ออำนาจในตนของบุคคลจะพัฒนา ขึ้นเองและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ โดยมีปัจจัยดังต่อไปนี้

1) อายุ สตรีกลแลนด์ (Strickland, 1977 อ้างถึงในสุนทรื เรือนตระกูล 2545: 25) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนจะเริ่มพัฒนาขึ้นตั้งแต่บุคคลอยู่ในวัยเด็ก และจะ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ตามวัยที่เจริญเติบโต เด็กก่อนวัยเรียนจะรับรู้ว่าคุณค่าและสิ่งแวดลอม มีอิทธิพลอย่างมาก เนื่องจากต้องพึ่งพาผู้ใหญ่เป็นส่วนใหญ่ เมื่อเด็กโตขึ้น วุฒิภาวะมากขึ้น ควบคุมตนเองได้ดีขึ้น เรียนรู้ที่จะจัดการกับตนเอง พัฒนาทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เริ่มทำตนให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น โดยจะเปลี่ยนจากผู้ที่ยอมรับความช่วยเหลือมาเป็นผู้ริเริ่มกระทำ กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้น เด็กเริ่มจะควบคุมตนเองและมีการรับรู้ว่ามีผลที่เกิดขึ้น มาจากการกระทำของตนเองสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน และความเชื่อ อำนาจในตนจะพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเมื่อสูงวัยขึ้นบุคคลจะมองดูสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง และกว้างขึ้น ทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุ และผลจากการกระทำของตนมากขึ้น ความเชื่ออำนาจในตนจะต่ำลงเมื่อถึงวัยรุ่น ทั้งนี้เมื่ออายุ มากขึ้นบุคคลช่วยตนเองได้น้อยลง ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นมากขึ้น อำนาจในการควบคุมสิ่งแวดลอม ของตนจึงน้อยลง สอดคล้องกับสกินเนอร์ (Skinner, 1990 อ้างถึงในดวงเดือน พันธุมนาวิ 2549: 10) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็กอเมริกันอายุตั้งแต่ 7-12 ขวบ เกี่ยวกับการรับรู้สาเหตุต่าง ๆ ของการที่ตนจะมีความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเรียน การวิจัยเรื่องที่ศึกษาเด็กช่วงดังกล่าวรวม กว่า 500 คน พบอย่างชัดเจนว่า ช่วงอายุ 7-8 ขวบ เด็กรับรู้ 2 สาเหตุของผล คือ 1) สาเหตุที่ ไม่ทราบ และ 2) สาเหตุด้านต่าง ๆ อย่างกระจัดกระจาย ช่วงอายุ 9-10 ขวบ เด็กรับรู้ได้ 3 สาเหตุ ของผล คือ 1) สาเหตุในตนเอง 2) สาเหตุนอกตน และ 3) สาเหตุที่ไม่ทราบ ช่วงอายุ 11-12 ขวบ

เด็กรับรู้ได้ 4 สาเหตุของผล คือ 1) เกิดจากปริมาณความพยายามของคน 2) เกิดจากความสามารถของคน 3) สาเหตุภายนอก และ 4) สาเหตุที่ไม่ทราบแน่ชัด เช่นเดียวกับเครนเดล และคณะ (Crandal et. al 1965, อ้างถึงในสุนทรีย์ เรือนตระกูล 2545: 26) ที่ศึกษาติดตามเยาวชนเกรด 8-10 พบว่า ความเชื่ออำนาจในจะเพิ่มขึ้นตามอายุ แต่เมื่อนักเรียนเลื่อนชั้นขึ้นเกรด 10 ความเชื่ออำนาจในตนจะลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเพศชาย ความเชื่ออำนาจในตนจะลดลงอย่างต่อเนื่องเมื่อนักเรียนเลื่อนชั้นขึ้นเกรด 12

2) การอบรมเลี้ยงดู จากการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบสังคมไทย ตามแนวคิดของควงเคื่อน พันธุมนาวิ น อรพินทร์ ชูสม และงามตา วนิทานนท์ (2528: 3-15) มี 5 แบบ คือ 1) แบบรักสนับสนุน 2) แบบใช้เหตุผล 3) แบบลงโทษทางจิต หรือทางกาย 4) แบบควบคุม และ 5) แบบพึ่งตัวเอง การอบรมเลี้ยงดูหรือการปกครองแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล ผู้ที่อยู่ภายใต้การอบรมเลี้ยงดูหรือปกครองรับรู้ว่ามีผู้ปกครองรักและหวังดีต่อเขา ต้องการสนับสนุนช่วยเหลือเขา และใช้เหตุผลในการแสดงพฤติกรรมต่อเขา ผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองจะรับรู้สาเหตุของการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ปกครอง รวมทั้งสามารถทำนายได้ว่า ถ้าคนทำพฤติกรรมอะไรแล้วจะทำให้ผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมใดในปริมาณเท่าใด สภาพเช่นนี้ ทำให้บุคคลนั้นพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนได้ (ควงเคื่อน พันธุมนาวิ 2549: 5) จากผลการศึกษาของทัศนากิติ (2528) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจในตนของเด็กวัยรุ่นไทย พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของควงเคื่อน พันธุมนาวิ งามตา วนิทานนท์ และคณะ (2536) ที่ศึกษาลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางป้องกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 10 ถึง 17 ปี จำนวน 4,590 คน จาก 38 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวเครียด ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย แบบให้เหตุผลน้อย จะมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำกว่านักเรียนประเภทตรงข้าม

3) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับสังคมของบิดามารดา ผลการศึกษาของทัศนากิติ บุญทอง (2531 อ้างถึงในพระมหาประยูร สัตย์จำ 2547: 19) พบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจสูง บิดามารดามีอาชีพระดับสูงและระดับการศึกษาสูง มาจากครอบครัวเดียว จะเป็นเด็กที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนากิติ (2539) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดเกี่ยวกับตนของเด็กในเมืองและชนบท ผลการวิจัยพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษา

ของบิดา มารดา ลักษณะของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูมีปฏิสัมพันธ์กัน และส่งผลต่อความเชื่ออำนาจในตนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) *ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต* คุณเดือน พันธุนาวิน (2549: 15) ได้กล่าวถึงปัจจัยในการพัฒนานาความเชื่ออำนาจในตน ที่มีการพัฒนาจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต สรุปได้ว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับการได้รับรางวัลและการลงโทษอย่างเหมาะสมกับเจตนาและปริมาณของพฤติกรรมที่แสดง เช่น ทำมาก ได้มาก ทำน้อย ได้น้อย ไม่ว่าจะป็นรางวัลหรือการลงโทษ และแปรเปลี่ยนไปตามเจตนา คือทำพฤติกรรมโดยเจตนา จะได้รับรางวัลหรือการลงโทษมากกว่า การกระทำพฤติกรรมโดยไม่เจตนา และก่อนที่จะได้รับรางวัลหรือการลงโทษ ผู้แสดงพฤติกรรมได้รับการอธิบายสาเหตุและปริมาณของการได้รับรางวัลและการลงโทษ วิธีการเช่นนี้จะทำให้บุคคลพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของควงเดือน แซ่ตั้ง (2532) ได้ใช้วิธีการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลเพื่อเพิ่มความเชื่ออำนาจในตน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผลการทำงานของนักเรียน และการให้รางวัลในปริมาณต่าง ๆ เมื่อนักเรียนทำได้ถูกต้องในปริมาณต่างกัน โดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์ และรางวัลเป็นข้อตกลงร่วมกันไว้ล่วงหน้า ใช้เวลาฝึก 15 ครั้ง ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับประสบการณ์ในสภาวะดังกล่าว มีความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอจะสรุปได้ว่า บุคคลสามารถพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนได้โดยวิธีธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาตามวัย การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สังคมของบิดามารดา และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ดังนั้นความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน จึงคาดว่าสามารถพัฒนาได้โดยวิธีธรรมชาติเช่นเดียวกับความเชื่ออำนาจในตน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาโดยวิธีธรรมชาตินั้นต้องใช้ระยะเวลาาน และต้องอาศัยภาวการณ์ที่เหมาะสมด้วย

3.2 การพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนโดยวิธีการฝึก

การพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนโดยวิธีการฝึก เป็นการพัฒนาที่เห็นผลเร็วกว่าการพัฒนาโดยวิธีธรรมชาติ การพัฒนาโดยวิธีการฝึกต้องมีหลักการ วิธีการฝึก ขั้นตอนการฝึก ความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน ผู้วิจัยจึงศึกษาการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนโดยวิธีการฝึก เพื่อเป็นแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ้

สาเหตุและผลจากการกระทำของตน จากการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนเองของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2549: 11) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนเอง มีขั้นตอนการฝึก 3 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง การสร้างความเชื่อว่าความพยายามของตนเองเป็นสาเหตุสำคัญของการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ โดยในต่างประเทศใช้การฝึกการรับรู้สาเหตุ ส่วนในประเทศไทย รัตนา ประเสริฐสม (2526) ได้สร้างชุดฝึกการรับรู้ผลของความพยายามทำพฤติกรรมอนามัย ใช้ฝึกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้เวลารวม 240 นาที (4 วัน ๆ ละ 60 นาที) ผลปรากฏว่ากลุ่มที่ถูกฝึกรายงานว่า คนทำพฤติกรรมอนามัยมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับอรรถพร นามมนตรี (2546) ศึกษาผลการฝึกความเชื่ออำนาจในตนเอง เพื่อลดภาวะเหงือกอักเสบในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้ชุดฝึกความเชื่ออำนาจในตนเอง 15 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลา 30-60 นาที ฝึกติดต่อกันทุกสัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน รวม 3 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกความเชื่ออำนาจในตนเองมีภาวะเหงือกอักเสบน้อยกว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกความเชื่ออำนาจในตนเอง

ขั้นที่สอง คือการสร้างเชื่อว่าคนสามารถกระทำพฤติกรรมที่ตนคาดว่าจะนำไปสู่ผลที่ต้องการได้ เป็นการฝึกการรับรู้สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยมาก ขัดขวางน้อย ทำให้คนคาดหมายว่าจะควบคุมให้เกิดการกระทำได้ตามต้องการ โดยอาจคาดได้ถึงข้อขัดข้องที่จะกระทำพฤติกรรมเป้าหมาย ดังที่ได้มีการฝึกความเชื่อด้านการทำได้ในการส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นในโรงเรียนสวมหมวกกันน็อกจักรยานยนต์ให้สม่ำเสมอมากขึ้น หลังจากนั้น 5 เดือน มีการวัดผลที่พฤติกรรมการใช้หมวกกันน็อก ปรากฏว่าได้ผลดีในเด็กวัยรุ่นจำนวนร้อยละ 25 ของผู้ที่เข้าฝึก ในขณะที่กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกไม่มีผู้ใดใช้หมวกกันน็อกเลย

ขั้นที่สาม คือการฝึกการรับรู้และการคิดไปในแนวทางที่ว่า ความพยายามกับผลนั้น จะเกิดควบคู่กันเสมอ ความพยายามกับผลนั้นขึ้นต่อกัน ในอีกส่วนหนึ่ง คือการฝึกการรับรู้ว่า ปริมาณของความพยายามกับปริมาณของผลดีที่เกิดขึ้นมีความสมดุลกัน คือ มากก็มากด้วย น้อยก็น้อยด้วยกันเสมอ ไม่มีข้อยกเว้น ใครทำมาก พยายามมากย่อมได้ผลดีมากเสมอ ใครทำน้อย พยายามน้อย ก็ย่อมได้ผลดีน้อยด้วยไม่ว่าเขาจะเป็นใคร เกิดดังนี้เหมือนกันหมด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความเชื่ออำนาจในตนเอง พบว่า พาร์เซล และนาเดอร์ (Parcel and Nader, 1977 อ้างถึงในอรรถพร นามมนตรี 2546: 17) ได้ใช้วิธีการฝึกให้มีกิจกรรมในเด็กที่เป็นโรคหืด โดยการแนะนำให้เด็กได้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดจากการเจ็บป่วย วิธีแก้ไขปัญหาคือวางแผนที่จะดูแลตนเอง แล้วฝึกให้เด็กมีกิจกรรมที่จะดูแลตนเองตามแผนนั้น ผลปรากฏว่าวิธีนี้ทำให้เด็กมีความไว้วางใจตนเอง (self reliance) ในการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น วิธีการฝึก รวมไปถึงการแก้ไขปัญหายุ่งยากจะเป็นผลดีต่อสุขภาพ และทำให้เกิดความเชื่ออำนาจภายในตนเองเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการฝึกโดยการนำเบียร์รางวัลมาเป็นวิธีการที่สำคัญในการปรับพฤติกรรมของบุคคล เช่น ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) ได้ฝึกพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีอายุระหว่าง 10-13 ปี โดยให้รางวัลด้วยเบียร์รางวัล ทำโดย

ให้นักเรียนเล่นเกม ซึ่งเป็นเกมที่ต้องเล่นตามคำพัง และต้องใช้ความพยายามในการเล่นเพื่อรางวัล นักเรียนจะได้รับการฝึกครั้งละ 30-60 นาที ใช้เวลาฝึก 15 ครั้ง โดยฝึกติดต่อกันทุกวันวันละครั้ง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกมีความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน ต่อมาอ้อมเดือน สดมณี (2536) ได้นำวิธีแบบเบียร์รางวัลไปใช้ผสมกับวิธีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนในครูประถมศึกษาในกรุงเทพฯ โดยใช้เวลาฝึก 12 ชั่วโมง ผลปรากฏว่าครูที่ได้รับการฝึกมีพฤติกรรมการสอน พฤติกรรมการทำงานที่หัวหน้ารายงาน และสุขภาพจิตดี ภายหลังการฝึกมากกว่ากลุ่มควบคุม และการฝึกความเชื่อในกฎแห่งกรรม ใช้เวลาฝึก 12 ชั่วโมง ผลปรากฏว่าเกิดผลดีแก่การเพิ่มความเชื่อทางพุทธศาสนาและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นสูง มีงานวิจัยที่ดำเนินการกับครูเช่นเดียวกัน คือ แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) ได้ฝึกความเชื่ออำนาจในตนร่วมกับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมแก่ครูประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 429 คน รวม 32 ชั่วโมง พบว่า ครูเพศชาย และกลุ่มครูที่มีอายุราชการน้อย (น้อยกว่า 17 ปี) ที่รับการฝึกมีความเชื่ออำนาจในตนภายหลังการฝึกมากกว่าครูชายที่ไม่ได้รับการฝึก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า บุคคลสามารถพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนได้ด้วยวิธีการฝึก โดยการใช้ชุดฝึก กิจกรรม การให้แรงเสริมด้วยเบียร์รางวัล และการฝึกด้วยวิธีอื่น ๆ การพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนด้วยวิธีการฝึกดังกล่าว พบว่าบุคคลที่ได้รับการฝึกเป็นผู้มีจิตลักษณะ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี และพฤติกรรมครอบครัว ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน จึงคาดว่าจะสามารถพัฒนาได้โดยวิธีการฝึกเช่นเดียวกับความเชื่ออำนาจในตน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อฝึกพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น

3.3 การพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว

3.3.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว กรมวิชาการ (2545: 1 อ้างถึงในอังคณา เมตุลา 2546: 30) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า หมายถึง “กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในทางพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ” คอร์ทแมน, อาชบาย และ เคอร์กราฟฟ์ (Kottman Ashby & Degraff, 2001: 3 อ้างถึงในสมร ทองดี และปราณี รามสูต

2545: 11) ให้ความหมายว่า “กิจกรรมแนะแนว (guidance activities) เป็นมวลดประสพการณั้ทุกรูปแบบที่จัดให้หรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการแนะแนวแต่ละคน แต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือได้มีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาสร้างเสริม ป้องกันปัญหา และแก้ปัญหาทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม” ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545: 81) กล่าวว่า “กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ผู้ให้บริการแนะแนวจัดให้แก่ผู้รับบริการในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ งานบริการแนะแนวด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็ก วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่รู้จักและเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การปรับตัวทั้งด้านการเรียน ส่วนตัวและสังคม ตลอดจนทั้งการวางแผนอนาคตด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม”

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่ผู้ให้บริการแนะแนวจัดให้แก่ผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี และได้เรียนรู้กระบวนการป้องกันและแก้ปัญหา ตัดสินใจ การปรับตัว ตลอดจนทั้งการวางแผนด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

3.3.2 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว จากการศึกษาพบว่าได้มีผู้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545: 80) กล่าวถึงกิจกรรมแนะแนวว่า “เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อประสม เช่น รูปภาพ วิดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง เอกสารที่บันทึกรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งเกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน โดยจัดไว้เป็นชุด หรือกล่อง หรือซอง และภายในกล่องหรือซอง จะบรรจุคู่มือครู คู่มือผู้เรียน และสื่อประกอบการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง” ต่อมาบุญบากร ดัฒนารธรรม (2545: 30) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนวได้ข้อสรุปว่า “คณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2545 ได้อธิบายว่าชุดกิจกรรมแนะแนว (Guidance Activities Package) หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว โดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย (1) คำชี้แจงและการเตรียมการของผู้ให้บริการ (2) แผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งระบุสื่อ ใบบงาน ใบบความรู้ หรือ อุปกรณ์การจัดกิจกรรมไว้ในแต่ละแผน (3) คำชี้แจงการใช้เครื่องมือตรวจสอบพฤติกรรมที่เป็นผลจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น ๆ และ (4) เครื่องมือตรวจสอบพฤติกรรมที่เป็นผลจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น ๆ”

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่สร้างขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว โดยประกอบด้วยคู่มือผู้ให้บริการ คู่มือผู้รับบริการ และสื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

3.3.3 วัตถุประสงค์ ความสำคัญ และขอบข่ายของการพัฒนากิจกรรมแนะแนว

สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545: 10) และวิมาศ เมืองอยู่ (2542: 27)

ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และขอบข่ายของการพัฒนากิจกรรมแนะแนว สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา หรือในองค์กรต่าง ๆ มี วัตถุประสงค์ของการพัฒนา เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการสามารถพัฒนาตน ป้องกันปัญหา และแก้ปัญหาของผู้รับบริการ และช่วยให้ผู้ให้บริการแนะแนวมีกิจกรรมแนะแนวที่หลากหลาย และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนากิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญทั้งต่อผู้รับบริการ ต่อสถาบันหรือสังคม และต่อผู้ให้บริการแนะแนว โดยเมื่อผู้รับบริการสามารถพัฒนาตน รวมทั้งสามารถป้องกันปัญหาและแก้ปัญหาคงคนได้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้ดำรงชีวิตได้ดี สร้างประโยชน์แก่ตนและสังคม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข และผู้ให้บริการแนะแนวจะมีกิจกรรมแนะแนวที่หลากหลาย สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง ขอบข่ายของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวมี 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ในแต่ละด้านมีทั้งกิจกรรมแนะแนวรายบุคคล และกิจกรรมแนะแนวเป็นกลุ่ม ซึ่งผู้แนะแนวควรจัดให้ครอบคลุมทุกด้านตามความจำเป็นและความต้องการของผู้รับบริการ โดยเลือกกิจกรรมแนะแนวเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมแก่กรณี

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนากิจกรรมแนะแนวมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้แนะแนวได้ดำเนินกิจกรรมแนะแนวในการพัฒนาผู้รับบริการ รวมทั้งป้องกันปัญหา และแก้ปัญหาคงคนอย่างเหมาะสม ซึ่งมีความสำคัญทั้งต่อผู้รับบริการ ต่อสถาบันหรือสังคม และต่อผู้ให้บริการแนะแนว โดยมีขอบข่ายของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม

3.3.4 หลักการแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนว

1) หลักการพัฒนากิจกรรมแนะแนว

กรมวิชาการ (2546: 24) กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมแนะแนว สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ต้องสนองตอบจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จัดกิจกรรมเพื่อผู้เรียนทุกคนให้ครอบคลุม

ทั้งด้านการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิตและสังคม โดยจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ด้วยการปฏิบัติจนเกิดทักษะ หรือการเรียนรู้ ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและประสานงาน

สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545: 29-41) ได้กล่าวถึงหลักการพัฒนากิจกรรมแนะแนว สรุปได้ว่า การพัฒนากิจกรรมแนะแนวให้ได้ประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของการจัดกิจกรรมนั้น ผู้ดำเนินการควรยึดหลักการพัฒนากิจกรรมแนะแนว ดังนี้

- (1) ลักษณะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา ควรจัดให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านการอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม โดยให้สอดคล้องเป้าหมาย ปรัชญา การแนะแนว นโยบาย และวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง
- (2) ลักษณะของผู้รับบริการ การพัฒนากิจกรรมแนะแนวจะต้องจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของบุคคลในแต่ละวัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 วัยได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแต่ละวัยจะมีธรรมชาติประจำวัย มีปัญหาและความต้องการแตกต่างกันออกไป
- (3) ลักษณะของกิจกรรม การพัฒนากิจกรรมแนะแนวแบ่งเป็นลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่จัดเป็นรายบุคคลและจัดเป็นกลุ่ม ซึ่งผู้พัฒนากิจกรรมต้องเลือกให้เหมาะสมกับผู้รับบริการ และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ด้วย
- (4) ประโยชน์ของการนำไปใช้ ซึ่งเป็นหัวใจในการจัดกิจกรรมแนะแนว ผู้พัฒนากิจกรรมควรเน้นให้ผู้ร่วมกิจกรรมสามารถนำประสบการณ์ และสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในปัจจุบันนิยมเรียกว่า “นำองค์ความรู้สู่วิถีชีวิต”

2) แนวทางในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว

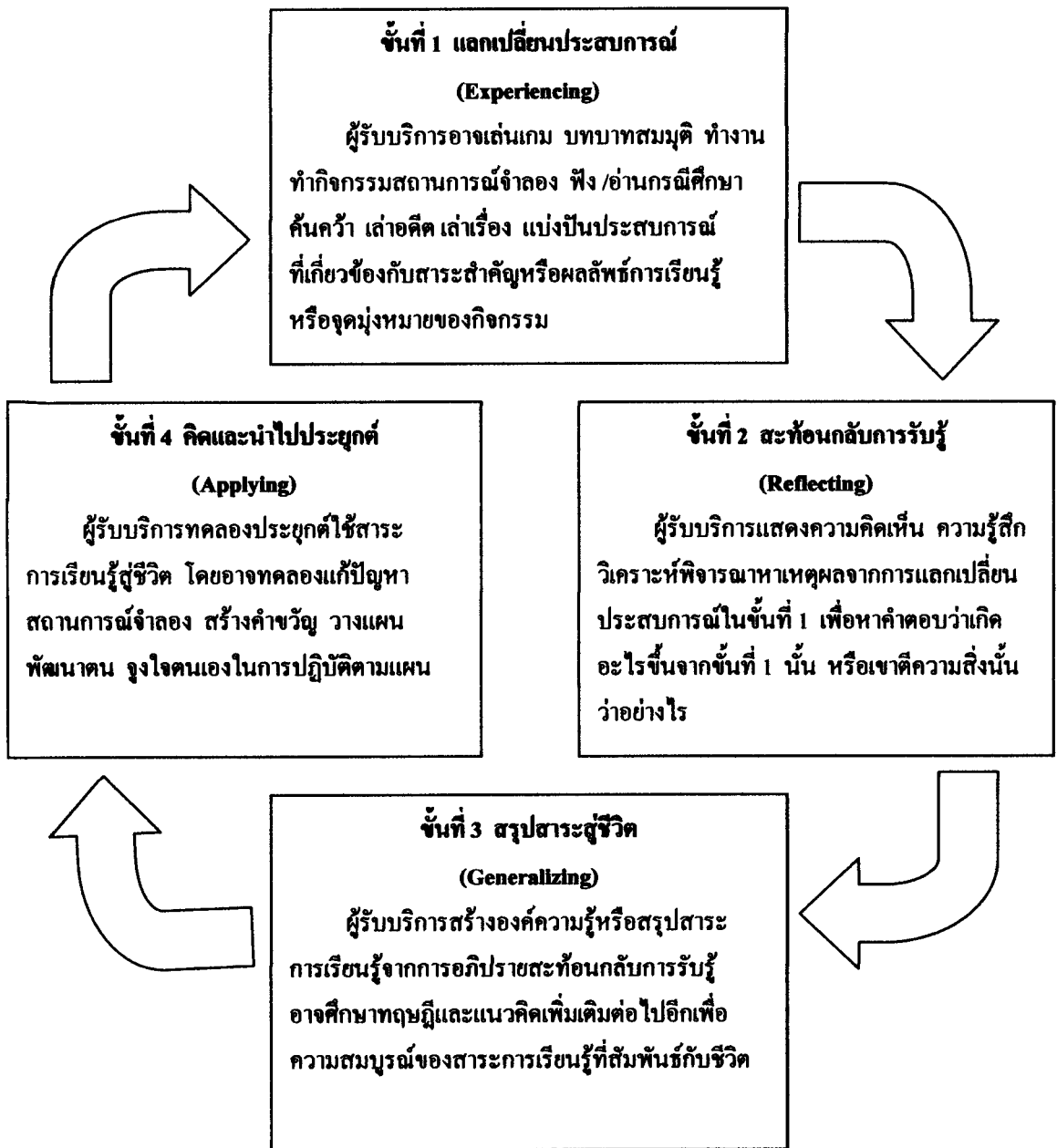
กรมวิชาการ (2546: 26) แนวทางในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางและแผนการจัดกิจกรรม ศึกษาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนที่ได้จากการสำรวจ กำหนดสัดส่วนสาระของกิจกรรมในแต่ละด้าน ครอบคลุมด้านการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิตและสังคม ให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม กำหนดแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว จัดทำรายละเอียดแต่ละกิจกรรม เริ่มตั้งแต่กำหนดชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา เนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินงาน สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล ปฏิบัติตามแผน วัดประเมินผล สรุปรายงาน

สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545: 44-56) ได้กล่าวถึง
แนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนว สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนว
ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ดังนี้

(1) การกำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัด
กิจกรรมแนะแนว ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าจะพัฒนากิจกรรมเพื่อวัตถุประสงค์ใดบ้าง โดยระบุ
วัตถุประสงค์เป็นข้อ ๆ อาจจะแยกเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดมุ่งหมายนำทาง และ
จุดมุ่งหมายปลายทาง

(2) การกำหนดขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว ควรกำหนดว่าจะจัด
กิจกรรมแนะแนวด้านใด จัดให้แก่ใคร จัดลักษณะใด ซึ่งขอบข่ายของการแนะแนวมี 3 ด้าน คือ
ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม

(3) การกำหนดขั้นตอนของกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมแนะแนวใน
ชั้นเรียนมักใช้รูปแบบดังนี้ (ปราณี รามสูต 2533: 271) คือ 1) ชี้นำเข้าสู่กิจกรรม 2) ชี้นำดำเนิน
กิจกรรม 3) ชี้นำสรุปกิจกรรม 4) ชี้นำประเมินผล แต่ในปัจจุบันเน้นการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิด
จากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการเรียนรู้ด้วย
กระบวนการกลุ่ม ซึ่งนักการศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะเสริมสร้าง
ผู้รับบริการทั้งกระบวนการคิด การปฏิบัติ (สมร ทองดี และปราณี รามสูต 2545: 50) และต้องจัด
กิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา ซึ่งอาจสนุก สะเทือนอารมณ์ เข้าถึงจิตใจ กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ร่วม ฯลฯ
ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมประกอบด้วย 4 ขั้นตอน เป็นวงจรการเรียนรู้ ดังแสดงในภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 แสดงขั้นตอนและวงจรกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

ที่มา: สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545) “แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว” ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 9 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: 50

จากภาพที่ 2.6 ซึ่งเสนอโดย สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545: 51) จะเห็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 ประกอบด้วยกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สะท้อนกลับการเรียนรู้ สรุปสาระสู่ชีวิต สุดท้ายคือ ให้คิดและนำไปใช้ ซึ่งถ้าผู้จัดกิจกรรมมีประสบการณ์สูงก็จะดำเนินกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว และต่อเนื่องอย่างราบรื่น บางครั้งจะพบความต่อเนื่องของกิจกรรมจนคิดว่าแต่ละขั้นตอน มีความคาบเกี่ยวกันจนแยกไม่ต้อออก นอกจากนั้นยังพบว่ามีการสลับขั้นตอนของกิจกรรมบางขั้นตอน และได้ผลในแง่ปฏิบัติเช่นเดียวกัน เช่น อาจจัดกิจกรรมนำเสนอสาระการเรียนรู้ หรือองค์ความรู้ ก่อน จากนั้นเป็นขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แล้วเป็นกิจกรรมสะท้อนกลับการเรียนรู้ สุดท้ายเป็นกิจกรรมให้ทดลองประสบการณ์และประยุกต์ใช้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าขั้นตอนการประยุกต์ใช้จะอยู่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรมเสมอ และขั้นตอนนี้ นับเป็นส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรม และเมื่อถึงขั้นคิดและนำไปปฏิบัติแล้วอาจกลับเข้าสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นวงจรต่อไปใหม่เพื่อเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้มั่นคงขึ้น นำไปปฏิบัติได้ดีขึ้น และเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ต่อเนื่องต่อไปอีก

(4) การเลือกใช้เครื่องมือและสื่อประกอบกิจกรรมแนะแนว

ผู้ให้บริการต้องรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม วัสดุของผู้รับบริการ สถานที่และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ โดยผู้ให้บริการต้องมีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือและสื่อประกอบกิจกรรมแนะแนวด้วยจึงจะทำให้กิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพ

(5) การประเมินคุณภาพของกิจกรรมแนะแนว เป็นการประเมิน

คุณภาพของกิจกรรมแนะแนวว่ามีจุดเด่น หรือจุดอ่อนอย่างไร เพื่อนำไปสู่การปรับและพัฒนา กิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยประเมินเป็นรายกิจกรรม และผลรวม

(6) การจัดทำคู่มือกิจกรรมแนะแนว ควรดำเนินการจัดทำเป็นรูปเล่ม

เป็นฉบับเพื่อช่วยให้ผู้ดำเนินการกิจกรรมสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างราบรื่น ทั้งยังเป็นการ เผยแพร่แนวคิดและแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวต่อไป

จากหลักการและแนวทางในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว จำนวน 10 กิจกรรม ตามองค์ประกอบของความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรมหลัก และขั้นสรุป ซึ่งแต่ละกิจกรรม จะมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของนักเรียนผู้รับการฝึก โดยเน้นการเรียนรู้ด้วย กระบวนการกลุ่ม แบบมีส่วนร่วม และการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิด ให้นักเรียนสามารถสรุปและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

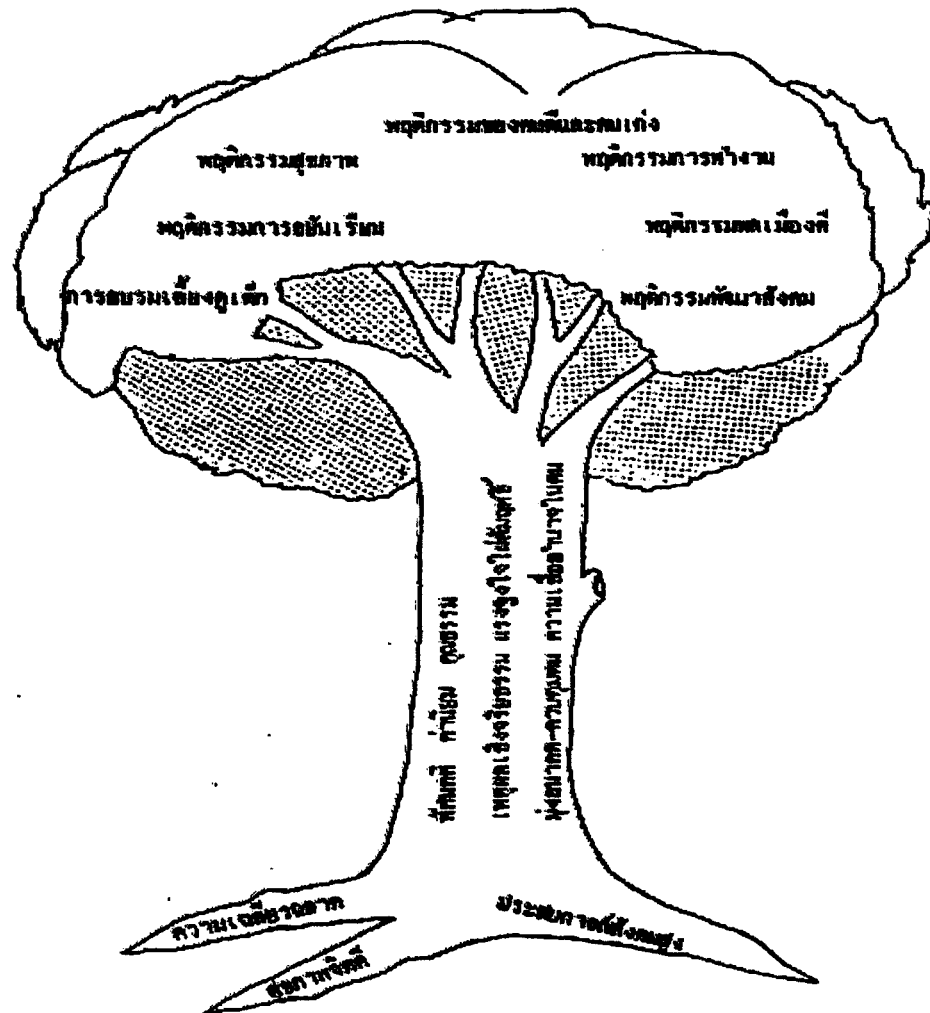
3.3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล จากการกระทำของคน ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว พบว่าชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนา ป้องกัน แก้ไข และปรับจิตลักษณะ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นได้ ดังเช่น อารมณ์ เต็มยอด (2537: 42) ทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการเสี่ยสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบางม่วง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพัทลุง จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน กลุ่มทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีความเสี่ยสละมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ ยุพดี ปิณฑะฤ (2537: 46) ได้ทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตพระโขนง สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความขยันหมั่นเพียรต่ำในการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมปกติ ในส่วนของปนัดดา ยัมสกุล (2538: 63) ทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอัมพร แสงวิเชียร (2546) ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร จำนวน 25 คน ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการเพื่อฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตย จำนวน 12 ครั้ง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนา ป้องกัน แก้ไข และปรับจิตลักษณะ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ นักเรียนวัยรุ่นได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึง คาดว่าชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถใช้ในการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนของนักเรียนวัยรุ่นได้เช่นเดียวกัน

4. ความพร้อมทางจิตกับการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล จากการกระทำของคน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 2-3) ได้ศึกษาจิตลักษณะที่สำคัญ ซึ่งมีผลต่อการเป็นคนดีและคนเก่ง และได้ตั้งเป็นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมซึ่งได้แสดงถึงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่งว่า พฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตอะไรบ้าง ทฤษฎีนี้มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นดอกและผลไม้ของต้นไม้ ส่วนลำต้น และส่วนที่เป็นราก ดังภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.7 ต้นไม้จริยธรรม

ที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) “ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล”
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: 10

จากภาพที่ 2.7 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของควงเคือน พันธุมนาวิน (2538: 2-3) นี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้ ส่วนที่เป็นลำต้น และส่วนที่เป็นราก ในส่วนแรกคือ ส่วนที่เป็นดอกและผลไม้บนต้น แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานที่ละเว้นชั่ว พฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็ง เพื่อส่วนรวม เป็นพฤติกรรมที่รวมเข้าเป็นพลเมืองดี มีสาเหตุอยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ได้แก่ สาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนที่ลำต้น ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ (1) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (2) การมุ่งอนาคตและควบคุมตน (3) ความเชื่ออำนาจในตน (4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ (5) ทศนคติ คุณธรรม และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าต้องการที่จะเข้าใจ อธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมชนิดใด จะต้องใช้จิตลักษณะบางด้านหรือทั้ง 5 ด้านนี้ประกอบกันจึงจะได้ผลดีที่สุด กลุ่มที่สองคือ ส่วนที่เป็นรากของต้นไม้ ประกอบด้วย จิตลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ศติปัญญา (2) ประสพการณ์ทางสังคม และ (3) สุขภาพจิต จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูง เหมาะสมกับอายุจึงจะเป็นผู้มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลมีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าว และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน และ ทางสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้าน โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการจึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมคนดี คนเก่งนั่นเอง และอาจจะเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นเพื่อใช้อธิบาย ทำนายและพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวด้วย

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาและประมวลเอกสารความพร้อมทางจิตของตัวแปรจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

4.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นจิตลักษณะแกนกลาง 1 ใน 8 ด้าน ในบุคลิกภาพของคนไทย ที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะด้านอื่นในทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของควงเคือน พันธุมนาวิน (2543) ในเชิงที่เป็นปัจจัยเชิงเหตุและ/หรือผลของกันและกัน และยังเป็นปัจจัยเชิงเหตุร่วม (รวมพลัง) กับจิตลักษณะบางด้านในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมคนดี และคนเก่งในคนไทยได้อย่างแม่นยำและชัดเจนด้วย ซึ่งงามตา วณิชานนท์ (2549: 2-3) ได้อธิบายความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นเพียรพยายามกระทำสิ่งหนึ่ง หรือหลายสิ่งโดยการฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ อย่างไม่ย่อท้อจนเกิดผลดีตามต้องการ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เป็นผู้ที่มึลักษณะการทำงานเด่นชัดใน 3 ด้าน คือ

ทำงานมีคุณภาพสูง มีความอดทนและพากเพียรในการทำงาน และมีความคาดหวังความสำเร็จของงานอย่างเหมาะสม

งามตา วนิทานนท์ (2549: 8-9) กล่าวไว้สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นจิตลักษณะที่มีผลการวิจัยยืนยันความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะสำคัญอื่น ๆ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน ความเชื่ออำนาจในตน และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกับเด็กไทยที่สนับสนุนความเกี่ยวข้องระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความเชื่ออำนาจในตน ของดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) ที่ทำการวิจัยเชิงทดลองศึกษาพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน ในนักเรียนประถมศึกษา โดยให้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัล พบว่า วิธีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนด้วยวิธีให้แรงเสริมดังกล่าว ใช้ได้ผลคืออย่างชัดเจนกับกลุ่มนักเรียนหญิงที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นความพร้อมทางจิตด้านหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาทางจิตอีกด้านหนึ่ง ในที่นี้คือความเชื่ออำนาจในตน

จากการศึกษาและงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความพร้อมทางจิตที่เอื้อต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน ดังนั้น ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน จึงคาดว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะเป็นตัวแปรสมทบให้นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนได้รับผลดียิ่งขึ้น

การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากการศึกษารายงานวิจัยพบว่า มีผู้สร้างเครื่องมือวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เช่น บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ได้พัฒนาแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเฮอร์แมนส์ (Hermans, 1970: 353-363) มีลักษณะเป็นประโยคประกอบด้วยมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งมั่นในการทำงาน ความสามารถของคนในการอดทนทำงานให้สำเร็จ การเลือกเพื่อนร่วมงาน การรู้จักกำหนดเป้าหมายในการทำงานให้สำเร็จ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 ซึ่งโกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545) ได้นำแบบวัดของ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) มาปรับและใช้กับงานวิจัยฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมในครู แบบวัดดังกล่าวมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า r) เท่ากับ 2.68 ถึง 8.25 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .85 ประกอบด้วยประโยคคำถาม 10 ข้อความ แต่ละประโยคมีมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนมาก แสดงว่าเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อย แสดงว่าเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และต่อมา พรทิพา สิงหะบาล (2548) ได้นำแบบวัดของ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ดังกล่าว มาปรับลดเหลือ 15 ข้อคำถาม เพื่อใช้วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .24 ถึง .61 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .82 ขณะที่ ยศวรรม นิพัฒน์ศิริผล (2541) ได้สร้างแบบวัด

เพื่อใช้วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โดยอาศัยแนวคิดของ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) มีมาตราวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 15 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า r) เท่ากับ .33 ถึง .67 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 และโสพนัน รุ่งเรือง (2543) ได้สร้างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร โดยปรับจากเลิศศิลป์ รัตนมุสิก (2538) ด้วยแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 50 ข้อ มีมาตราวัด 5 ระดับ จาก “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” ครอบคลุมเนื้อหา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 6 ด้าน คือ ด้านความกล้าเสี่ยง ความกระตือรือร้น ความทะเยอทะยาน ความรับผิดชอบต่อตนเอง การรู้จักตนเอง และด้านความมีเอกลักษณ์ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .96

จากที่รายงานมาพบว่า มีผู้สร้างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อใช้ในงานวิจัยกับ บุคคลหลายกลุ่ม ลักษณะส่วนใหญ่เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า ผู้วิจัยพิจารณาแล้ว เห็นว่า แบบวัดของบุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ซึ่งพรทิพา สิงหะบาล (2548) ได้นำมาปรับลดเหลือ 15 ข้อ มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .24 ถึง .61 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .82 น่าจะใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้ จึงได้นำ แบบวัดดังกล่าวมาใช้วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ และเมื่อนำมาใช้กับ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .30 ถึง .69 ค่าความเที่ยงซึ่งหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .88

4.2 ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนกับความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล

จากการกระทำของคน

เกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 21-23) กล่าวไว้สรุปสาระสำคัญได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการ ควบคุมตนเอง รู้จักอดได้ รอได้ รวมถึงสามารถคาดการณ์ล่วงหน้า และเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนเองสูงจะต้อง มีลักษณะ 4 ประการ คือ 1) สามารถคาดการณ์เห็นความสำคัญของอนาคตและตัดสินใจเลือก กระทำอย่างเหมาะสม 2) หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินงานเพื่อเป้าหมายในอนาคต 3) รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้ รอได้อย่างเหมาะสม และ 4) สามารถให้รางวัล และลงโทษ ตนเอง ได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของของ รุจิเรศ พิษิตานนท์ (2546) ซึ่งศึกษาปัจจัยทางจิตสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฉลาดเลือกกินของนักเรียนวัยรุ่น จำนวน 650 คน พบผลนอกเหนือที่ สำคัญว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมาก เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพ

สูงกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคนต่ำ ขณะที่ควงจันทร์ อันอาจ (2543) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในคน ลักษณะมุ่งอนาคตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 377 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และความเชื่ออำนาจภายในคนและลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสกล เทียงแท้ และสุมิศตรา เจิมพันธ์ (2546: 147) ศึกษาผลการฝึกจิต-พฤติกรรมแบบบูรณาการต่อพฤติกรรมการขับชื้ออย่างปลอดภัยของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น หลังการฝึกลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนในการขับชื้อสูง จะมีลักษณะลักษณะพึงประสงค์สูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะตรงข้าม

จากการศึกษาและงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน เป็นความพร้อมทางจิตที่เอื้อต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในคน ดังนั้น ความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของคน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจภายในคน จึงคาดได้ว่าลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน จะเป็นตัวแปรสมทบให้นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณืสาเหตุและผลจากการกระทำของคนได้รับผลดียิ่งขึ้น

การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน จากการศึกษารายงานวิจัยพบว่า มีผู้สร้างเครื่องมือวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน เช่น บุญรบ สักคิมณี (2532) ได้สร้างแบบวัดการมุ่งอนาคตควบคุมคน ซึ่งมีจำนวน 20 ข้อ มีมาตรวัด 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยได้ทำการศึกษาการเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ ขณะที่พรทิพา สิงหะบาล (2548) ได้นำแบบวัดของบุญรบ สักคิมณี ดังกล่าว มาใช้วัดในการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยปรับลดเหลือ 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .78 และแบบวัดของควงเดือน พันธุมนาวิ นามดา วนิทานนัท และคณะ (2536) ซึ่งสร้างแบบวัดใช้ในการวิจัยเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางป้องกัน มี 2 ตอน ตอนละ 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .64 และ .76 ต่อมาลินดา สุวรรณดี (2543) ได้ปรับปรุงแบบวัดของควงเดือน พันธุมนาวิ นามดา วนิทานนัท และคณะ (2536) ซึ่งประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความสามารถคาดการณืไกล การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับคนในอนาคต และการอดได้รอได้ ของนักเรียนผู้ตอบ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับการเรียน สุขภาพ และการใช้เงิน จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรวัด 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .76

จากที่รายงานมาพบว่ามีผู้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เพื่อใช้ใน งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า แบบวัดของ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ซึ่งพรทิพา สิงหะบาล (2548) ได้นำมาปรับลดเหลือ 10 ข้อ โดยมีค่า ความเที่ยงเท่ากับ .78 น่าจะใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้ จึงได้นำแบบวัดดังกล่าวมาใช้ วัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ และเมื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ของการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .25 ถึง .54 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .72

4.3 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับ ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล

จากการกระทำของคน

โกสล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545: 65) ได้ให้ความหมายว่า “เหตุผลเชิง จริยธรรม เป็นเจตนาหรือความคิดเชิงหลักการ ซึ่งบุคคลใช้เพื่อตัดสินใจเลือกที่จะกระทำ หรือ ไม่กระทำเมื่อเผชิญสถานการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม อันเป็นสถานการณ์ที่ผลประโยชน์หลายฝ่าย ขัดแย้งกัน เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือโทษต่อตนเอง เกี่ยวข้องกับประโยชน์ หรือโทษต่อบุคคลอื่น” ขณะที่โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964 อ้างถึงในครุณี บึงทอง 2546: 31-33) ได้แบ่งระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ สรุปได้ดังนี้ ระดับแรก คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional) เป็นระดับที่บุคคลยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ การกระทำสิ่งใดมัก คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้เป็นใหญ่ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นคือ ขั้นที่ 1 หลักการเชื่อฟังคำสั่ง และหลบหลีกการถูกลงโทษ ผู้ที่ใช้หลักการตัดสินใจขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 2-7 ปี ขั้นที่ 2 หลักการ แสวงหารางวัล ผู้ที่ใช้หลักการตัดสินใจขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 7-10 ปี ระดับที่สอง คือ ระดับตาม เกณฑ์ (Conventional) เป็นระดับที่บุคคล รู้ที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน แบ่ง ออกเป็น 2 ขั้นคือ ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ผู้ใช้หลักการขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 10-13 ปี ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่สังคม (ตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ทางสังคม) ผู้ใช้หลักการ ขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 13-16 ปี ระดับที่สาม คือระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional) ในระดับนี้ การกระทำพฤติกรรมใด ๆ เป็นไปตามความคิดและเหตุผลของตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามที่ตน คิดว่าเหมาะสม แบ่งออกเป็น 2 ขั้นคือ ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำสัญญา ผู้ใช้หลักการขั้นนี้ มักเป็นเด็กอายุ 16 ปีขึ้นไป ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากลผู้ตัดสินใจในขั้นนี้ส่วนมากเป็น วยผู้ใหญ่ตอนกลาง

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะและพฤติกรรมที่พึง ปรารถนา ซึ่งได้มีการศึกษาวิจัยมาแล้ว พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมมีส่วนสัมพันธ์กับจิตลักษณะ พฤติกรรมที่พึงปรารถนาในสังคมหลายประการ เช่นการวิจัยของโกสล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ

(2545) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครู ได้พบว่า ตัวทำนายนอกจิตลักษณะเดิม 7 ประการ (การมุ่งอนาคตและควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ค่านิยมในอาชีพ ความใกล้ชิดในศาสนา และเจตคติต่ออาชีพครู) และจิตลักษณะใหม่ 2 ประการ (เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังฝึก และเจตคติต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังฝึก) รวมกัน 9 ประการ สามารถทำนายพฤติกรรมจริยธรรมทั่วไป และพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมของครูอาจารย์ ได้มากกว่าจิตลักษณะชุดใดชุดหนึ่งตามลำพัง

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นความพร้อมทางจิตที่เอื้อต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน ดังนั้น ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน จึงคาดว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะเป็นตัวแปรสมทบให้นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนได้รับผลดียิ่งขึ้น

การวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จากการศึกษางานวิจัยพบว่า มีผู้สร้างเครื่องมือวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เช่น ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจจนิก (2520) ได้สร้างแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นชนิดเลือกตอบที่มี 6 ตัวเลือก เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “จริยธรรมของเยาวชนไทย” ขณะที่ บุญรับ สักคิมณี (2532) ได้ใช้แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดให้ผู้ตอบเลือกตอบจากเรื่องจำนวน 14 เรื่อง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันและเหตุการณ์ในการทำงาน โดยแต่ละเรื่องนั้นให้ผู้ตอบสมมุติตัวเองเป็นตัวละครเอกในเรื่อง และถามถึงการตัดสินใจกระทำและเหตุผลในการกระทำ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดของตนมากที่สุดหนึ่งคำตอบจากตัวเลือกที่มีไว้ให้ 6 ตัวเลือก และต่อมาโกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545) ก็ได้สร้างแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมแบบมาตราประเมินรวมค่า ประกอบด้วย เรื่องขัดแย้งทางจริยธรรม จำนวน 12 เรื่อง แต่ละเรื่องมีเหตุผล 2 ข้อ ให้ประเมิน 6 ระดับ แบบวัดดังกล่าวมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84

จากที่รายงานมาพบว่ามีผู้สร้างแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เพื่อใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบวัดประเภทชนิดเลือกตอบจากเรื่อง ผู้วิจัยพิจารณาแล้วจึงใช้แบบวัดที่สร้างโดยวาสนา โสระพันธ์ (2550) ลักษณะแบบวัดเป็นสถานการณ์ให้เลือกตัดสินใจ จำนวน 7 เรื่อง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดดังกล่าวมาปรับลดเหลือ 5 เรื่อง เมื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .25 ถึง .62 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .76

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของตัวแปรจิตลักษณะสมทบ พบว่า
จิตลักษณะทั้ง 3 ประการ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน และการใช้
เหตุผลเชิงจริยธรรม ต่างก็มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการ
กระทำของตน การที่นักเรียนมีจิตลักษณะแต่ละประการสูง จะมีส่วนเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรม
ด้านดี ที่พึงปรารถนาหลายประการ งานวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักเรียนที่มีความพร้อมทางจิตลักษณะ
3 ประการ ดังกล่าว เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์
สาเหตุและผลจากการกระทำของตน จะมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำ
ของตนสูงกว่า/ดีกว่า นักเรียนที่มีความพร้อมทางจิตต่ำกว่า/น้อยกว่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Control Group Posttest Only Design ที่เน้นการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น การดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นชาย-หญิงที่มีอายุในช่วง 10-13 ปี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

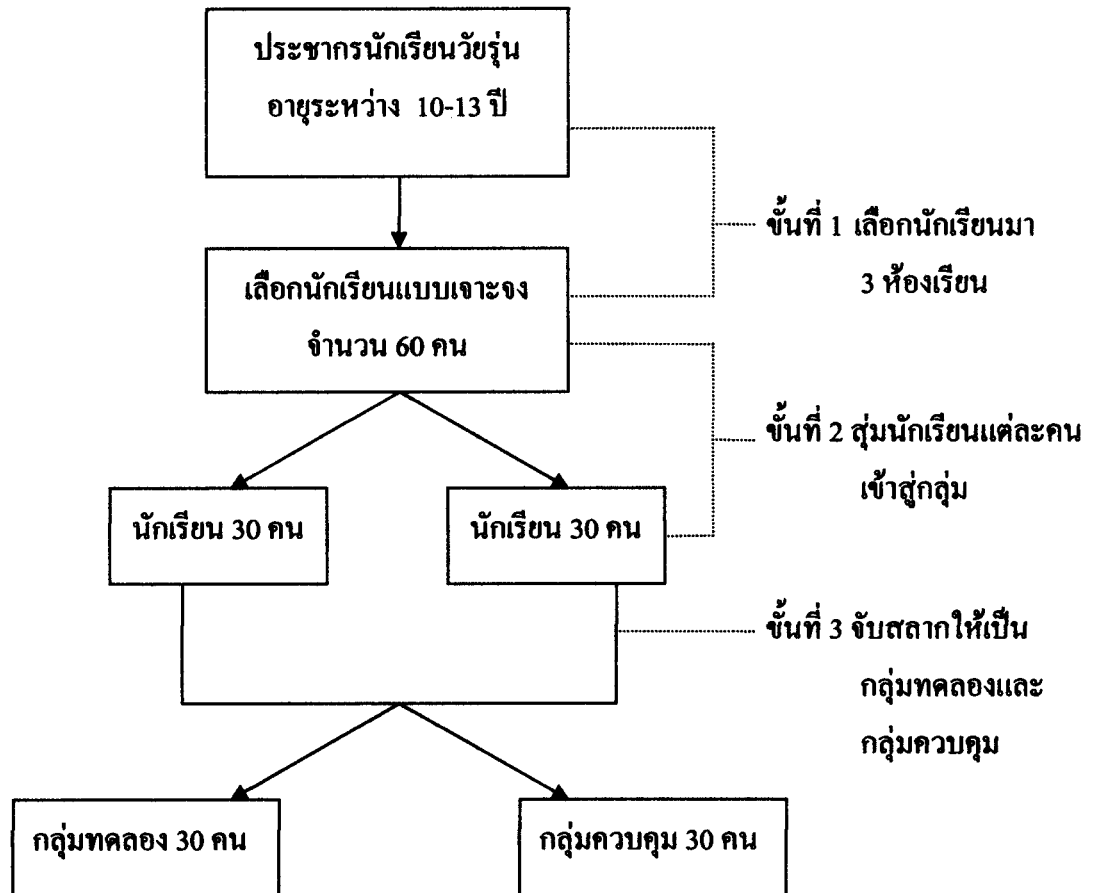
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นชาย-หญิงที่มีอายุในช่วง 10-13 ปี จากประชากรดังกล่าว โดยเลือกมาจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านหัวฝาย จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 60 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการเลือกและจัดกลุ่มเพื่อการทดลองดังนี้

1.2.1 เลือกแบบเจาะจง เลือกนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2550 อย่างเจาะจงมา 3 ห้องเรียน จำนวน 60 คน โดยห้องเรียนที่เลือกได้พิจารณาแล้วว่ามีนักเรียนที่หลากหลาย มีลักษณะที่เป็นตัวแทนของนักเรียนวัยรุ่นอายุระหว่าง 10-13 ปี

1.2.2 สุ่มนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มวิจัย จับสลากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งใน 2 กลุ่ม (Random Assignment) ได้กลุ่มละ 30 คน

1.2.3 สุ่มกลุ่มเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม และกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม

การจัดกลุ่มตัวอย่างเป็นดังแสดงในภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3. 1 แสดงขั้นตอนการจัดกลุ่มเพื่อการทดลอง

2. รูปแบบการวิจัย

2.1 แบบของการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นแบบ Randomized Control Group Posttest Only Design กล่าวคือ มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการวัดหรือสังเกตตัวแปรตามเพียงครั้งเดียวภายหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม (ปรีชา เนาว่าเขียนผล 2545: 120) รูปแบบการวิจัยเป็นดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รูปแบบการวิจัย

	Random assignment	Treatment	Posttest
กลุ่มทดลอง	R	X	T
กลุ่มควบคุม	R	~X	T

R: การสุ่มเข้าสู่ออกกลุ่ม

X: การฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

~X: การฝึกโดยใช้กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นซึ่งไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

T: การวัดหลังการฝึก

2.2 ขั้นตอนการทดลอง การทดลองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 การสอบวัดและการจัดกระทำ การสอบวัดและจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนการสอบวัดและการจัดกระทำในการวิจัย

กลุ่ม	ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง		
	สอบวัดพื้นฐาน ก่อนทดลอง	ฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว	สอบวัด หลังทดลอง
กลุ่มทดลอง	✓	✓	✓
กลุ่มควบคุม	✓	-	✓

2.2.2 การสอบวัดพื้นฐาน เป็นการวัดลักษณะทางชีวสังคม และจิตลักษณะเดิมของนักเรียนผู้เข้ารับการฝึก ลักษณะทางชีวสังคมประกอบด้วย เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง จิตลักษณะเดิมประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

2.2.3 การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เป็นการฝึกที่ใช้กับกลุ่มทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ที่สร้างขึ้นจากหลักการและทฤษฎีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน และทฤษฎีค่านิยมจริยธรรม จำนวน 10 กิจกรรม ใช้เวลาฝึก

10 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ส่วนกลุ่มควบคุม เป็นการฝึกโดยใช้กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่น ที่ไม่ใช่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

2.2.4 การสอบวัดหลังการทดลอง เป็นการวัดจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ฝึก อันเป็นตัวแปรตามของการวิจัย ได้แก่ ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน โดยวัดหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปร

3.1 ตัวแปรในการวิจัย

3.1.1 ประเภทและลักษณะของตัวแปร

การวิจัยเชิงทดลองนี้ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ ตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ แต่ละประเภทมีหลายตัวแปร ตัวแปรต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1) **ตัวแปรตาม** ตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

2) **ตัวแปรอิสระ** ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม คือ

(1) **ตัวแปรอิสระจัดกระทำ** คือ การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ซึ่งหมายถึง กิจกรรมที่ฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน โดยยึดหลักการสร้างตามทฤษฎีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนของรอตเตอร์ (Rotter, 1966) และทฤษฎีคัมไม้จริยธรรมของควงเคื่อน พันธุมนาวิ (2538) สร้างเป็นชุดกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรม 10 กิจกรรม ใช้เวลาฝึก 10 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ตัวแปรนี้มี 2 ค่า คือ ฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน กับไม่ฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน (ฝึกด้วยกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่น)

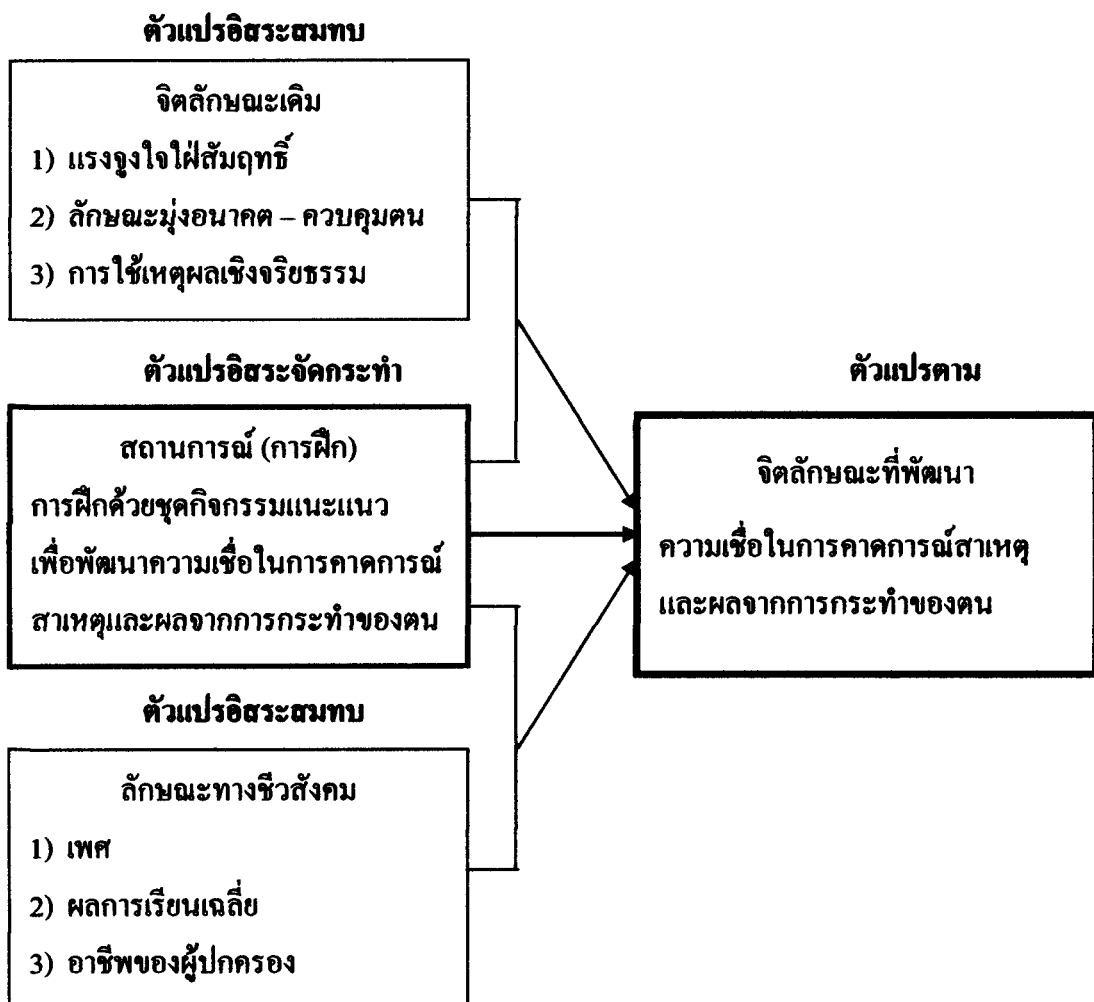
(2) **ตัวแปรอิสระสมทบ** ตัวแปรอิสระสมทบบมี 2 กลุ่ม คือ

ก. **ตัวแปรอิสระสมทบที่เป็นจิตลักษณะเดิม** เป็นลักษณะทางด้านจิตใจของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่มีอยู่โดยปกติ เป็นตัวแปรที่นำมาศึกษาพร้อมด้วยกับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เป็นจิตลักษณะของนักเรียนที่คาดว่าจะมีส่วนทำให้นักเรียนผู้ได้รับการฝึกได้รับประโยชน์จากการฝึกมาก-น้อยต่างกัน

จิตลักษณะเดิมที่นำมาศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน และ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ข. ตัวแปรอิสระสมทบที่เป็นลักษณะทางชีวสังคม เป็นตัวแปรที่นำมาศึกษาร่วมด้วยกับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน เป็นลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียนที่คาดว่าจะมีส่วนทำให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกได้รับประโยชน์จากการฝึกมาก-น้อยต่างกัน ลักษณะทางชีวสังคมที่นำมาศึกษาได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง

ตัวแปรทั้งหมดที่กล่าวมามีความสัมพันธ์กันเป็นดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร

3.1.2 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

1) *ตัวแปรตาม* ตัวแปรตามในการวิจัยนี้ คือ ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ ถ้าสาเหตุเกิดตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร ถ้าผลเกิดตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร

2) *ตัวแปรอิสระ* ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่มคือ

(1) *ตัวแปรอิสระจัดกระทำ* ตัวแปรอิสระจัดกระทำในการวิจัยนี้ คือ การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน หมายถึง การฝึกหรือไม่ได้ฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว จำนวน 10 กิจกรรม ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ความเชื่อว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ 2) ความเชื่อว่าถ้าสาเหตุเกิดตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร และ 3) ความเชื่อว่าถ้าผลเกิดตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร แต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนในการดำเนินการ 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 ชั้นนำเป็นชั้นที่ครูเกริ่นนำ หรือสร้างความสนใจให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะร่วมกิจกรรม ชั้นที่ 2 ชั้นกิจกรรมหลัก เป็นชั้นที่ครูให้นักเรียนเล่นเกม แสดงบทบาทสมมุติ ฟัง เล่า อ่าน ทำงาน ทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง หรือแบ่งปันประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญ หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ หรือจุดหมายของกิจกรรม ชั้นที่ 3 ชั้นสรุป เป็นชั้นที่ครูให้นักเรียนอภิปราย แสดงความคิดเห็น ระดมสมอง ทิศวิเคราะห์หาแนวทางที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

(2) *ตัวแปรอิสระสมทบ* ตัวแปรอิสระสมทบบมี 2 กลุ่ม คือ

ก. *ตัวแปรที่เป็นจิตลักษณะเดิม* ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่

ก) *แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์* หมายถึง ความเพียรพยายามที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ประสบผลสำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และความล้มเหลว รู้จักกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาในการทำงานอยู่เสมอและชอบเลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก

ข) *ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน* หมายถึง ปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้รู้จักอดทนรอได้อย่างเหมาะสม

ค) *การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม* หมายถึง เจตนาหรือความคิดเชิงหลักการซึ่งบุคคลใช้เพื่อการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำเมื่อเผชิญสถานการณ์

จัดแข่งทางจริยธรรมอันเป็นสถานการณ์ที่ผลประโยชน์หลายฝ่ายขัดแย้งกัน เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือโทษต่อตนเอง เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือโทษต่อบุคคลอื่น

ข. **ตัวแปรที่เป็นลักษณะทางชีวสังคม** ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่

ก) **เพศ** จำแนกได้เป็นเพศชาย และเพศหญิง

ข) **ผลการเรียนเฉลี่ย** เป็นผลการเรียนโดยเฉลี่ยของนักเรียน

ตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมา จำแนกได้เป็นผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ และผลการเรียนเฉลี่ยสูง

ค) **อาชีพของผู้ปกครอง** เป็นอาชีพที่นำมาซึ่งรายได้หลัก

ของบิดาหรือมารดา หรือบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน

4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 **ประเภทของเครื่องมือในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน และแบบวัดตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

4.1.1 **ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน และกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน** มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่

1) **ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน** ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว จำนวน 10 กิจกรรม (สำหรับกลุ่มทดลอง)

2) **กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน** ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน จำนวน 10 กิจกรรม (สำหรับกลุ่มควบคุม)

4.1.2 **แบบวัดตัวแปร** จัดเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

(แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและการทำงาน

(แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ
ปัจจุบัน-อนาคต
(แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตัดสินใจเมื่อพบสถานการณ์
ที่เป็นปัญหา
(แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม)

ฉบับที่ 2 คือ แบบสอบถามความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียน
เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ (แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน)
ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

4.2 การได้มาซึ่งเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นใหม่ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล
จากการกระทำของคน 2) กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน 3) แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม
และ 4) แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน กลุ่มที่ 2 เป็น
เครื่องมือที่มีผู้สร้างและหาคุณภาพไว้แล้วซึ่งได้แก่ 1) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) แบบวัด
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน และ 3) แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งเครื่องมือที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นใหม่และเครื่องมือที่มีผู้อื่นสร้างและหาคุณภาพไว้แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน
ดังนี้

4.2.1 เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน 2) กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่น
ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำ
ของคน 3) แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม และ 4) แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล
จากการกระทำของคน เครื่องมือตามที่กล่าวมีรายละเอียดขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล
จากการกระทำของคน ในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์
สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน และวิธีการพัฒนา

ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเป็นแนวทางสำหรับกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นที่ 2 กำหนดนิยามปฏิบัติการ ผู้วิจัยนำประสบการณ์ และแนวคิด
ต่าง ๆ ที่รวบรวมได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็น
นิยามปฏิบัติการ เพื่อใช้ในการกำหนดเนื้อหา รูปแบบ และแนวทางดำเนินการสร้างชุดกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ที่เหมาะสม
และมีคุณภาพ

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง
ชุดกิจกรรมแนะแนวซึ่งมุ่งเน้นสำหรับฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจาก
การกระทำของคน ตามแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนของโรตเตอร์ (Rotter,
1966) และทฤษฎีค่านิยมจริยธรรมของควงเคื่อน พันธุมนาวิ (2538) ซึ่งในแต่ละกิจกรรม
ประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) เวลา 3) ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 4) ขนาดของกลุ่ม
5) แนวคิด 6) วัตถุประสงค์ 7) ขั้นตอนกิจกรรม โดยมี ขั้นนำ ขั้นกิจกรรมหลัก ขั้นสรุป
8) สื่อ/อุปกรณ์ และ 9) การประเมินผล

ขั้นที่ 4 เสนอชุดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ซึ่ง
เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาพิจาณา ผู้วิจัยได้นำ
ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน
ที่สร้างขึ้นใหม่ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาด้านรูปแบบ เนื้อหาสาระ วิธีการใช้เครื่องมือ
กิจกรรม โดยพิจารณาความตรงด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอน วิธีการ

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงชุดกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ ไปดำเนินการปรับปรุงชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์
สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เพื่อนำไปทดลองใช้ และตรวจสอบคุณภาพ

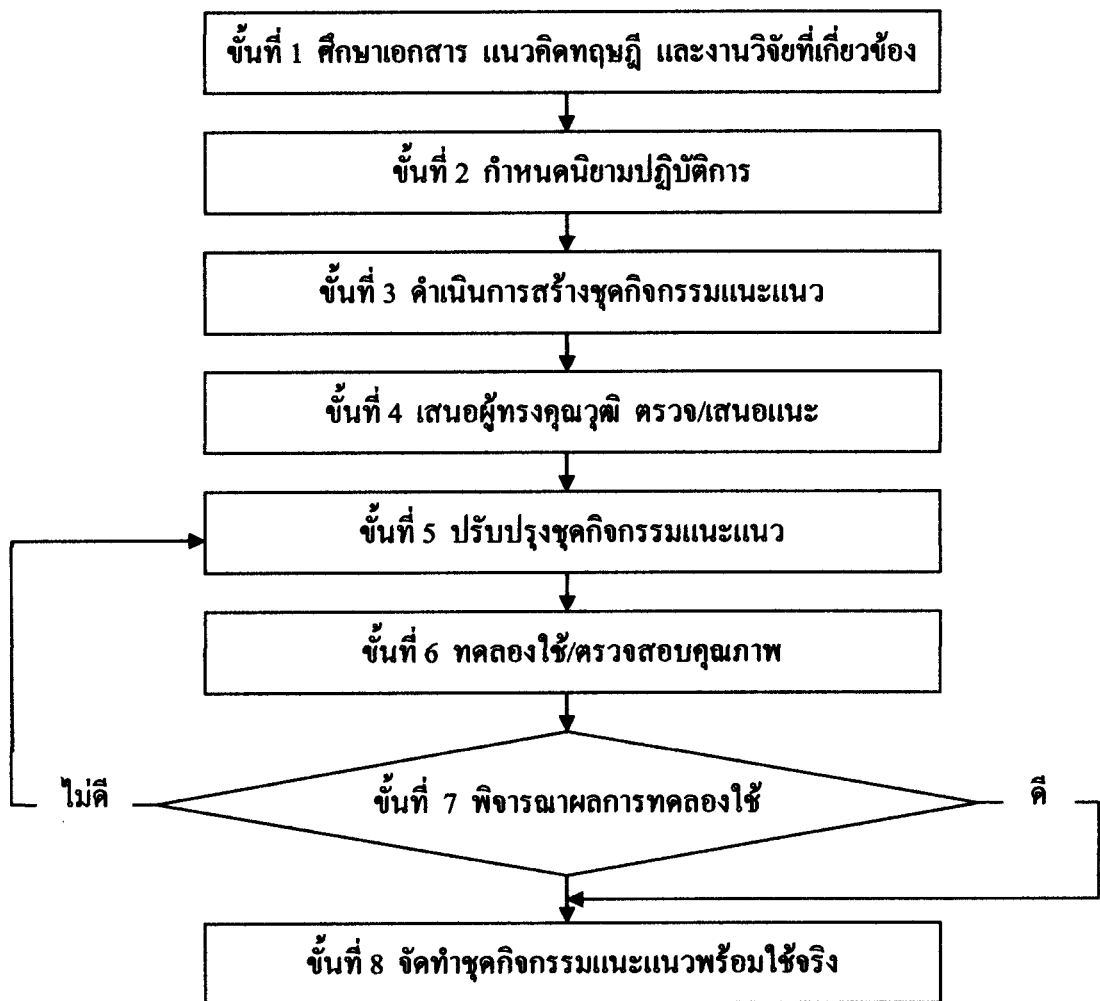
ขั้นที่ 6 ทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรม
แนะแนวไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนอนุบาลโนนสะอาด
จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรม ตลอดจนวิธีการ และระยะเวลาที่ใช้
ในการจัดกิจกรรม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ขั้นที่ 7 พิจารณาผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยเลือก
กิจกรรมหลังจากทดลองใช้เบื้องต้น (Try-out) ทั้ง 10 กิจกรรม แล้วนำข้อบกพร่องที่พบ
ไปปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจาก
การกระทำของคน ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จากผลการทดลองใช้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงไปงาน

ใบความรู้ในบางกิจกรรม และในบางกิจกรรมต้องตัดขั้นตอนบางขั้นตอนออกไป เพื่อให้เหมาะสมกับเวลา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และองค์ประกอบความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน โดยขั้นตอนกิจกรรมที่ตัดออกไปไม่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

ขั้นที่ 8 จัดทำชุดกิจกรรมแนะแนวพร้อมใช้จริง เมื่อพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อใช้ฝึกพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ที่ผ่านขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพเป็นที่พอใจแล้ว ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมทั้งหมดมาจัดพิมพ์และรวบรวมเป็นชุดเป็นรูปเล่ม อย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานพร้อมใช้จริง

ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเป็น ดังภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

2) กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ในการสร้างกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเป็นแนวทางสำหรับกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นที่ 2 กำหนดขอบข่ายการจัดกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยนำประสบการณ์และแนวคิดต่าง ๆ ที่รวบรวมได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นขอบข่ายการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อใช้ในการกำหนดเนื้อหา รูปแบบ และแนวทางดำเนินการสร้างกิจกรรมแนะแนวที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสร้างกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างกิจกรรมแนะแนวซึ่งมุ่งเน้นสำหรับฝึกเพื่อพัฒนาด้านการศึกษา ด้านการงานและอาชีพ ด้านชีวิตและสังคม โดยแบ่งกลุ่มกิจกรรมแนะแนวออกเป็น 4 กลุ่มกิจกรรม (กรมวิชาการ 2546: 31) คือ 1) กิจกรรมรู้จัก เข้าใจ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) กิจกรรมแสวงหาและใช้ข้อมูลสารสนเทศ 3) กิจกรรมการตัดสินใจและแก้ปัญหา 4) กิจกรรมการปรับตัวและดำรงชีวิต ซึ่งในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) เวลา 3) ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 4) ขนาดของกลุ่ม 5) วัตถุประสงค์ 6) สารการเรียนรู้ 7) ขั้นตอนกิจกรรม 8) สื่อ/อุปกรณ์ 9) การประเมินผล และ 10) ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 4 เสนอกิจกรรมแนะแนวให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นใหม่ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา ความตรงด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอน วิธีการ

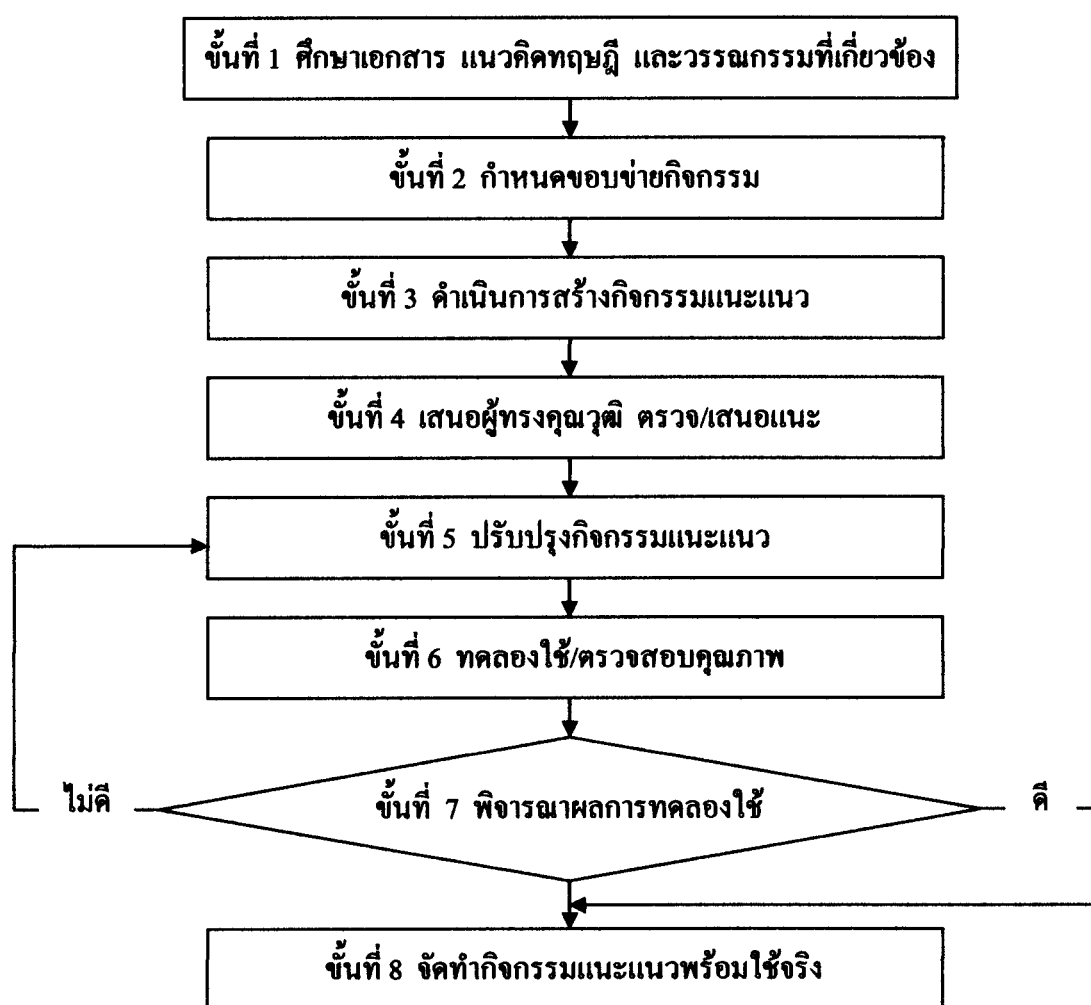
ขั้นที่ 5 ปรับปรุงกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปดำเนินการปรับปรุงกิจกรรมแนะแนว เพื่อนำไปทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพ

ขั้นที่ 6 ทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมแนะแนวไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนอนุบาลโนนสะอาด จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรม ตลอดจนวิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ขั้นที่ 7 พิจารณาผลการทดลองใช้กิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยเลือกกิจกรรมแนะแนวหลังจากทดลองใช้เบื้องต้นทั้ง 10 กิจกรรม แล้วนำข้อบกพร่องที่พบ ไปปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมแนะแนวให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 8 จัดทำกิจกรรมแนะแนวพร้อมใช้จริง เมื่อพัฒนากิจกรรมแนะแนวที่ผ่านขั้นตรวจสอบคุณภาพเป็นที่พอใจแล้ว ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมทั้งหมดมาจัดพิมพ์และรวบรวมเป็นเล่ม เป็นฉบับอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานพร้อมใช้จริง

ขั้นตอนในการสร้างกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเป็น ดังภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 แสดงขั้นตอนการสร้างกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

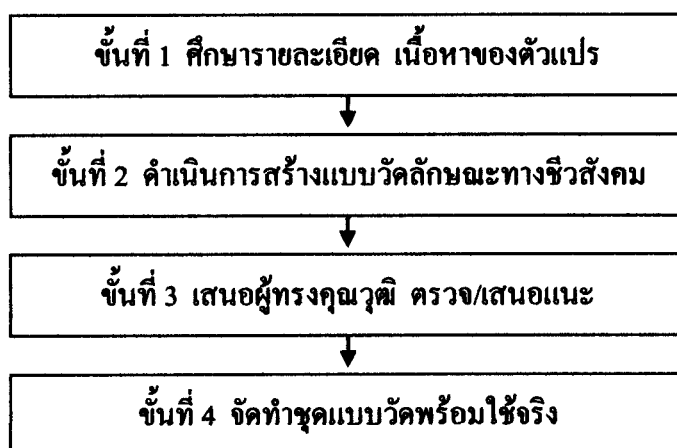
3) **แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม** (แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน) ในการสร้างแบบวัดลักษณะทางชีวสังคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยมีขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นที่ 1 ศึกษารายละเอียด เนื้อหาของตัวแปรที่จะทำการวิจัยจากเอกสาร ตำรา และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียนวัยรุ่น ที่คาดว่าจะมีส่วนทำให้นักเรียนวัยรุ่นได้รับประโยชน์มาก-น้อยต่างกัน หลังจากได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสร้างแบบวัดลักษณะทางชีวสังคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างประโยชน์ข้อความภายใต้ขอบข่ายของเนื้อหาต่าง ๆ ตามนิยามปฏิบัติการ ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ คือ ชื่อ-นามสกุล ชั้น เพศ อายุ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง

ขั้นที่ 3 เสนอแบบวัดลักษณะทางชีวสังคมให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสม

ขั้นที่ 4 จัดทำชุดแบบวัดพร้อมทดลองใช้จริง ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบวัดลักษณะทางชีวสังคมให้มีความเหมาะสม และจัดพิมพ์เป็นฉบับอย่างเป็นทางการเป็นระบบที่เป็นมาตรฐานพร้อมใช้จริง

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดลักษณะทางชีวสังคมเป็น ดังภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.5 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดลักษณะทางชีวสังคม

4) **แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน** (แบบสอบถามความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ) ในการสร้างแบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษารายละเอียด เนื้อหาของตัวแปรที่จะทำการวิจัยจากเอกสาร ตำรา และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน นำไปเขียนเป็นนิยามปฏิบัติการ ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 สร้างแปลนของแบบวัด โดยสร้างประโยคข้อความภายใต้ ขอบข่ายของเนื้อหาต่าง ๆ ตามนิยามปฏิบัติการ จัดสร้างแบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์ สาเหตุและผลจากการกระทำของตน จำนวน 40 ข้อ โดยมีประโยคข้อความทั้งด้านบวก และ ด้านลบใกล้เคียงกัน แต่ละข้อความมีมาตราวัด 6 ระดับ

ขั้นที่ 3 นำแบบวัดฉบับร่างตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ ความครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษาอีกครั้ง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 4 นำแบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ไปหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยาม ปฏิบัติการที่ผู้วิจัยกำหนด

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบวัดมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนนำไปใช้

ขั้นที่ 6 ผู้วิจัยนำแบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล จากการกระทำของตนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้เบื้องต้น เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนอนุบาลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง)

ขั้นที่ 7 นำผลที่ได้จากข้อ 6 มาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของ แบบวัด โดยวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับ คะแนนรวม (Item total correlation) และวิเคราะห์หาค่า t แล้วนำมาคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจ จำแนกสูง โดยพิจารณาค่า t ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือมีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

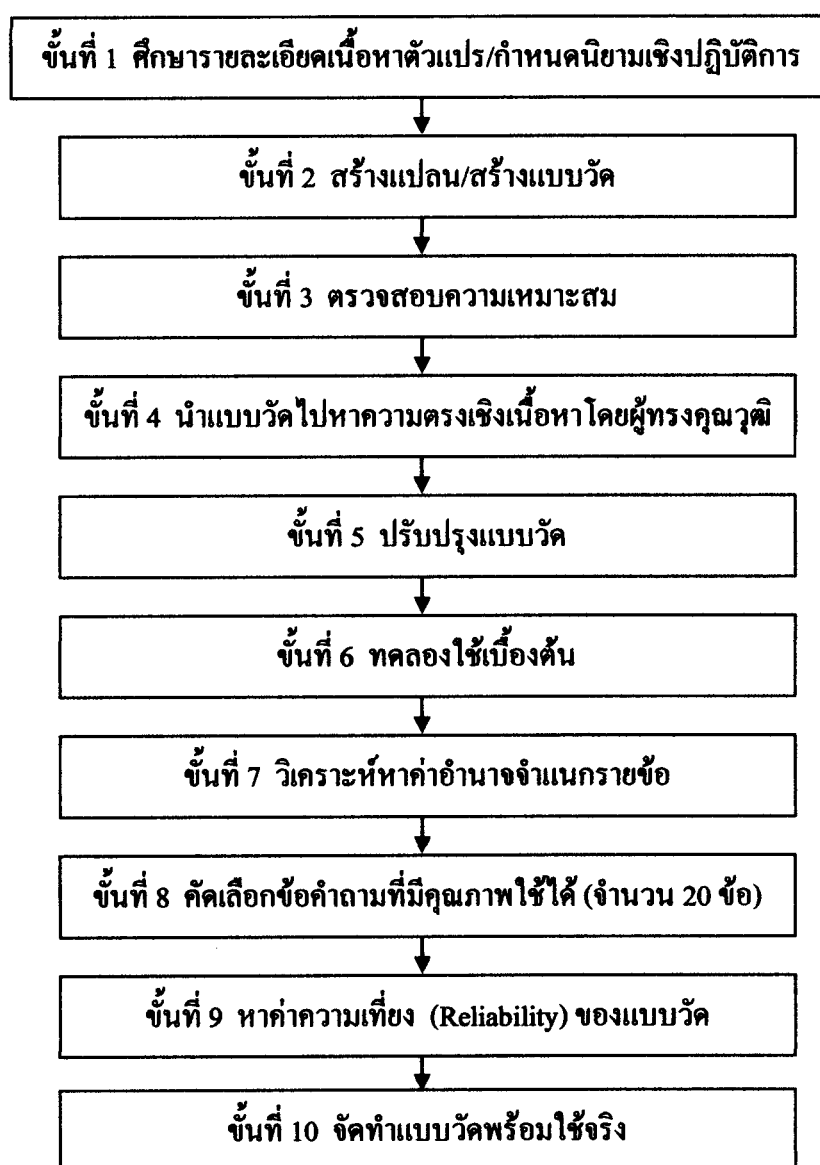
ขั้นที่ 8 นำผลการวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพมาเป็นแนวทางในการ พัฒนาคุณภาพเครื่องมือ โดยปรับปรุงข้อความ หรือตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า .20 ทิ้ง แล้วคัดเลือกข้อคำถามตามจำนวนที่ต้องการได้จำนวน 20 ข้อ ยกเว้นกรณีที่ต้องการให้ได้ ความครอบคลุมเนื้อหาตามต้องการ อาจใช้ข้อที่ต่ำกว่าเล็กน้อย แต่ไม่ใช่ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก เป็นลบ

ขั้นที่ 9 นำแบบวัดที่คัดเลือกไว้แล้วในข้อ 8 มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha)

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .77

ขั้นที่ 10 นำแบบวัดที่ผ่านการพัฒนาจนใช้งานได้มาจัดทำเป็นเครื่องมือการวิจัยแบบสมบูรณ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมอีกครั้งก่อนที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนเป็น ดังภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.6 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

4.2.2 เครื่องมือที่มีผู้สร้างและหาคุณภาพไว้แล้ว ได้แก่ 1) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และ 3) แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดตามที่กล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยรวมคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษารายละเอียด เนื้อหาของตัวแปรที่จะทำการวิจัยจากเอกสาร ตำรา และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม นำไปเขียนเป็นนิยามปฏิบัติการ ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

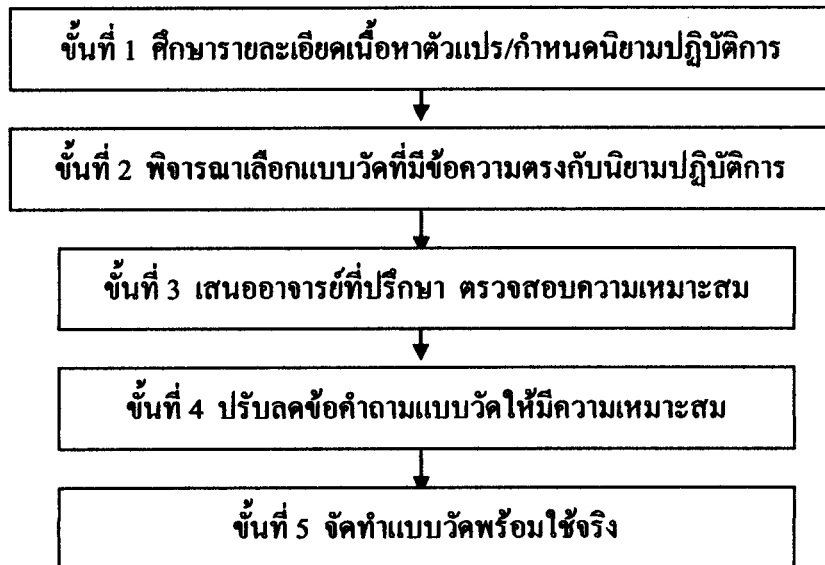
ขั้นที่ 2 พิจารณาเลือกแบบวัด ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบวัดที่มีผู้สร้างและหาคุณภาพไว้แล้ว โดยเลือกแบบวัดที่มีข้อความตรงกับนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ทำการวิจัย

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย นำแบบวัดที่รวบรวมไว้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแบบวัด ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามา ปรับลดข้อความในแบบวัดบางฉบับ เพื่อให้ได้ข้อความที่เหมาะสม และมีคุณภาพ

ขั้นที่ 5 จัดพิมพ์แบบวัดฉบับสมบูรณ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และ ความเหมาะสมอีกครั้งก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการได้มาซึ่งแบบวัดที่มีผู้สร้างและหาคุณภาพไว้แล้วเป็น ดังภาพที่ 3.7

ภาพที่ 3.7 แสดงขั้นตอนการได้มาซึ่งแบบวัดที่มีผู้สร้างและหาคุณภาพไว้แล้ว

4.3 ลักษณะและองค์ประกอบของเครื่องมือแต่ละชนิด

4.3.1 ลักษณะและองค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อ

ในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนที่ได้แสดงไว้ในภาพที่ 3.3 แล้ว ในส่วนโครงสร้างและรายละเอียดของชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วยองค์ประกอบของความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ 1) เชื่อว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ 2) เชื่อว่าถ้าสาเหตุเกิดขึ้นจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร และ 3) เชื่อว่าถ้าผลเกิด ตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร

กิจกรรมที่จัดขึ้นนี้นักเรียนต้องปฏิบัติจริงควบคู่ไปกับขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมจนถึงสิ้นสุดการทำกิจกรรม นักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงกระบวนการ รวมทั้งยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้วยการอภิปราย แสดงความคิดเห็นของตนเอง สามารถสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้เป็นองค์รวม เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ปฏิบัติไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนา ดังนี้

ปฐมนิเทศ ในส่วนนี้มี 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 “ชีวิตใหม่ที่สดใส” เป็นกิจกรรมเริ่มต้นและปฐมนิเทศนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถบอกวัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติกิจกรรม และประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง และแสดงออกซึ่งความพร้อมในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

องค์ประกอบที่ 1 เชื่อว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ ในส่วนนี้มี 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 2 “ผู้ชนะสิบทิศ” กิจกรรมที่ 3 “ร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว” เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้

องค์ประกอบที่ 2 เชื่อว่าถ้าสาเหตุเกิดตนจะคาดได้ว่า ผลของมันจะเป็นอย่างไร ในส่วนนี้มี 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 4 “ใครจะแน่กว่ากัน” กิจกรรมที่ 5 “คิดให้ไกลไปให้ถึง” กิจกรรมที่ 6 “เหตุเกิดจากใคร” เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนสามารถระบุได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร เมื่อกำหนดสิ่งที่เป็นสาเหตุให้

องค์ประกอบที่ 3 เชื่อว่าถ้าผลเกิดตนจะคาดได้ว่า สาเหตุของมันคืออะไร ในส่วนนี้มี 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 7 “สร้างคำใหม่” กิจกรรมที่ 8 “ตาประสานใจ” กิจกรรมที่ 9 “จิ๊กซอแสนสนุก” เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนสามารถระบุสาเหตุที่สำคัญของผลนั้นได้ เมื่อกำหนดผลให้

ปัจฉิมนิเทศ ในส่วนนี้มี 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 10 “ตัวไกลใจชิดถึง” เป็นกิจกรรมสุดท้ายและปัจฉิมนิเทศนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำ ของตน

โครงสร้างของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุ และผลจากการกระทำของตน แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ เป็นดังในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุ และผลจากการกระทำของตน

ลำดับที่ ของกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
ปฐมนิเทศ			
1	“ชีวิตใหม่ที่สดใส”	เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมแล้ว นักเรียนสามารถแสดง พฤติกรรมต่อไปนี้ได้ 1. นักเรียนแสดงออกซึ่ง ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 2. นักเรียนสามารถบอก วัตถุประสงค์ แนวทางการ ปฏิบัติกิจกรรม และประโยชน์ ของการเข้าร่วมกิจกรรมได้ ถูกต้อง 3. นักเรียนแสดงออกซึ่ง ความพร้อมในการที่จะเข้าร่วม กิจกรรมในครั้งต่อ ๆ ไป	- เพลง - เกม - การอภิปราย

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลำดับที่ ของกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
องค์ประกอบที่ 1 เชื่อว่าคนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้			
2	“ผู้ชนะสิบทิศ”	นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุ ที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้	- เกม - การอภิปราย
3	“ร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว”	นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุ ที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้	- เกม - การอภิปราย
องค์ประกอบที่ 2 เชื่อว่าถ้าสาเหตุเกิดคนจะคาดได้ว่า ผลของมันจะเป็นอย่างไร			
4	“ใครจะแน่กว่ากัน”	เมื่อกำหนดสิ่งที่เป็นสาเหตุให้ นักเรียนสามารถระบุได้ว่า ผลของมันจะเป็นอย่างไร	- เกม - การอภิปราย
5	“คิดให้ไกลไปให้ถึง”	เมื่อกำหนดสิ่งที่เป็นสาเหตุให้ นักเรียนสามารถระบุได้ว่า ผลของมันจะเป็นอย่างไร	- นิทาน - การอภิปราย
6	“เหตุเกิดจากใคร”	เมื่อกำหนดสิ่งที่เป็นสาเหตุให้ นักเรียนสามารถระบุได้ว่า ผลของมันจะเป็นอย่างไร	- เกม - การอภิปราย
องค์ประกอบที่ 3 เชื่อว่าถ้าผลเกิดคนจะคาดได้ว่า สาเหตุของมันคืออะไร			
7	“สร้างคำใหม่”	เมื่อกำหนดผลให้ นักเรียน สามารถระบุสาเหตุที่สำคัญ ของผลนั้นได้	- เกม - การอภิปราย
8	“ตาประสานใจ”	เมื่อกำหนดผลให้ นักเรียน สามารถระบุสาเหตุที่สำคัญ ของผลนั้นได้	- เพลง - เกม - การอภิปราย
9	“จิ๊กซอแสนสนุก”	เมื่อกำหนดผลให้ นักเรียน สามารถระบุสาเหตุที่สำคัญ ของผลนั้นได้	- เพลง - เกม - การอภิปราย

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลำดับที่ ของกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
10	“ตัวไกลใจคิดถึง”	1. นักเรียนสามารถสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง 2. นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน	- การอภิปราย - เพลง

ในแต่ละกิจกรรมมีประเด็นย่อย ๆ ดังนี้ 1) ชื่อกิจกรรม 2) เวลา 3) ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 4) ขนาดของกลุ่ม 5) แนวคิด 6) วัตถุประสงค์ 7) ขั้นตอนกิจกรรม ซึ่งมี ขั้นนำ ขั้นกิจกรรมหลัก ขั้นสรุป 8) สื่อ/อุปกรณ์ และ 9) การประเมินผล โดยในแต่ละกิจกรรมจะเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่าง กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำ
ของตน)

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม “ผู้ชนะสิบทิศ”

เวลา 60 นาที

ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ชั้น ป. 4-6 / วัยรุ่น อายุ 10-13 ปี ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 30 คน

แนวคิด

สาเหตุและผลเป็นสิ่งคู่กัน สาเหตุเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงจะมีผลตามภายหลัง ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงของผลหนึ่ง ๆ อาจมีสาเหตุเดียวหรือหลายสาเหตุก็ได้

วัตถุประสงค์

นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ขั้นนำ (10 นาที)

- 1.1 ให้นักเรียนดูภาพของนักเรียนในโรงเรียน ที่เคยได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันกีฬา
- 1.2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า จากภาพเป็นผลที่ดีหรือไม่ สาเหตุที่ทำให้นักเรียนในภาพได้รับรางวัลคืออะไร

2. ขั้นตอนกิจกรรมหลัก (40 นาที)

- 2.1 แบ่งนักเรียนเป็น 10 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน โดยให้นักเรียนนับที่ละคนจาก 1-10 คนที่นับ 1 ให้อยู่กลุ่มที่ 1 คนที่นับ 2 อยู่กลุ่มที่ 2 จนถึงคนที่นับ 10 อยู่กลุ่มที่ 10
- 2.2 กำหนดให้แต่ละกลุ่มเป็นเรือรบแต่ละลำ โดยให้สมาชิกในกลุ่มปรึกษาวางแผนเลือกจะให้ใครเป็นกัปตัน 1 คน ซึ่งจะทำหน้าที่ยิงเรือลำอื่น ๆ ส่วนที่เหลืออีก 2 คนให้เป็นลูกเรือ และร่วมกันตั้งชื่อเรือของกลุ่มตนเองว่าชื่ออะไร (ชื่อเรือต้องไม่เกิน 5 พยางค์)
- 2.3 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนั่งบนเก้าอี้เป็นแถวตอนเรียงกัน โดยแต่ละกลุ่มให้นั่งเผชิญหน้ากัน และให้กัปตันนั่งอยู่เก้าอี้ตัวหน้าสุดของกลุ่ม ตามผังการนั่ง ในการแข่งขันเกม “ผู้ชนะสิบทิศ”
- 2.4 ให้แต่ละกลุ่มเริ่มเล่นเกม “ผู้ชนะสิบทิศ” ภายในเวลา 15 นาที ตามกติกาดังนี้
 - 1) กำหนดให้ลูกเรือคนที่ 1 พูดคำว่า “กิ๊ก” ลูกเรือคนที่ 2 พูดคำว่า “แป๊ะ” และกัปตันเรือ พูดคำว่า “โป๊ง” พร้อมบอกชื่อเรือที่จะยิง และยื่นแขนออกไปพร้อมกับชี้นิ้ว 3 นิ้ว ไปทิศทางของตำแหน่งเรือลำที่ต้องการยิงทันที(ใช้หัวแม่มือยกคิ้วก็อวยไว้ นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนางเรียงชิดติดกันชี้ออกไป) เช่น
 ลูกเรือคนที่ 1 : กิ๊ก
 ลูกเรือคนที่ 2 : แป๊ะ
 กัปตันเรือ : โป๊ง เรือฉลามขาว (ชี้นิ้วไปทิศทางเรือที่ชื่อฉลามขาว)
 - 2) เมื่อเรือลำใดโดนยิงก็ให้ยิงได้ตอบทันทีภายในเวลา 10 วินาที โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 1) ซึ่งจะยิงได้ตอบเรือลำที่ยิงมา หรือยิงเรือลำอื่นก็ได้
 - 3) ถ้าเรือลำใดไม่ปฏิบัติตามกติกาใน ข้อ 1) และ ข้อ 2) หรือพูดคำว่า กิ๊ก แป๊ะ โป๊ง พูดชื่อเรือที่ยิงผิด ชี้นิ้วไม่ถูกต้อง ยิงเรือตนเอง ให้ถือว่าเรือลำนั้นจมไป เรือที่เหลือก็ทำการแข่งขันกันต่อไปจนเหลือเรือที่ชนะเพียงลำเดียว แต่ถ้าเกมดำเนินไปจนหมดเวลา 15 นาที ยังเหลือเรืออยู่เกิน 1 ลำ ก็ให้ถือว่าเรือลำที่เหลือทุกลำเป็นผู้ชนะ
 - 4) ก่อนทำการแข่งขันเกมให้แต่ละกลุ่มบอกชื่อเรือของกลุ่มตนเองให้กลุ่มอื่นทราบ และทำการทดลองเล่น 1 รอบ หลังจากนั้นให้ดำเนินการแข่งขันจริง
- 2.5 แจกใบงานให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้
 - 1) นักเรียนคิดว่าเรือลำที่ชนะเป็นเพราะสาเหตุใดบ้าง
 - 2) นักเรียนคิดว่าเรือลำที่แพ้เป็นเพราะสาเหตุใดบ้าง
- 2.6 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นว่ามีสาเหตุใดบ้างที่ทำให้การเล่นเกมแพ้ หรือชนะ ซึ่งอาจได้สาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การเล่นเกมขณะเป็นเพราะสมาชิกในกลุ่มมีสติ มีสมาธิที่ดี และตั้งใจในการเล่นอย่างเต็มที่
- 2) การเล่นเกมแพ้เป็นเพราะสมาชิกในกลุ่มขาดสติ ขาดสมาธิ ไม่ตั้งใจ โชคไม่ดี การแบ่งกลุ่มไม่เหมาะสม
- 3) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า การเล่นเกมแพ้หรือชนะเป็นเพราะความมีสติ ความมีสมาธิที่ดี และมีความตั้งใจเล่นเกมอย่างเต็มที่ของนักเรียนเอง โชคไม่ใช่สาเหตุที่แท้จริง

3. ขั้นสรุป (10 นาที)

3.1 ครูสรุปจากกิจกรรมหลักว่า “สาเหตุและผลเป็นสิ่งที่คู่กัน สาเหตุเกิดก่อนแล้วผลจะเกิดตามมา ภายหลัง จากผลที่เกิดขึ้นเราอาจคิดหาสาเหตุที่แท้จริงได้”

3.2 ครูยกตัวอย่างสิ่งที่เป็นสภาพ หรือผลที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนอธิบายว่าสาเหตุที่แท้จริงคืออะไร เช่น

- 1) การที่นักเรียนเล่นเกม “ผู้ชนะสิบทิศ” แพ้ หรือชนะ สาเหตุคืออะไร
- 2) การที่นักเรียนจะสอบได้หรือสอบตก สาเหตุคืออะไร
- 3) การที่นักเรียนเจ็บป่วย สาเหตุคืออะไร

คำตอบของนักเรียนอาจเป็นสาเหตุที่แท้จริง หรือไม่ใช่สาเหตุที่แท้จริง เช่น ความมีสติ

ความมีสมาธิ ความสามารถ ความพยายาม การรักษาสุขภาพ โชคเคราะห์ เพื่อนในกลุ่มไม่ตั้งใจเล่นเกม ฯลฯ ดังนั้นครูควรเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงสาเหตุที่แท้จริงว่า ผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สาเหตุที่แท้จริงนั้น มาจากการกระทำของนักเรียนเองเป็นสำคัญ เช่น ความสามารถ ความพยายาม ความมีสติ ความมีสมาธิ ฯลฯ

3.3 ครูแสดงความเชื่อมโยงองค์ประกอบที่กำลังศึกษานี้กับ “ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล” โดยใช้แผนภูมิประกอบ

3.4 นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.5 ครูนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

สื่อ/อุปกรณ์

1. ภาพนักเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันกีฬา
2. พังการนั่งในการเล่น
3. ใบงาน
4. แผนภูมิชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

การประเมินผล

ประเมินตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ดังนี้

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตจากผลงานในการทำกิจกรรมจากใบงาน
3. ประเมินจากการถาม - ตอบของนักเรียนในขั้นสรุป

4.3.2 ลักษณะและองค์ประกอบของกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน (กิจกรรมกลุ่ม
 ควบคุม) ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อ
 ในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน จำนวน 10 กิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรม
 แนะแนวด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่

- 1) “ชีวิตใหม่ที่สดใส” 2) “ฉันจะเป็นอะไรดี” 3) “อาชีพที่ฉันชอบ” 4) “ลุง คนเก่ง” 5) “ชอบอ่าน”
- 6) “มาลีดุกรังแก” 7) “เกมตั้งคำถาม” 8) “โลกกว้างทางการศึกษา” 9) “มลพิษจากอาชีพ” และ
- 10) “ตัวไกลใจชิดถึง” ประเด็นต่าง ๆ ของกิจกรรมประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) เวลา
- 3) ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 4) ขนาดของกลุ่ม 5) วัตถุประสงค์ 6) สารการเรียนรู้
- 7) ขั้นตอนกิจกรรม 8) สื่อ/อุปกรณ์ 9) การประเมินผล และ 10) ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีตัวอย่างดังนี้

(ตัวอย่าง กิจกรรมแนะแนวที่ใช้กับกลุ่มควบคุม)

กิจกรรมแนะแนวที่ 3

ชื่อกิจกรรม “อาชีพที่ฉันชอบ”

เวลา 60 นาที

ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ชั้น ป.4-6 / วัยรุ่น อายุ 10-13 ปี ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 30 คน

วัตถุประสงค์

1. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่สนใจได้อย่างน้อย 2 อาชีพ
2. บอกคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพได้อย่างน้อย 3 ข้อ

สารการเรียนรู้

ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ

1. บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
2. คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

ขั้นตอนกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 คน แจกบัตรคำตั้งและแบบสัมภาษณ์ให้ทุกกลุ่ม
 2. ให้นักเรียนประชุมตกลงในการประกอบอาชีพว่า ไปสัมภาษณ์บุคคลที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพอะไร อย่างน้อย 2 อาชีพ ตามแบบสัมภาษณ์ที่แจกให้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกรอกแบบสัมภาษณ์
 3. ครูอธิบายการกรอกแบบสัมภาษณ์ให้ทุกกลุ่มเข้าใจตรงกันเป็นอย่างดีพร้อมกับซักถามประกอบ
 4. ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์บุคคลที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพตามที่กลุ่มตกลงไว้
- เป็นการบ้านและแจ้งกำหนดการส่งงาน
5. ให้ทุกกลุ่มรายงานผลการสัมภาษณ์ โดยการนำมาอ่านให้เพื่อนฟังที่ละกลุ่ม

6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ในการประกอบอาชีพใดๆ จำเป็นต้องศึกษารายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับอาชีพนั้นให้มากที่สุดในทุกๆ ด้าน วิธีการที่จะให้ได้มาของรายละเอียดข้อมูลสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การไปสอบถามจากผู้ประกอบอาชีพ จากข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ วิกิทัศน์ และ การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด ฯลฯ

สื่อ/อุปกรณ์

1. แบบสัมภาษณ์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร วิกิทัศน์
2. บัตรคำตั้ง “อาชีพที่ฉันชอบ”

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงาน

ข้อเสนอแนะ

ให้นักเรียนจัดทำสมุดภาพอาชีพที่นักเรียนสนใจ

4.3.3 ลักษณะและองค์ประกอบของเครื่องมือวัดตัวแปร เครื่องมือวัดตัวแปร

ในการวิจัยนี้ทั้งหมดเป็นแบบวัด ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตาม การได้มาเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 2 แบบวัด ได้แก่ แบบวัด ลักษณะทางชีวสังคม และแบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน กลุ่มที่ 2 แบบวัดที่มีผู้สร้างและหาคุณภาพไว้แล้วมี 3 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน และแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม รายละเอียดลักษณะ และองค์ประกอบของเครื่องมือวัดตัวแปร มีดังนี้

1) แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม (แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ นักเรียน) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียนมาศึกษาด้วย จึงสร้าง แบบวัดลักษณะทางชีวสังคมขึ้น ประกอบด้วยคำถาม 6 ข้อ คือ ชื่อ-นามสกุล ชั้น เพศ อายุ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ในการวัดให้นักเรียนตอบโดยเติมข้อความลงใน ช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงตามความจริง ตัวอย่างแบบวัดเป็นดังนี้

(ตัวอย่าง แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกข้อความลงในช่องว่าง และขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับ ความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียน

1. ชื่อ-นามสกุล.....

2. ขณะนี้กำลังเรียนอยู่ชั้น	☐ ป.4	☐ ป.5	☐ ป.6
3. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง	
4. อายุ	☐ 10 ปี	☐ 11 ปี	☐ 12 ปี ☐ 13 ปี
5. ผลการเรียนโดยเฉลี่ยของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา.....			
6. ปัจจุบันผู้ปกครองนักเรียนประกอบอาชีพ			
	☐ เกษตรกรรม	☐ กรรมกร-รับจ้าง	☐ ค้าขาย-ธุรกิจ
	☐ รับราชการ	☐ อื่น ๆ ระบุ.....	☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ

2) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (แบบสอบถามความคิดเห็นและการทำงาน)

ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างโดยบุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ลักษณะแบบวัดเป็นประเภทมาตรประเมินรวมค่า ประกอบด้วยข้อความ 22 ข้อความ ซึ่งพรทิพา สิงหะบาล (2548) ได้นำแบบวัดดังกล่าวมาปรับลดเหลือ 15 ข้อ แต่ละข้อคำถามมีมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ข้อคำถามของแบบวัดนี้มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .24 ถึง .61 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .82 และเมื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .30 ถึง .69 ค่าความเที่ยงซึ่งหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .88 ดังตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

(ตัวอย่าง แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นและการทำงาน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านแต่ละข้ออย่างตั้งใจ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบน เหนือระดับที่มีตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงระดับเดียว ที่ตรงกับความคิดเห็น หรือความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพื่อน ๆ ลงความเห็น ว่า ข้าพเจ้าเป็น คน ขยัน

.....
จริงที่สุด

.....
จริง

.....
ค่อนข้างจริง

.....
ค่อนข้างไม่จริง

.....
ไม่จริง

.....
ไม่จริงเลย

3) **แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน** (แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัจจุบัน-อนาคต) ผู้วิจัยนำแบบวัดของพรทิพา สิงหะบาล (2548) ซึ่งนำมาจากแบบวัดที่สร้างโดยบุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ประกอบด้วยข้อความ 10 ข้อความ ลักษณะแบบวัดเป็นประเภทมาตรประเมินรวมค่า แต่ละข้อคำถามมีมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .78 และเมื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .25 ถึง .54 ค่าความเที่ยงซึ่งหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .72 ดังตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

(ตัวอย่าง แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัจจุบัน – อนาคต

คำชี้แจง ขอให้ท่านนักเรียนอ่านแต่ละข้ออย่างตั้งใจ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบน เหนือระดับที่มีตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงระดับเดียว ที่ตรงกับความคิดเห็น หรือความเป็นจริงของนักเรียน

1. ข้าพเจ้าคิดว่า การกระทำความดีโดยขาดผู้รู้เห็น เป็นการกระทำที่สูญเปล่า

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4) **แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม** (แบบสอบถามการตัดสินใจเมื่อพบสถานการณ์ที่เป็นปัญหา) ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างโดยวาสนา โสระพันธ์ (2550) ลักษณะแบบวัดเป็นสถานการณ์ให้เลือกตัดสินใจ จำนวน 7 เรื่อง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดดังกล่าวมาปรับลดเหลือ 5 เรื่อง แต่ละสถานการณ์มี 6 ตัวเลือก จากข้อ “ก” ถึง “ฉ” ซึ่งมีคะแนนแตกต่างกันตามขั้นของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ขั้นที่ 1 ถึง ขั้นที่ 6 พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 5 - 30 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ เมื่อนำแบบวัดมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .25 ถึง .62 ค่าคุณภาพทั้งฉบับคือค่าความเที่ยงซึ่งหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .76 ดังตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

(ตัวอย่าง แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตัดสินใจเมื่อพบสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามการตัดสินใจและใช้เหตุผลฉบับนี้ ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจจำนวน 5 สถานการณ์ ขอให้นักเรียนอ่านแต่ละสถานการณ์อย่างตั้งใจ โดยให้นักเรียนสมมุติว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์แต่ละเรื่อง และได้ตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งลงไปตามสถานการณ์นั้น

ขอให้นักเรียนคิดโดยตนเองก่อนว่านักเรียนตัดสินใจเช่นนั้นเพราะเหตุใด เมื่อคิดเหตุผลได้แล้วจึงอ่านเหตุผลของเรื่องที่มีอยู่ 6 เหตุผล แล้วพิจารณาว่า เหตุผลที่นักเรียนคิดนั้นตรงหรือใกล้เคียงกับเหตุผลข้อใดมากที่สุด ให้นักเรียนเลือกเหตุผลนั้นเพียงสถานการณ์ละ 1 คำตอบ โดยกาเครื่องหมาย (x) บนข้อความที่เลือก ในกระดาษคำตอบที่แจกให้ การตอบจะไม่มีผลเสียใด ๆ ต่อนักเรียนทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

เรื่องที่ 1 กัษธรรมชาติ

ตุมาลิจจะนำเงินที่เหลือจากโรงเรียนหยอกระปุกออกมสินที่บ้านทุกวัน โดยตั้งใจว่าเมื่อได้มากพอจะนำไปซื้อของเล่นที่อยากได้มานาน วันหนึ่งเกิดน้ำป่าไหลบ่าอย่างรุนแรงเข้ามาท่วมหมู่บ้านในตำบลใกล้เคียง เหตุการณ์ดังกล่าวมีบ้านหลายหลังเสียหาย และหลายครอบครัวได้รับความเดือดร้อน ได้มีตัวแทนจากหมู่บ้านนั้นมาขอรับความช่วยเหลือ โดยขอบริจาคเงินและสิ่งของ ตุมาลิจจึงตัดสินใจนำเงินที่เหลือออกมาบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาติดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นตุมาลิจก็จะทำเช่นนี้ เพราะ

- ก. จะได้รับคำชมเชยจากผู้พบเห็น
- ข. กลัวพ่อแม่ตำหนิถ้าไม่บริจาค
- ค. เป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีต้องช่วยเหลือผู้อื่น
- ง. สงสารชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อน
- จ. มีความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อน
- ฉ. การให้การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ควรปฏิบัติอย่างแข็ง

5) แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

(แบบสอบถามความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ) แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 40 ข้อ แล้วเลือก 20 ข้อ โดยยึดหลักตามทฤษฎีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนของรอตเตอร์ (Rotter, 1996) และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะของควงเคือน พันธุมนาวิน (2538) ลักษณะของแบบวัดมุ่งถามเกี่ยวกับความเชื่อของบุคคลที่ว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ ถ้าสาเหตุเกิดตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร ถ้าผลเกิดตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร ลักษณะแบบวัดเป็นประเภทมาตราประเมินรวมค่า แต่ละข้อคำถามมีมาตราวัด 6 ระดับ

ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 20 - 120 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูง นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนต่ำ

ข้อคำถามของแบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าพิสัย t เท่ากับ 1.95 ถึง 8.80 ค่าคุณภาพแบบวัดรายข้อ (r) เท่ากับ .18 ถึง .56 (ค่า r ที่ต่ำกว่า .20 มีเพียง 3 ข้อ) เหตุที่ต้องเลือกข้อความบางข้อที่มีค่า r ที่ต่ำก็เพื่อรักษาความตรงตามโครงสร้างไว้ (คือวัดในแต่ละองค์ประกอบที่ได้สัดส่วนกัน) ซึ่งค่าคุณภาพนั้นก็ใกล้เคียงกับค่าที่ยอมรับได้ และค่าคุณภาพทั้งฉบับคือค่าความเที่ยงซึ่งหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .77 ดังตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

(ตัวอย่าง แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน)

แบบสอบถาม “ความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ”

คำแนะนำในการตอบ

นักเรียนจงอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างตั้งใจ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ๆ ตรงกับความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเพียงใด แล้วเลือกตอบโดยขีดเครื่องหมาย \checkmark ลงบน เหนือระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงระดับเดียวที่ตรงกับความเชื่อ หรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ข้อความทั้งหมดมี 20 ข้อ ขอให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ

1. คนรวยเพราะขยันทำงาน และรู้จักเก็บเงินไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

.....
จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่จริง

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 **สอบวัดก่อนการทดลอง** เป็นการวัดโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งมี 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน (แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม) มีทั้งหมด 6 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและการทำงาน (แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์) มีทั้งหมด 15 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัจจุบัน-อนาคต (แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน) มีทั้งหมด 10 ข้อ ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตัดสินใจเมื่อพบสถานการณ์ที่เป็นปัญหา (แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม) มีทั้งหมด 5 เรื่อง

5.2 ทดลองฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เป็นการฝึกที่ใช้กับกลุ่มทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ที่สร้างขึ้นจากหลักการและทฤษฎีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน และทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม จำนวน 10 กิจกรรม ใช้เวลาฝึก 10 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ส่วนกลุ่มควบคุม เป็นการฝึกโดยใช้กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ในวันและเวลาเดียวกัน การดำเนินการทดลองเป็นดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 การดำเนินการทดลอง

ครั้งที่	วัน, เดือน,ปี	ชื่อเรื่องของกิจกรรมแนะแนว ที่ใช้กับกลุ่มทดลอง	ชื่อเรื่องของกิจกรรมแนะแนว ที่ใช้กับกลุ่มควบคุม
1	15 มกราคม 2551	“ชีวิตใหม่ที่สดใส”	“ชีวิตใหม่ที่สดใส”
2	17 มกราคม 2551	“ผู้ชนะสิบทิศ”	“ฉันจะเป็นอะไรดี”
3	18 มกราคม 2551	“ร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว”	“อาชีพที่ฉันชอบ”
4	21 มกราคม 2551	“ใครจะแน่กว่ากัน”	“ลุงคนเก่ง”
5	22 มกราคม 2551	“คิดให้ไกลไปให้ถึง”	“ชอบอ่าน”
6	23 มกราคม 2551	“เหตุเกิดจากใคร”	“มาลีดูกรังแก”
7	24 มกราคม 2551	“สร้างคำใหม่”	“เกมตั้งคำถาม”
8	25 มกราคม 2551	“คาบประสานใจ”	“โลกกว้างทางการศึกษา”
9	28 มกราคม 2551	“จิ๊กซอแสนสนุก”	“มลพิษจากอาชีพ”
10	29 มกราคม 2551	“ตัวไกลใจคิดถึง”	“ตัวไกลใจคิดถึง”

5.3 สอบวัดหลังการทดลอง เป็นการวัดจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ฝึก ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการวิจัย ได้แก่ ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามหลังการทดลองแล้ว 1 สัปดาห์ ทั้งฉบับ ได้แก่แบบสอบถามความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ (แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน) มีทั้งหมด 20 ข้อ

5.4 ตรวจสอบให้คะแนนจากแบบวัดและแบบสอบถาม เป็นการนำกระดาษคำตอบแบบสอบถามและแบบวัดของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตรวจสอบให้คะแนนตามมาตรวัดที่กำหนดไว้

5.5 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และตามสมมติฐานของการวิจัย เป็นการนำคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มไปวิเคราะห์ตามวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่กำหนด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.1 *สถิติพรรณนา* ใช้วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

6.1.2 *สถิติอ้างอิง* เป็นสถิติที่ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่

- 1) *สถิติทดสอบค่าที (t-test)* เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1
- 2) *การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (2 way ANOVA)* เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

6.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 *วิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง* เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

6.2.2 *วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย* เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงทดลอง “ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น และต้องการทราบผลของลักษณะทางจิต และลักษณะทางชีวสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการได้รับประโยชน์มากน้อยจากการได้รับการฝึกของนักเรียนวัยรุ่น

การวิจัยเชิงทดลอง ได้ใช้เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตัวแปรอิสระ จัดกระทำของการวิจัยคือการฝึก ซึ่งแบ่งเป็นการฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน (กลุ่มทดลอง) กับ ไม่ฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน (กลุ่มควบคุม) ส่วนตัวแปรอิสระสมทบแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นจิตลักษณะเดิมของนักเรียนวัยรุ่นซึ่งได้แก่ ลักษณะทางจิตในทฤษฎีดินไม้จรรย์ธรรม 3 ประการ ได้แก่ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และการใช้เหตุผลทางจรรย์ธรรม กลุ่มที่สองเป็นลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ตัวแปรตามคือความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการเพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ 2 ประการ ซึ่งได้เสนอไว้แล้วในตอนท้ายของบทที่ 1 สำหรับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้เลือกให้เหมาะสมกับการทดสอบแต่ละสมมติฐาน กล่าวคือ ใช้ สถิติการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (2 way ANOVA) ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 นอกจากนี้ ยังมีการใช้สถิติขั้นรองในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's method) การวิเคราะห์จะกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ที่แบ่งโดยใช้ลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมดนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

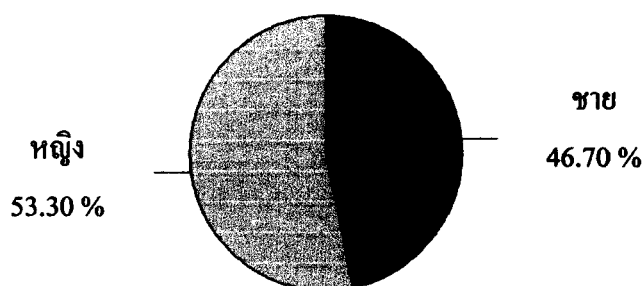
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการไปตามลำดับ คือการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1 จนถึงสมมติฐานที่ 2 ในการวิเคราะห์ด้วยสถิติข้างอึ่งนั้น ผลที่พบมีนัยสำคัญ จะแสดงด้วยสัญลักษณ์ * แสดงว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** แสดงว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ *** แสดงว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .001

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนวัยรุ่น ที่มีอายุในช่วง 10-13 ปี กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านหัวฝาย จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 60 คน ลักษณะพื้นฐานที่วิเคราะห์เพื่อการเข้าใจกลุ่มตัวอย่างเป็นเบื้องต้น คือลักษณะทางชีวสังคม ซึ่งข้อมูลอยู่ในระดับนามบัญญัติ (nominal) ใช้การคำนวณร้อยละ (%) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นอันตรภาค (interval) หรืออัตราส่วน (ratio) ใช้วิธีคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมรวม 60 คน ได้จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียน ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นสิ่งที่จะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามเพศ

เพศ จำแนกได้เป็นเพศชาย และเพศหญิง ผลการวิเคราะห์เป็น ดังภาพที่ 4.1

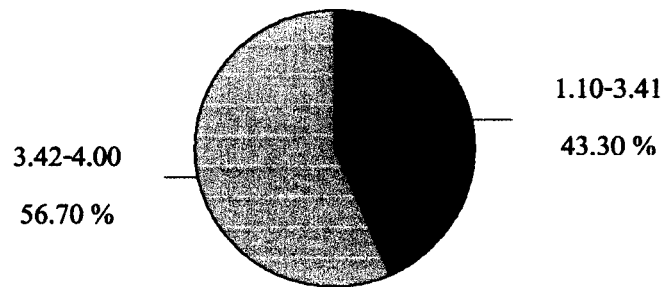

ภาพที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามเพศ

จากภาพที่ 4.1 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นนักเรียนเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.70 และเป็นนักเรียนเพศหญิง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30

1.2 กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย

ผลการเรียนเฉลี่ย เป็นผลการเรียนโดยเฉลี่ยของนักเรียนตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมา จำแนกได้เป็นผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ ($\bar{x} = 1.10 - 3.41$) และผลการเรียนเฉลี่ยสูง ($\bar{x} = 3.42 - 4.00$) ผลการวิเคราะห์เป็นดังภาพที่ 4.2

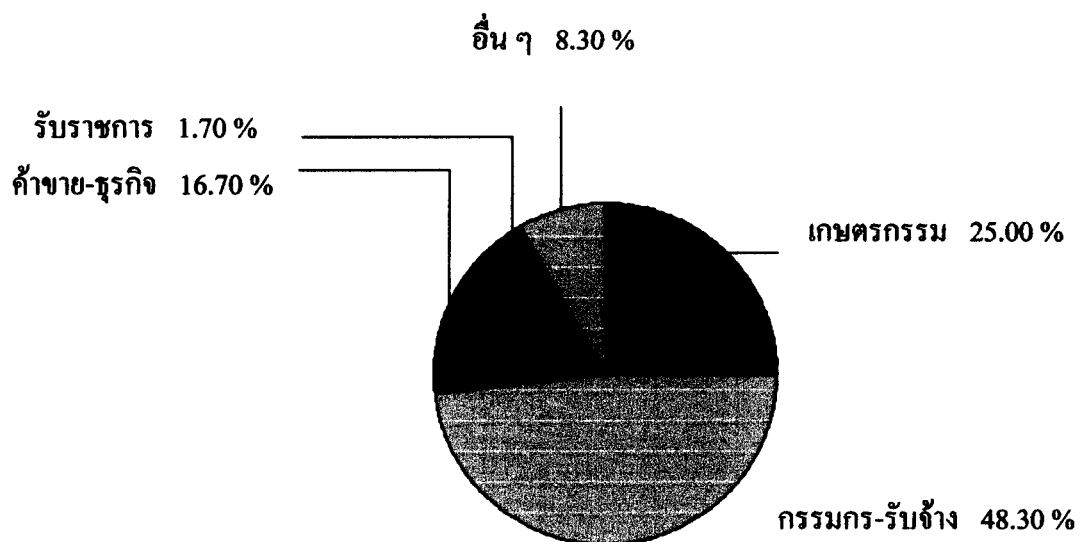

ภาพที่ 4.2 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย

จากภาพที่ 4.2 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เมื่อจำแนกตามระดับผลการเรียน พบว่า เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 1.10 - 3.41 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 และเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.42 – 4.00 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70

1.3 กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง เป็นอาชีพที่นำมาซึ่งรายได้หลักของบิดาหรือมารดา หรือบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์เป็น ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

จากภาพที่ 4.3 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ผู้ปกครอง

มีอาชีพกรรมกร-รับจ้าง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย-ธุรกิจ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 และผู้ปกครองมีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30

สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียน 60 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.42 หรือสูงกว่า ผู้ปกครองของนักเรียนประกอบอาชีพหลากหลาย แต่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกรรมกร-รับจ้าง และเกษตรกร

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทดลอง

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ทั้ง 2 ข้อ เนื่องจากได้จัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มโดยการสุ่ม (Random Assignment) จึงสามารถเลือกสถิติวิเคราะห์ที่เหมาะสมได้ คือ การวิเคราะห์คะแนนหลังการทดลองที่เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติทีแบบอิสระ (t-test independent) และที่เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นหลังการฝึก

การวิเคราะห์ส่วนนี้เพื่อตรวจสอบสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน” วิเคราะห์โดยใช้สถิติทีแบบอิสระ ตัวแปรอิสระคือ การฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ตัวแปรตามคือความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ผลการวิเคราะห์เป็น ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำ
 ของคน ของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มที่ได้รับการฝึกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ		
		(\bar{x})	(SD)	t
ได้รับการฝึก*	30	92.87	5.24	8.03 [*]
ไม่ได้รับการฝึก**	30	80.03	7.01	

$P < .05$ t(.05, df 58) = 1.671

*ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

**ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

จากตารางที่ 4.1 เมื่อพิจารณาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนเป็นตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน กับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ได้ค่าทดสอบที่ 8.03 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน มีคะแนนเฉลี่ยความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ($\bar{x} = 92.87$) สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกคือกลุ่มควบคุม ($\bar{x} = 80.03$)

ผลที่พบในส่วนนี้สรุปได้ว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1

2.2 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน

การวิเคราะห์ส่วนนี้เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ” สมมติฐานข้อนี้ คาดหวังว่าการที่นักเรียนที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน

จะสามารถได้รับประโยชน์จากการฝึกแตกต่างกัน การวิเคราะห์จะใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางที่มีการฝึกเป็นตัวแปรอิสระตัวแรก และจิตลักษณะ(ครึ่งละตัวแปร) เป็นตัวแปรอิสระตัวที่สอง การวิเคราะห์ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับตัวแปรจิตลักษณะเป็นสำคัญ ส่วนที่เป็นผลหลัก ซึ่งเป็นความแปรปรวนของตัวแปรการฝึกจะเป็นผลซ้ำกับการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มฝึกในการวิเคราะห์ที่ผ่านมา จะไม่มีการแปลผลซ้ำอีก โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน
ในการนำแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาศึกษาในลักษณะตัวแปรอิสระ แบบวัดที่ใช้วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จำนวน 15 ข้อ คะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน พิสัยที่พบในกลุ่มตัวอย่างคือ 41-76 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 60.38 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.74 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 60.50 แบ่งเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์แบ่ง ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า 60.50 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนน 60.50 คะแนน หรือต่ำกว่า 60.50 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ การวิเคราะห์ในส่วนนี้ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นสำคัญ ผลการวิเคราะห์เป็น ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน

Source of variation	df	SS	MS	F
การฝึก (ก)	1	2470.41	2470.41	65.26***
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ข)	1	14.01	14.01	.37
การฝึก กับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (กxข)	1	88.81	88.81	2.34
ความคลาดเคลื่อน	56	2119.60	37.85	
รวม	60			

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรการฝึกกับแรงจูงใจไม่สัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณั้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณั้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณั้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน

ในการนำลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมาศึกษาในลักษณะตัวแปรอิสระแบบวัดที่ใช้วัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จำนวน 10 ข้อ คะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน พิสัยที่พบในกลุ่มตัวอย่างคือ 21-48 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 35.82 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.38 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 36.50 แบ่งเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์แบ่ง ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า 36.50 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนน 36.50 คะแนน หรือต่ำกว่า 36.50 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ การวิเคราะห์ในส่วนนี้ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเป็นสำคัญ ผลการวิเคราะห์เป็น ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณั้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน

Source of variation	df	SS	MS	F
การฝึก (ก)	1	2540.38	2540.38	70.86 ^{***}
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (ข)	1	213.99	213.99	5.96 ^{**}
การฝึก กับ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (กxข)	1	.63	.63	.01
ความคลาดเคลื่อน	56	2007.58	35.85	
รวม	60			

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ได้พบนัยสำคัญของความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณั้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน เมื่อพิจารณาตามระดับลักษณะ

มุ่งอนาคต-ควบคุมคน พบว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคนสูง มีค่าเฉลี่ยความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ($\bar{x} = 88.22$) สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคนต่ำ ($\bar{x} = 84.43$) และการวิเคราะห์ที่ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคน ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

2.2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน

ในการนำการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมาศึกษาในลักษณะตัวแปรอิสระ แบบวัดที่ใช้วัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นแบบวัดประเภทชนิดเลือกตอบจากเรื่อง มี 6 ตัวเลือก จำนวน 5 เรื่อง คะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 5-30 คะแนน พิสัยที่พบในกลุ่มตัวอย่างคือ 12-28 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.17 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 20 แบ่งเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์แบ่ง ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า 20 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนน 20 คะแนน หรือต่ำกว่า 20 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ การวิเคราะห์ในส่วนนี้ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับตัวแปรการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นสำคัญ ผลการวิเคราะห์เป็น ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน

Source of variation	df	SS	MS	F
การฝึก (ก)	1	2489.06	2489.06	63.81 ***
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (ข)	1	15.88	15.88	.40
การฝึก กับ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (กxข)	1	22.40	22.40	.57
ความคลาดเคลื่อน	56	2184.14	39.00	
รวม	60			

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรการฝึกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

2.3 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างกัน และได้รับการฝึกต่างกัน

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพิ่มเติมนอกเหนือสมมติฐาน โดยคาดหวังว่าการที่นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะทางชีวสังคมบางประการต่างกันจะได้รับประโยชน์จากการฝึกแตกต่างกัน การวิเคราะห์ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (2 way ANOVA) ที่มีการฝึกเป็นตัวแปรอิสระตัวแรก และลักษณะทางชีวสังคมบางประการ (ครึ่งละตัวแปร) เป็นตัวแปรอิสระตัวที่สอง การวิเคราะห์ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึก กับตัวแปรลักษณะชีวสังคมบางประการเป็นสำคัญ ส่วนที่เป็นผลหลักซึ่งเป็นความแปรปรวนของตัวแปรการฝึก จะเป็นผลซ้ำกับการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มฝึกในการวิเคราะห์ที่ผ่านมา จึงไม่มีการแปลผลซ้ำอีก

ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมที่นำมาเป็นตัวแปรอิสระ (ตัวที่ 2) ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนของนักเรียนวัยรุ่นหลังการทดลอง เมื่อพิจารณาตามการฝึก และลักษณะทางชีวสังคมเป็นดังนี้

2.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามเพศและการฝึก

ในการนำลักษณะกลุ่มเพศมาศึกษาในลักษณะตัวแปรอิสระ ได้จำแนกเป็น 2 กลุ่ม นักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ใช่เพศชาย เป็นกลุ่มที่ 1 นักเรียนวัยรุ่นที่เป็นเพศชาย เป็นกลุ่มที่ 2 การวิเคราะห์ในส่วนนี้ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับตัวแปรเพศเป็นสำคัญ ผลการวิเคราะห์เป็น ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามเพศและการฝึก

Source of variation	df	SS	MS	F
การฝึก (ก)	1	2562.01	2562.01	73.59***
เพศ (ข)	1	37.29	37.29	1.07
การฝึก กับ เพศ (กxข)	1	235.74	235.74	6.77***
ความคลาดเคลื่อน	56	1949.39	34.81	
รวม	60			

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ได้พบนัยสำคัญของความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน เมื่อพิจารณาตามระดับการฝึกกับเพศ และยังได้พบนัยสำคัญของความแปรปรวนเมื่อพิจารณาตามปฏิสัมพันธ์ของการฝึกกับเพศ มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงต้องทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's method) ผลการวิเคราะห์เป็น ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน ของนักเรียนวัยรุ่นที่เพศต่างกัน เมื่อได้รับการฝึกต่างกัน

กลุ่ม	เพศ	รหัส	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	จำนวน (คน)	(11)	(22)	(21)
					82.63	91.75	94.14
ไม่ฝึก	ชาย	12	77.07	14	5.56	14.68*	17.07*
ไม่ฝึก	หญิง	11	82.63	16	-	9.12*	11.51*
ฝึก	ชาย	22	91.75	14	-	-	2.39
ฝึก	หญิง	21	94.14	16	-	-	-

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ ผลสำคัญคือ ประการที่หนึ่ง พบว่านักเรียนวัยรุ่นทั้งกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงที่ได้รับการฝึก มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก ประการที่สอง พบว่าในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น

เพศหญิงที่ได้รับการฝึกมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศชายกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก ประการที่สาม พบว่าในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นเพศชายที่ได้รับการฝึกมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศหญิงกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก

สรุปได้ว่า การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ทำให้นักเรียนวัยรุ่นทั้งกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่าการไม่ได้รับการฝึกอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นข้อค้นพบเพิ่มขึ้นจากในกลุ่มรวม

2.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามผลการเรียนเฉลี่ย และการฝึก

ในการนำผลการเรียนเฉลี่ยมาศึกษาในลักษณะตัวแปรอิสระ ได้แบ่งเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์แบ่ง นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} \leq 3.41$) จัดอยู่ในกลุ่มต่ำ นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสูงกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} \geq 3.42$) จัดอยู่ในกลุ่มสูง การวิเคราะห์ในส่วนนี้ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับตัวแปรผลการเรียนเฉลี่ยเป็นสำคัญ ผลการวิเคราะห์เป็น ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามผลการเรียนเฉลี่ย และการฝึก

Source of variation	df	SS	MS	F
การฝึก (ก)	1	2380.49	2380.49	60.13 ***
ผลการเรียนเฉลี่ย (ข)	1	2.44	2.44	.06
การฝึก กับ ผลการเรียนเฉลี่ย (กxข)	1	3.38	3.38	.08
ความคลาดเคลื่อน	56	2216.70	39.58	
รวม	60			

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนของคะแนนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับผลการเรียนเฉลี่ย ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่างกัน ได้รับประโยชน์จากการฝึกไม่แตกต่างกัน

2.3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล จากการกระทำของคนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามอาชีพของผู้ปกครอง และ การฝึก

ในการนำอาชีพของผู้ปกครองมาศึกษาในลักษณะตัวแปรอิสระ ได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม นักเรียนวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพที่ไม่ใช่กรรมกร-รับจ้างเป็นกลุ่มที่ 1 นักเรียนวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพกรรมกร-รับจ้าง เป็นกลุ่มที่ 2 การวิเคราะห์ในส่วนนี้ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับตัวแปรอาชีพของผู้ปกครองเป็นสำคัญ ผลการวิเคราะห์เป็น ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผล
จากการกระทำของคนหลังการฝึก ของนักเรียนวัยรุ่น พิจารณาตามอาชีพ
ของผู้ปกครอง และการฝึก

Source of variation	df	SS	MS	F
การฝึก (ก)	1	2296.33	2296.33	58.91 ***
อาชีพผู้ปกครอง (ข)	1	39.46	39.46	1.01
การฝึก กับ อาชีพผู้ปกครอง (กxข)	1	8.42	8.42	.00
ความคลาดเคลื่อน	56	2182.91	38.98	
รวม	60			

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนของคะแนนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับอาชีพของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีผู้ปกครองอาชีพต่างกัน ได้รับประโยชน์จากการฝึกไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ และข้อค้นพบเพิ่มเติม ได้พบผลที่สำคัญคือ

1. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคน

2. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนได้รับประโยชน์จากการฝึกไม่แตกต่างจากนักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

3. ในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นทั้งกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของคนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก ซึ่งเป็นข้อค้นพบเพิ่มขึ้นจากในกลุ่มรวม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะนำเสนอสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2 ข้อ และผลการวิเคราะห์เพิ่มเติมนอกเหนือสมมติฐาน ท้ายสุด คือข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน กับไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

1.1.2 เพื่อหาประเภทของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

1.2.1 นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

1.2.2 นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นชาย-หญิง ที่มีอายุในช่วง 10-13 ปี

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นชาย-หญิง ที่มีอายุในช่วง 10-13 ปี จากประชากรดังกล่าว โดยเลือกมาจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านหัวฝาย จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 60 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการเลือกและจัดกลุ่มเพื่อการทดลองดังนี้

1) เลือกแบบเจาะจง เลือกนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2550 อย่างเจาะจงมา 3 ห้องเรียน จำนวน 60 คน โดยห้องเรียนที่เลือก ได้พิจารณาแล้วว่า มีนักเรียนที่หลากหลาย มีลักษณะที่เป็นตัวแทนของนักเรียนวัยรุ่นอายุระหว่าง 10-13 ปี

2) สุ่มนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มวิจัย จับสลากกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งใน 2 กลุ่ม (Random Assignment) ได้กลุ่มละ 30 คน

3) สุ่มกลุ่มเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม และกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม

1.3.3 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน และแบบวัดตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว จำนวน 10 กิจกรรม (สำหรับกลุ่มทดลอง)

2) กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเอง จำนวน 10 กิจกรรม (สำหรับกลุ่มควบคุม)

3) แบบวัดตัวแปร จัดเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ
ฉบับที่ 1 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน
(แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม)
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและการทำงาน
(แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์)
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ
ปัจจุบัน-อนาคต
(แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน)
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตัดสินใจเมื่อพบสถานการณ์
ที่เป็นปัญหา
(แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม)

ฉบับที่ 2 คือ แบบสอบถามความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียน
เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ (แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน)
ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบสอบถามจิตลักษณะ และ
ลักษณะทางชีวสังคม ก่อนที่จะมีการทดลอง
- 2) ดำเนินการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการ
คาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนกับกลุ่มทดลอง จำนวน 10 กิจกรรม ใช้เวลาฝึก
10 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมฝึกโดยใช้กิจกรรมแนะแนวอย่างอื่นที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ในวันและเวลา
เดียวกัน
- 3) เมื่อเสร็จสิ้นการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม
ทำแบบสอบถามวัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน (Posttest)
- 4) นำผลการสอบวัดทั้งสองครั้งมาตรวจให้คะแนน
- 5) นำข้อมูลจากการวัดมาดำเนินการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

ต่อไป

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปกับเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
- 2) วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย ใช้สถิติอ้างอิง ได้แก่ สถิติทดสอบค่าที (t – test) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (2 way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1.4.1 นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

1.4.2 นักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ได้รับประโยชน์จากการฝึกไม่แตกต่างจากนักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

1.4.3 ในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าว ซึ่งเป็นข้อค้นพบเพิ่มขึ้นจากในกลุ่มรวม

2. อภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว สามารถอภิปรายผลตามประเด็นสำคัญที่ได้พบจากการวิจัย 3 ประการ ตามที่ได้กล่าวมาได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยประเด็นที่ 1

ผลการวิจัยประเด็นที่ 1 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

ผลนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ที่ผลเป็นดังกล่าว อภิปรายได้ว่า เนื่องจากชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีแผนงานในการสร้างกล่าวคือ ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน และวิธีการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว จากนั้นนำมาสังเคราะห์เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งนำมาสู่การกำหนดนิยามปฏิบัติการ เนื้อหา วัตถุประสงค์ รูปแบบของกิจกรรมที่ชัดเจน หลังจากนั้นจึงดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนของรอตเตอร์ (Rotter, 1966) ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) หลักการแนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนวของกรมวิชาการ (2546) สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545) เป็นพื้นฐาน โดยกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน เนื้อหากิจกรรมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ เป้าหมาย ปรัชญาการแนะแนว วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม เหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึก มีความครอบคลุมองค์ประกอบของความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ขั้นตอนกิจกรรมเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นกิจกรรมหลัก ขั้นสรุป มีเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม กำหนดระยะเวลา ในการดำเนินกิจกรรมให้พอเหมาะกับวัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และมีการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม นอกจากนี้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนที่สร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบการหาประสิทธิภาพ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงเชิงโครงสร้าง พร้อมกับได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งยังผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงให้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความสอดคล้องทั้งด้านเนื้อหา เวลา ตลอดจนกระบวนการดำเนินกิจกรรมและภาษา แล้วจึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง กิจกรรมต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมแนะแนวนี้เน้นการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน โดยพยายามดำเนินกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อาศัยหลักการเรียนรู้ที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบของกิจกรรมจึงเป็นการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม และเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกัน โดยร่วมกันคิดวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนกระทั่งสามารถ

สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการดำเนินกิจกรรมจะเน้นให้นักเรียนวัยรุ่นร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม มีการอภิปรายร่วมกัน สรุปสาระเพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้มีส่วนร่วมสูงสุด จากที่กล่าวข้างต้นเป็นเหตุผลที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนานักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ซึ่งสนับสนุนและสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการฝึกเพื่อพัฒนาจิตลักษณะและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ผลเป็นอย่างดี เช่น การศึกษาของ อังคณา เมศลา (2546) ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง ฝึกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการมีการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ และผลการวิจัยของอัมพร ชนะทอง (2546) ที่ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพลับพลา จังหวัดจันทบุรี พบว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัมพร แสงวิเชียร (2546) ซึ่งศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบากราชราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อพัฒนา ป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามขอบข่ายของงานแนะแนวด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมนั้น หากดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องตรงตามจุดมุ่งหมายของสิ่งที่ต้องการพัฒนา หรือต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสอดคล้องกับวัยของผู้รับบริการแล้ว ชุดกิจกรรมแนะแนวจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ได้ผลดี และมีประโยชน์ ซึ่งผลวิจัยครั้งนี้ให้ผลที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมของควงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 61) ที่ยืนยันได้ว่า ลักษณะดังกล่าวพัฒนาได้ด้วยการฝึก และพัฒนาได้ทั้งจิตลักษณะ และพฤติกรรม

2.2 ผลการวิจัยประเด็นที่ 2

ผลการวิจัยประเด็นที่ 2 ผลการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกกับจิตลักษณะ ผลดังกล่าวจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ ผลเช่นนี้แสดงว่าไม่ว่านักเรียนวัยรุ่นจะมีความพร้อมทางจิตสูงหรือต่ำ เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนแล้วจะมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเพิ่มขึ้น ไม่แตกต่างกัน ที่ผลเป็นดังกล่าว อภิปรายได้ว่าเนื่องจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้รับบริการในลักษณะองค์รวม คือ ให้ผู้รับบริการมีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา และสังคม ตลอดจนสามารถพัฒนาผู้รับบริการได้ตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ รวมทั้งกิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถเลือกและตัดสินใจอย่างเหมาะสม มีทักษะในการจัดการชีวิต ตลอดจนสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข กิจกรรมแนะแนวจึงมีความสำคัญต่อผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ และองค์กรต่าง ๆ ดังที่ โกศล มีคุณ (2544: 14-15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการแนะแนว สรุปสาระสำคัญได้ว่า การแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม รวมทั้งช่วยให้ผู้ที่พบปัญหาได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง ได้พบกับทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา ได้คิดวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมสำหรับตนเอง ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมประสานระหว่างครอบครัวและฝ่ายแนะแนวในการสนับสนุนและส่งเสริมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชน เพื่อช่วยให้ครอบครัวได้รับความสุข ความพอใจ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในครอบครัว และช่วยให้ครอบครัวได้ทราบข้อมูล เด็ก เยาวชน หรือบุคคลอื่น อันจะทำให้สามารถประสานงานกับฝ่ายแนะแนวเพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการได้ นอกจากนี้การแนะแนวยังเป็นกลไกของสถานศึกษา องค์กรในการส่งเสริมพัฒนาป้องกัน และช่วยเหลือให้สมาชิกแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ช่วยลดปัญหาและความขัดแย้ง เพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษา หรือองค์กรเป็นอย่างดี เนื่องจากการแนะแนวมีความสำคัญดังที่กล่าวมา ดังนั้นการนำกิจกรรมแนะแนวไปฝึกเพื่อพัฒนาจิตลักษณะ และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น เป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่มุ่งเน้นให้นักเรียนวัยรุ่นเกิดจิตลักษณะที่ต้องการตาม

องค์ประกอบของความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน โดยเฉพาะ คือ เชื่อว่าคนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ ถ้าสาเหตุเกิด ตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร ถ้าผลเกิด ตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร โดยยึดแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนของรอตเตอร์ (Rotter, 1966) และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะของควงเคือน พันธุมนาวิน (2538) มีแผนงานในการสร้างตามหลักการแนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนวของกรมวิชาการ (2546) สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545) เป็นพื้นฐาน โดยใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งวัย ความถนัด และความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาเหตุของพฤติกรรมของแต่ละบุคคล และใช้ศิลป์ของการแนะแนว ได้แก่ เทคนิค และทักษะต่าง ๆ ที่จะทำความเข้าใจและหาทางช่วยเหลือนักเรียนวัยรุ่นอย่างเหมาะสม และสนองความต้องการ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจของนักเรียนวัยรุ่น ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งได้ผ่านการตรวจสอบการหาประสิทธิภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งยังผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงให้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความสอดคล้องทั้งด้านเนื้อหา เวลา ตลอดจนกระบวนการดำเนินกิจกรรมและภาษา แล้วจึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง จากที่กล่าวข้างต้นจึงเป็นเหตุผลที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน เป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ฝึกเพื่อพัฒนานักเรียนวัยรุ่นไม่ว่าจะมีความพร้อมทางจิตสูงหรือต่ำแตกต่างกัน ให้มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงขึ้น ได้เช่นกัน ดังนั้น ไม่ว่านักเรียนวัยรุ่นจะมีความพร้อมทางจิตสูง หรือต่ำ จึงไม่ใช่ตัวแปรที่มีผลต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าว มากหรือน้อยต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอังคณา เมตุลา (2546) ที่ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม ซึ่งไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนระหว่างการศึกษาฝึกกับจิตลักษณะ คือ นักเรียนที่มีจิตลักษณะสูง เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่ได้รับประโยชน์สูงกว่านักเรียนที่มีจิตลักษณะต่ำที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง เช่นเดียวกับผลการศึกษาของอัมพร แสงวิเชียร (2546) ที่ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบาการราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร ซึ่งไม่พบว่านักเรียนที่มีความพร้อมทางจิตต่างกันหรืออยู่ในสถานการณ์โดยรวมต่างกันมีพฤติกรรมประชาธิปไตยต่างกัน เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว

2.3 ผลการวิจัยประเด็นที่ 3

ผลการวิจัยประเด็นที่ 3 เป็นผลการวิเคราะห์เพิ่มเติมนอกเหนือสมมติฐาน โดยคาดหวังว่าการที่นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะทางชีวสังคมบางประการต่างกันจะได้รับประโยชน์จากการฝึกแตกต่างกัน ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมที่นำมาเป็นตัวแปรอิสระ (ตัวที่ 2) ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นทั้งกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวอย่างเด่นชัด ซึ่งเป็นข้อค้นพบเพิ่มขึ้นจากในกลุ่มรวม ที่ผลเป็นดังกล่าว อภิปรายได้ว่า เนื่องจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ สามารถพัฒนา ป้องกัน แก้ไข และปรับจิตลักษณะหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ดังที่สมร ทองคิ และปราวณี รามสูต (2545: 8-10) กล่าวไว้สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนา ป้องกันปัญหา และแก้ปัญหาให้แก่ผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้รับบริการดำรงชีวิตได้ดี สร้างประโยชน์แก่ตนและสังคม รวมทั้งชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีแบบแผนในการสร้างตามแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และแนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนว นอกจากนี้ได้ผ่านการตรวจสอบหาประสิทธิภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงให้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วจากการอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นที่ 1-2 ซึ่งกิจกรรมแนะแนวที่นำมาประกอบกันเป็นชุดเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน มีโครงสร้างที่มุ่งพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ เชื่อว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ ถ้าสาเหตุเกิด ตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร ถ้าผลเกิด ตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันคืออะไร โดยกิจกรรมที่ 1 เป็นกิจกรรมเริ่มต้นและปฐมนิเทศนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน สามารถบอกวัตถุประสงค์แนวทางการปฏิบัติกิจกรรม และประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง และแสดงออกซึ่งความพร้อมในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป กิจกรรมที่พัฒนาองค์ประกอบที่หนึ่ง คือ ความเชื่อว่าตนรู้สาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ ได้แก่ กิจกรรมที่ 2-3 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุที่ถูกต้องของผลหนึ่ง ๆ ได้ กิจกรรมที่พัฒนาองค์ประกอบที่สอง คือ ความเชื่อว่าถ้าสาเหตุเกิด ตนจะคาดได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร ได้แก่ กิจกรรมที่ 4-6 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถระบุได้ว่าผลของมันจะเป็นอย่างไร เมื่อกำหนดสิ่งที่เป็น

สาเหตุให้ กิจกรรมที่พัฒนาองค์ประกอบที่สาม คือ ความเชื่อว่าถ้าผลเกิด ตนจะคาดได้ว่าสาเหตุของมันเป็นอะไร ได้แก่ กิจกรรมที่ 7-9 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถระบุสาเหตุที่สำคัญของผลนั้นได้ เมื่อกำหนดผลให้ และกิจกรรมสุดท้ายคือกิจกรรมที่ 10 เป็นกิจกรรมปัจเจกนิเทศนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนการดำเนินกิจกรรมจะประกอบด้วย 3 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นกิจกรรมหลัก ชั้นสรุป ทุกขั้นตอนของกิจกรรมจะกระตุ้นให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนทำตัวเป็น “ผู้ร่วมกิจกรรม” มิใช่เป็นเพียง “ผู้สังเกตการณ์” ซึ่งเป็นหลักในการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายจนถึงขั้นเสริมสร้างความเจริญแห่งคนของผู้รับบริการตามแนวคิดของลักเนอร์ และเนคเลอร์ (1997 อ้างถึงในพิทยาภรณ์ พิทยาภรกุล 2546: 83) ลักษณะของกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาความเชื่อในการคาดการณสาเหตุและผลจากการกระทำของคนในครั้งนี ส่วนใหญ่จะเน้นการอภิปรายกลุ่มโดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมกันพิจารณาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สอดคล้องกับหลักการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมของวัชรินทร์พรมี (2545: 157) ที่ระบุว่าการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เน้นเนื้อหาสาระมากกว่าความสนุกสนานของกิจกรรม ให้ผู้รับบริการมีโอกาสอภิปราย และฝึกทักษะต่าง ๆ มากกว่าการบรรยาย ตลอดจนให้สมาชิกได้เปิดเผยและไว้วางใจผู้อื่น และควรยกตัวอย่างเรื่องใกล้ตัวที่ผู้รับบริการจะนำไปใช้ได้ นอกจากนั้นแล้วการออกแบบกิจกรรมได้แนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้เล่นเกม ร้องเพลง ศึกษาใบความรู้ ฟังนิทาน ทำใบงาน และร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ร่วมดังที่สมร ทองดี และปราวณี รามสูต (2545: 50) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมต้องจัดอย่างมีชีวิตชีวา สะเทือนอารมณ์ เข้าถึงจิตใจ กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ร่วม จากที่กล่าวข้างต้นจึงเป็นเหตุผลที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณสาเหตุและผลจากการกระทำของคน เป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถพัฒนานักเรียนวัยรุ่นทั้งกลุ่มเพศชายและเพศหญิง ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณสาเหตุและผลจากการกระทำของคน มีความเชื่อในการคาดการณสาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นกลุ่มเพศชายและเพศหญิงที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนวดังกล่าวอย่างเด่นชัด ซึ่งสนับสนุนและสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการฝึกเพื่อพัฒนาจิตลักษณะและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้ผลเป็นอย่างดี เช่น การศึกษาของปนัดดา ชัมสกุล (2538) ที่ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะเกรา

จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุพดี ปิตตะคุ (2537) ศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิชลักษณ์ สุขสวัสดิ์ (2545) ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปากพั้ง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ภายหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางอารมณ์ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ฉันทิพย์ ปิเลย์ (2546) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามนุกคริสเตียนวิทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ มีการปรับตัวกับเพื่อนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปจากการตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ 2 ข้อ ได้พบว่ามีสมมติฐานที่ได้รับการสนับสนุน 1 ข้อ คือ ข้อที่ 1 ส่วนสมมติฐานข้อที่ 2 ไม่ได้รับการสนับสนุน ขณะที่การวิจัยสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ทุกข้อ กล่าวคือ ได้พบผลการเปรียบเทียบในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้พบประเภทของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการประโยชน์เป็นพิเศษจากการฝึก คือ กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเองมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเองสูงกว่ากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าว ซึ่งเป็นข้อค้นพบเพิ่มขึ้นจากในกลุ่มรวม

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 นักเรียนวัยรุ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชนจะต้องให้ความสนใจ ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนเอง

ไปใช้ฝึกนักเรียนในวัยเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ควรเน้นในเรื่องการตั้งเป้าหมายในการปรับจิตลักษณะและพฤติกรรมให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนแต่ละคน เพื่อประสิทธิผลที่ดี และมีประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรง

3.1.2 ผู้ที่จะนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพ ควรศึกษาแนวคิดหลักการ ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบย่อยคือ ความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน และปรึกษา ฝึกซ้อมเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน ให้เข้าใจ และเกิดความชำนาญ จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมั่นใจ

3.1.3 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นทั้งกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนมีความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก ซึ่งเป็นข้อค้นพบเพิ่มขึ้นจากในกลุ่มรวม ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา รวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดกลุ่มในการวิจัยแบบคละกันทั้งเพศชายและเพศหญิง หรืออาจจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มเพศชาย หรือเพศหญิง เพื่อช่วยเหลือพัฒนา และจัดกิจกรรมให้ได้อย่างเหมาะสม

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาผลการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ ความเชื่อในการควบคุมได้ สำหรับนักเรียนวัยรุ่นที่มีอายุในช่วง 10-13 ปี

3.2.2 ควรศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนกับนักเรียนช่วงอายุอื่นๆ โดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมาย

3.2.3 ควรศึกษาปัจจัยเชิงเหตุสมทบทอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการฝึกความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน แล้วนำปัจจัยสำคัญที่พบมาจัดทำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) *การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____ . (2545) *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- _____ . (2546) *แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- _____ . (2545) *แผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ . (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กุหลาบ ไทรโพธิ์ภู (2546) "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรักษาความสะอาด
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- โกศล มีคุณ (2544) "การแนะแนว จริยธรรมและจรรยาวิชาชีพ" ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
หลักการและแนวคิดทางการแนะแนว* หน่วยที่ 1 หน้า 1-58 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545) "ผลของการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อ
จิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครู" *โครงการวิจัยและพัฒนาระบบ
พฤติกรรมไทย*
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2542
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักนายกรัฐมนตรี
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550-2554 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2550

- งามตา วรินทร์านนท์ (2549) "องค์ความรู้เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์" ใน การประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการนวัตกรรมการแตงนิทานพัฒนาจิตผู้เยาว์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์แก่สังคมไทย วันที่ 16-19 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หน้า 1-28
- จิรวัดนา มั่นยืน และรุ่งทิพย์ สมานรักษ์ (2546) "การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการหลบหนีการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา" รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- ฉันทิพย์ ปิเลีย (2546) "ผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามมุกคริสเตียนวิทยา จังหวัดชลบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชนม์นิภา วรกวิน และลินดา สุวรรณดี (2547) "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ของนักศึกษาชายในสถาบันอุดมศึกษา" โครงการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย
- ฐานันตร์ เปียศิริ (2545) "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว" ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ฐานวดี สายเนตร (2546) "ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านสังคมและด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ครุณี บุ่งทอง (2546) "ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการให้บริการปรึกษามาตรฐานของพยาบาลให้การปรึกษา โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปในเขต 7" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ดวงจันทร์ อันอาจ (2543) "ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในคน ลักษณะมุ่งอนาคต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) "อิทธิพลของการใช้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลต่อความเชื่ออำนาจในตนเองของเด็กวัยรุ่น" ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรม-ศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527) "จุดค้นพบของจิตวิทยา มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา ที่สาเหตุและผลของการอบรมเลี้ยงดู" *วารสารเนาะแนว* 18, 41 (กุมภาพันธ์-มีนาคม) หน้า 16-20
- _____. (2538) "ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล" โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- _____. (2540) "ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย : การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต" รายงานการวิจัยมหภาค คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- _____. (2543) "ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคลากร" ตำราชั้นสูงทางสังคมพฤติกรรมศาสตร์ คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- _____. (2549) "การพัฒนาเยาวชน ให้ดี-เก่ง-มีความสุข ตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม" ใน *การประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการนวัตกรรมการดำเนินงานพัฒนาจิตผู้เยาว์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์แก่สังคมไทย* วันที่ 16-19 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หน้า 1-25
- _____. (2549) "ความเชื่ออำนาจในตนในนิทานพัฒนาเด็ก" ใน *การประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการนวัตกรรมการดำเนินงานพัฒนาจิตผู้เยาว์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์แก่สังคมไทย* วันที่ 16-19 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หน้า 1-25
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามดา วณินทานนท์ และคณะ (2536) "ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในภาวะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางป้องกัน" รายงานการวิจัย กรุงเทพมหานคร สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520) *จริยธรรมของเยาวชนไทย* รายงานการวิจัย ฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชุสม และงามดา วนินทานนท์ (2538) "ปัจจัยทางจิตนิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย" รายงานการวิจัย ฉบับที่ 32 กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2549) "ความเชื่ออำนาจในตน นำผลดีมากมายหลากหลาย" ใน การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการนวัตกรรมการแตงนิทานพัฒนาจิตผู้เยาว์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์แก่สังคมไทย วันที่ 16-19 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมรามาคาร์ดินัส กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หน้า 8-11
- ทัศนีย์ ทองภักดี (2528) "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย" ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยา พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ (2539) "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดเกี่ยวกับตนของเด็กในเมืองและชนบท" รายงานการวิจัย ฉบับที่ 57 กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ทัศนีย์ บุญทอง (2531) เอกสารประกอบการประชุมวิชาการครั้งที่ 2 เรื่องการพยาบาลแบบองค์รวม มโนคติในพยาบาลแบบองค์รวม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) "การวิจัยเชิงทดลองประเมินผลการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตเพื่อพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ" ปรินญาณิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- นิชลักษณ์ สุขสวัสดิ์ (2545) "ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญศรีกา ราชอาจ (2548) "อิทธิพลของการชักจูงตามแนวของ Lickona ที่มีต่อการยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- บุษบากร คัมขาวรรณ (2545) "การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง ตามแนวคิดของ คูเปอร์สมิธและพฤติกรรมกรเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในโรงเรียนเขตลาดกระบัง จังหวัดลำปาง" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปนัดดา ชัมสกุล (2538) "ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะเียบ จังหวัด ฉะเชิงเทรา" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ปราณี รามสูต (2533) "ทักษะการจัดกิจกรรมแนะแนวในคาบเรียน" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว* หน่วยที่ 7 หน้า 271 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ปรีชา เนาว์เย็นผล (2545) "การวิจัยเชิงทดลอง" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยทางการแนะแนว* หน่วยที่ 6 หน้า 20 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545) "การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา" ใน *ประมวลสาระ ชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว* หน่วยที่ 10 หน้า 80-81 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พรทิพา สิงหบาล (2548) "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อการเรียนของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พระมหาประบวร สัตย์ขำ (2547) "ลักษณะมุ่งอนาคตและความเชื่ออำนาจในตนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอภูมทาวปี จังหวัดอุดรธานี" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พานทอง สุวรรณจุฑา (2537) "ความเชื่ออำนาจในตนกับความพึงพอใจในงาน ของตำรวจชั้น สัญญาบัตร กับตำรวจชั้นประทวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น" วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- พิทยาภรณ์ พิทยาธรกุล (2546) "การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนใน
ชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร"
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ยศวรณ นิพัฒน์ศิริผล (2541) "ปัจจัยด้านบุคคลและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ
พยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลของรัฐ
เขตกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ยุพดี ปิตตะคุ (2537) "ผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร" ปริญญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- รัตนา ทองล้วน (2541) "ความซื่อสัตย์กับเจตคติแบบเชื่ออำนาจในตน-นอกตน ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม" วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- รัตนา ประเสริฐสม (2526) "การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียน
ประถมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- รุจิเรศ พิษิตานนท์ (2546) "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฉลาดเลือกกินของนักเรียน
วัยรุ่นตอนปลาย" ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ลักขณา กฤษณา (2524) "ผลของระบบการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่อการถามตอบคำถามและ
ทำการบ้านวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศาสตรคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ลินดา สุวรรณดี (2543) "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการลดปริมาณขยะของนักเรียน
ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ" วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- เลิศศิลป์ รัตนมุสิก (2538) "การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหาร
โรงเรียน" ปรินญาณีพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
วรรณะ บรรจง (2537) "ลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทยจากชุมชน
แผ่นดินธรรมแผ่นดินทองในภาคใต้" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
วัชรวิ ทรัพย์มี (2545) "การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม" ใน *ประมวลสาระ
ชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว* หน่วยที่ 12 หน้า 155-158
นนทური มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วันวิสา หาญนอก (2539) "ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน การควบคุมคน ทัศนคติ
ต่อการกระทำผิดกับพฤติกรรมกระทำผิดของเด็กและเยาวชนหญิงในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิมาศ เมืองอยู่ (2542) "ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2531) "ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร"
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณภูิบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สกล เทียงแท้ และสุมิศตรา เจิมพันธ์ (2546) "ผลการฝึกจิต-พฤติกรรมแบบบูรณาการต่อ
พฤติกรรมการขับขี้อย่างปลอดภัยของนักเรียนวัยรุ่นนคอนตัน" รายงานการวิจัย
ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- สมร ทองดี และปราณี รามสุต (2545) "แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว" ใน *ประมวล
สาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว* หน่วยที่ 9 หน้า 1-68
นนทური มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สวนดุสิตโพลล์ ในคำถาม "ประชาชนคิดอย่างไร? กรณีหมอลูกกับรัฐบาล" ค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์
2551 จาก <http://www.astrosimple.com>

- สุขสมร ประพัฒน์ทอง (2521) "อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุนทรี่ เรือนตระกูล (2545) "ผลของการฝึกพฤติกรรมเหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และความเชื่ออำนาจในตนเองของเด็กภาวะยากลำบาก ในมูลนิธิพุทธเกษตร จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุภาสินี นุ่มเนียน (2546) "ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์
- สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ โครงการวิจัยปัญหาคอป่นบอและประมาณการจำนวนผู้ตั้งใจเล่นพนัน ทยผลฟุตบอลและวงเงินหมุนเวียนในฤดูกาลแข่งขัน 2005-2006: ค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 จาก www.abacpoll.com
- _____ . "โครงการสำรวจความคิดเห็นและพฤติกรรมประชาชนเกี่ยวกับการพนันในสังคมไทย" ค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 จาก <http://www.webdidi.com>
- _____ . ในเรื่องหมอดูกับอนาคตประเทศไทยในสายตาประชาชน ค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 จาก <http://www.astrosimple.com>
- แสวง ทวีคุณ และคณะ (2546) "ผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู" รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนา ระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- โสพจน์ รุ่งเรือง (2543) "การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนคติของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา10" จิตวิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
- อรวรรณ นามมนตรี (2546) "ผลของการฝึกความเชื่ออำนาจในตนในการลดสถานะเหงือกอักเสบ ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น" วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- อ้อมเดือน สดมณี (2536) "ผลการฝึกอบรมทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะและประสิทธิผลของครู" วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อังคณา เมตุลา (2546) "ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อัมพร ชนะทอง (2546) "การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปลับปลา จังหวัดจันทบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อัมพร แสงวิเชียร (2546) "ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนฤบากราชบุรีบำรุง จังหวัดสกลนคร" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อากรณ์ เต็มยอด (2537) "ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความเสี่ยสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบางม่วง อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- Crandal, V.C., Katkovsky, W., and Crandal, V.J. (1965) "Children's Believe in there Own Control of Reinforcement in Intellectual Academic Achievement Situations" *Child Development*. 30, 102.
- Hermans, Hubert J.M. (1970) "A Questionnaire Measure of Achievement Motivation," *Journal of Applied Psychology*. 5(4): 353-363.
- Kohlberg, L. (1964) "Development of Moral Character and Moral Ideology" in Hoffman, M.L., and Hoffman, I.W., (eds.) *Review of Child Development and Research*. Vol. I, Hartford Connecticut Printer. 83-432.
- Kottman, Terry, Ashby, Jeffrey S. & DeGraf, Donald. (2001) *Adventures in Guidance: How to Integrate Fun Into Your Guidance Program*. Alexandria: Library of Congress Cataloging Publication.

- Parcel, G.S. Nader, P.R. (1977) "Evaluation of the Pilot School Health Education Programmer for Asthmatic Children". *Journal of School Health*. 42.
- Rotter, J.B. (1966) "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement" *Psychological Monographs: and Applied*, 80 (1) Whole no. 609.
- Skinner, E.A. (1990) "Age Differences in the Dimensions of Perceived Control During Middle Childhood: Implications for Developmental Conceptualizations and Research.". *Child Development*: 61, 1882-1890.
- Solomon, D. and Oborlander, M.I. (1974) "Locus of Control in the Classroom " in Richard H. Coop and Kinnard White. *Psychological Concepts in the Classroom..* New York: Harper and Row Publishers.
- Strickland, B.R. (1977) "Internal-External Control of Reinforcement in Thomas Blass." *Personality Variables in Social Behavior..* New York: John Wiley and Sons.
- Weiner, B. and Kukla, A. (1970) An Attributional Analysis of Achievement Motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*: 15 (1): 1-20.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีวรรณ จันทรวงศ์
 สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
 วุฒิการศึกษา A.B. (ภาษาอังกฤษ) Cebu Institute of Technology
 M.Ed (การแนะแนว สาขาการให้คำปรึกษา) University of the Philippines
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
 2. เขียนเอกสารทางวิชาการเทคนิคการให้คำปรึกษา
 3. อาจารย์สอนประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี วิชาจิตวิทยาบุคลิกภาพและ
 การปรับตัว การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน
2. ชื่อ ดร.สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์
 สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (จิตวิทยาการปรึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 วท.ค. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. กรรมการกลางสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย
 2. หัวหน้าศูนย์สนเทศแนะแนวการศึกษาและอาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
 3. อาจารย์โปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
3. ชื่อ นางอังคณา เมตุลา
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
 วุฒิการศึกษา วท.บ. (จิตวิทยาให้คำปรึกษาและแนะแนว) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ศศ.ม. (การแนะแนว) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (สาขาวิชาการแนะแนว)
 2. เลขานุการศูนย์แนะแนว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2
 3. หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์
 4. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์

ที่ ศธ 0522.16 (น) 15.๑

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์
ตำบลบางพูด อําเภอบางศรี
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเรียนแจ้งเป็นคู่ตรงคู่คุณวุฒิพิจารณาครูอํานวยวิชา

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระพงษ์ จันทร์พงษ์

นี้ถึงที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายอนันต์ ผิดสว่าง นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการคาดการณ์สมรรถนะผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ตาม โครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวให้นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครบถ้วนเนื้อหาวิชา มาตรฐานปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษานี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ ขอเรียนขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศษ 0522.16 (น) 366

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางมูล อําเภอปรางค์
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 24 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. สมศักดิ์ สีทมูลฤทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายอนอม สิวสว่าง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สัทและผลจากการกระทำของคน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาระบุไว้ในตัวตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบพระคุณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิทธีรนนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3586 -7

ที่ ศร 0522.16 (ข) 1๙๘

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางอังคณา มงคลดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายอนันต ติวสว่าง นักศึกษาหลักสูตรนักศึกษาศึกษา แขนงวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการฝึกพืชพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์ผลผลิตและผลจากการกระทำของคน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะแตกต่างกัน ด้วยชุดกิจกรรมเกษตร ตาม โครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมา ด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษา ได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครบถ้วนเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่สมควรจะได้นำไปตรวจพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษานี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเวียนด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พุจินต์ วิสุวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0 2503 2870
โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตให้ความอนุเคราะห์การทดลองเครื่องมือและการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

โรงเรียนบ้านหัวฝาย
 ชั้นที่ ๕/๕
 วันที่ 20 ส.ค. 50
 เวลา 09.00

ที่ พศ 0522.16 (ด)/396

นางวิชา ศิณทศพร
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ตำบลบางพูด อําเภอบางกรวย
 จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 14 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอมอบอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองทำโครงงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวฝาย

เนื่องด้วย นายถนอม ผิวสว่าง นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการฝึกปฏิบัติ
 ความซื่อในการจัดการเรียนการสอนและผลของการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตถ้อยทีถ้อยอาศัย
 ด้วยคุณธรรมและเมตตา

ในการนี้ นักศึกษาดังกล่าวได้ส่งทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยเก็บระดับ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2550 ในเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2551
 โรงเรียนบ้านหัวฝาย ตำบลบางเขลาคันที่การศึกษาศุขธารณี เขต 2 อําเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี
 จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในกรณีอนุญาติให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ
 ตลอดเวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาแนบมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณ
 นาย โทกสนี่

เรียน 1440 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวฝาย
 ด่วน ๕.๑๑.๒๕๕๐ ขอแสดงความนับถือ
 ปรีชา ถนอม ผิวสว่าง ทนอม น้อย
 เลขที่ ๕๑ หมู่ ๑ บ้านหัวฝาย
 อ.ส. ๕-๔-๕๐๕
 ๕.๑-๓๕.๕๑
 โทร. ๐๒๕๐๓ ๒๘๗๐
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสุทธิธรรมา)
 ประธานกรรมการประจำภาค วิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิจัยศึกษา
 โทร. 0 2503 2870
 โทรสาร 0 2503 3566-7

09/11/50
 20/8/50

โรงเรียนบ้านหัวฝาย
รับที่ 317
รับที่ 20 20 50
เวลา 0900

ที่ ศธ 0522.16 (นพ397)

ตาชิววิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 14 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอบขออนุมัติระงับให้นักศึกษาศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวฝาย

เนื่องด้วย นายดอนน ติวสว่าง นักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหัวฝาย
ตาชิววิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการฝึกเพื่อพัฒนา
ความเข้าใจในการจัดการดูแลดูแลและดูแล การกระทำผิดของคน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกับ
ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว

ในกรณี นักศึกษานี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อเก็บวิจัยจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 ที่ศึกษาไปเพื่อการศึกษาค้นคว้า 2550 ในเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2551 โรงเรียนบ้านหัวฝาย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อำเภอ ในตะกอก จังหวัดสุพรรณบุรี

จึงเรียนขอขออนุญาตขออนุญาตระงับจากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล
เพื่อเก็บวิจัย ตามวัน เวลาและรายละเอียดที่นักศึกษานี้ขอทำวิทยานิพนธ์ หวังว่าจะ ได้รับความกรุณาจากท่าน
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาพร้อม ผู้วิจัย นายดอนน ติวสว่าง
ด้วย ส.ศธ. 0522.16 (นพ397) ของนางสาวณันนิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์
ร.ร. ส.ศธ. 0522.16 (นพ397) วันที่ 14-08-50
โรงเรียนบ้านหัวฝาย (รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขา วิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายแนะนําการศึกษา
โทร. 0 2503 2870
โทรสาร 0 2503 3566-7

(Handwritten signature)
20/8/50

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ความคิดเห็น ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียน

นายดอนอม ผิวสว่าง

ผู้วิจัย

แขนงวิชาการแนะแนว

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา

แบบสอบถามความคิดเห็น ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียน

แบบสอบถามนี้ ต้องการทราบความคิดเห็น ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียน ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ไม่มีผลเสียต่อนักเรียนแต่อย่างใด แต่จะเกิดผลดีต่อนักเรียน และเพื่อน ๆ โดยทั่วไปด้วย

แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ให้นักเรียนตอบให้ครบทุกตอนและทุกข้อ เพราะถ้าขาด ตอนใดตอนหนึ่ง หรือข้อใดข้อหนึ่งไปจะทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่สมบูรณ์ หากนักเรียนไม่เข้าใจ วิธีทำหรือข้อความใด ๆ ขอให้ให้นักเรียนถามครูก่อนทำ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วจึงลงมือทำได้

ขอขอบคุณโรงเรียนและนักเรียนเป็นอย่างมากที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ถนอม ผิวสว่าง

ธันวาคม 2550

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน
(แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม)
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและการทำงาน
(แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์)
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัจจุบัน – อนาคต
(แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน)
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตัดสินใจเมื่อพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา
(แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม)
2. โปรดอ่านคำชี้แจงก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ ตามความเป็นจริง หรือความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน
(ครูอ่านหรือชี้แจงให้นักเรียนฟังพร้อมกันก่อนตอบ)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกข้อความลงในช่องว่าง และขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน
หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียน

1. ชื่อ-ชื่อสกุล.....
2. ขณะนี้กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.4 ป.5 ป.6
3. เพศ ชาย หญิง
4. อายุ 10 ปี 11 ปี 12 ปี 13 ปี
5. ผลการเรียนโดยเฉลี่ยของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา.....
6. ปัจจุบันผู้ปกครองนักเรียนประกอบอาชีพ

☐ เกษตรกรรม	☐ กรรมกร-รับจ้าง	☐ ค้าขาย-ธุรกิจ	☐ รัฐวิสาหกิจ
☐ รับราชการ	☐ อื่น ๆ ระบุ.....	☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นและการทำงาน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านแต่ละข้ออย่างตั้งใจ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓
 ลงบน เหนือระดับที่มีตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”
 เพียงระดับเดียว ที่ตรงกับความคิดเห็น หรือความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพื่อน ๆ ลงความเห็นว่ ข้าพเจ้าเป็นคนขยัน

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าคิดว่า การเตรียมตัวอย่างเต็มที่เพื่อที่จะเรียนเรื่องสำคัญ ๆ นั้นเป็นสิ่งจำเป็น

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานใด ข้าพเจ้าจะทุ่มเทความพยายามให้กับงานนั้น

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ข้าพเจ้ามักจะเรียนได้ดีมากกว่าที่ตั้งใจเอาไว้เสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. หลายครั้งที่ข้าพเจ้าคิดว่า ความมุมานะเรียนอย่างหนักเป็นสิ่งที่สูญเปล่า

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ครูมอบหมายที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูง

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้าชอบคิดฝันถึงชีวิตที่อยู่อย่างสบาย ๆ โดยไม่ต้องเรียนหนังสือ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ข้าพเจ้าเป็นคนไม่ค่อยว่าง จึงมีสิ่งที่จะต้องทำอยู่ตลอดเวลา

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ข้าพเจ้ามุ่งมั่น ที่จะเรียนเพื่ออนาคตที่ดี

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. สิ่งตอบแทนที่ดีที่สุดในการทำงานคือ คะแนน หรือคำชมเชยจากครู
-
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
4. การได้อยู่ในถิ่นต่างแดน ข้าพเจ้าคิดว่าจะทำให้เราทำอะไรก็ได้ เพราะไม่มีใครรู้จักเรา
-
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
5. หากข้าพเจ้าพบเห็นของที่อยากได้มาก แม้มีราคาแพงข้าพเจ้าก็จะตัดสินใจซื้อ และยอมอดออมในภายหลัง
-
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
6. ข้าพเจ้ามักจะทนไม่ไหวหากต้องการหรืออยากได้สิ่งใดมาก แต่ต้องรอคอยนาน
-
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
7. ข้าพเจ้าเป็นคนตรง กล้าพูด กล้าทำ และมักจะทำทันทีที่คิดได้ แม้ยังไม่ใช้เวลาที่เหมาะสมก็ตาม
-
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
8. ในการประชุม หากมีการพูดถึงสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย ข้าพเจ้าก็จะคัดค้านทันทีโดยไม่ต้องรอโอกาส หรือจังหวะที่เปิดให้ข้าพเจ้าพูด
-
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
9. ข้าพเจ้าไม่เคยคิดเลยว่า หากเรียนสำเร็จแล้วจะไปทำงานอะไร
-
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
10. หากข้าพเจ้าเห็นว่า การทำดีของข้าพเจ้าไม่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า ข้าพเจ้าจะหยุดการกระทำดีนั้นทันที
-
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการตัดสินใจเมื่อพบสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามการตัดสินใจและใช้เหตุผลฉบับนี้ ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ จำนวน 5 สถานการณ์ ขอให้นักเรียนอ่านแต่ละสถานการณ์อย่างตั้งใจ โดยให้นักเรียนสมมติว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์แต่ละเรื่อง และได้ตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำอย่างไรอย่างหนึ่งลงไป ตามสถานการณ์นั้น

ขอให้นักเรียนคิดโดยตนเองก่อนว่านักเรียนตัดสินใจเช่นนั้นเพราะเหตุใด เมื่อคิดเหตุผลได้แล้วจึงอ่านเหตุผลของเรื่องที่มีอยู่ 6 เหตุผล แล้วพิจารณาว่า เหตุผลที่นักเรียนคิดนั้นตรงหรือใกล้เคียงกับเหตุผลข้อใดมากที่สุด ให้นักเรียนเลือกเหตุผลนั้นเพียงสถานการณ์ละ 1 คำตอบ โดยกาเครื่องหมาย (x) บนข้อความที่เลือกในกระดาษคำตอบที่แจกให้ การตอบจะไม่มีผลเสียใด ๆ ต่อนักเรียนทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

แบบสอบถามการการตัดสินใจเมื่อพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

เรื่องที่ 1 กัณฑ์ธรรมชาติ

สุมาลีจะนำเงินที่เหลือจากโรงเรียนหยอดกระปุกออมสินที่บ้านทุกวัน โดยตั้งใจว่าเมื่อได้มากพอจะนำไปซื้อของเล่นที่อยากได้มานาน วันหนึ่งเกิดน้ำป่าไหลบ่าอย่างรุนแรงเข้ามาท่วมหมู่บ้านในตำบลใกล้เคียง เหตุการณ์ดังกล่าวมีบ้านหลายหลังเสียหาย และหลายครอบครัวได้รับความเดือดร้อน ได้มีตัวแทนจากหมู่บ้านนั้นมาขอรับความช่วยเหลือ โดยขอบริจาคเงินและสิ่งของ สุมาลีจึงตัดสินใจนำเงินที่เก็บออมมาบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาติ ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นสุมาลีก็จะทำเช่นนี้ เพราะ

- ก. จะได้รับคำชมเชยจากผู้พบเห็น
- ข. กลัวพ่อแม่ตำหนิถ้าไม่บริจาค
- ค. เป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีต้องช่วยเหลือผู้อื่น
- ง. สงสารชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อน
- จ. มีความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อน
- ฉ. การให้การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง

เรื่องที่ 2 จักรกษัตริย์

เจ้าผู้สีกเห็นอยู่จากการทำกิจกรรมที่โรงเรียนทั้งวัน เมื่อได้นั่งรถทำให้เขารู้สึกสบายขึ้น ต่อมารถได้จอดรับชายคนหนึ่งที่มีร่างกายสูงใหญ่ เขาสังเกตเห็นว่าชายดังกล่าวหน้าซีดทำทางไม่สบายและได้มาขึ้นตรงหน้าและจ้องหน้าเขา เขาลังเลอยู่สักครู่จึงลุกให้ชายผู้นั้นนั่งแทน ถ้านักเรียนเป็นเจ้าผู้สีกก็จะทำเช่นนี้ เพราะ

- ก. ข้าพเจ้าเสียสละตามคำสอนของศาสนา
- ข. เขาคงขอบคุณข้าพเจ้าที่ให้เขานั่ง
- ค. ข้าพเจ้ามีความละอายถ้าไม่ได้ช่วยเหลือผู้ที่ทุกข์ยาก
- ง. คนในรถคงจะชื่นชมในน้ำใจของข้าพเจ้า
- จ. การช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาสเป็นหลักประจำใจที่ข้าพเจ้ายึดถือ
- ฉ. ถ้าไม่ลุกให้นั่ง เขาอาจล้มทับข้าพเจ้าได้

แบบสอบถาม “ความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ”

แบบสอบถามนี้ ต้องการทราบความคิดเห็น ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียน ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ไม่มีผลเสียนักเรียนแต่อย่างใด แต่จะเกิดผลดีต่อนักเรียน และเพื่อน ๆ โดยทั่วไปด้วย

ให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ เพราะถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งไปจะทำให้ผลการวิเคราะห์ ไม่สมบูรณ์ หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำหรือข้อความใด ๆ ขอให้นักเรียนถามครูก่อนทำ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วจึงลงมือทำได้

ขอขอบคุณ โรงเรียนและนักเรียนเป็นอย่างมากที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ในครั้งนี้อย่างยิ่ง

ถนอม ผิวสว่าง

ธันวาคม 2550

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความเชื่อ หรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ
2. โปรดอ่านคำชี้แจงก่อนตอบแบบสอบถามให้เข้าใจ
3. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเชื่อ หรือความคิดเห็นที่แท้จริงของนักเรียน

(ครูอ่านหรือชี้แจงให้นักเรียนฟังพร้อมกันก่อนตอบ)

แบบสอบถาม “ความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ”

คำแนะนำในการตอบ

นักเรียนจงอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างตั้งใจ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ๆ ตรงกับความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเพียงใด แล้วเลือกตอบโดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบน เหนือระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงระดับเดียวที่ตรงกับความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ข้อความทั้งหมดมี 20 ข้อ ขอให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ

1. คนรวยเพราะขยันทำงาน และรู้จักเก็บเงิน ไม่ใช่จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันเชื่อว่าปัญหาต่าง ๆ จะคลี่คลายได้เอง โดยที่ฉันไม่จำเป็นต้องไปแก้ไข

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันเชื่อว่าฉันสามารถดูแลตนเองไม่ให้เจ็บป่วยได้

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. การที่ฉันสามารถทำงานใด ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย เป็นเพราะฉันมีวาสนาดี

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. การที่จะสอบได้หรือสอบตก ขึ้นอยู่กับตัวฉันเองมากกว่าครู

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. การเจ็บป่วยของฉันเป็นเพราะผลกรรมจากอดีตเป็นส่วนใหญ่

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. คนจะรักจะชอบฉันหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ โชคชะตา

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. แม้ว่าฉันจะตั้งใจเรียน แต่ก็ไม่แน่ใจว่าผลการเรียนจะดีขึ้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ถ้าฉันตั้งใจเรียนให้มากขึ้น ผลการเรียนก็จะดีขึ้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันเชื่อว่าการอธิษฐานจะทำให้สิ่งที่ต้องการบังเกิดขึ้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันรู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่จะพยายามทำสิ่งใดอย่างเต็มที่ เพราะสิ่งต่าง ๆ ไม่เคยให้ผลตามที่ฉันพยายามเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. โชคไม่ได้เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการแข่งขันของฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ถ้าฉันโชคไม่ดี แม้จะขยันทำงานมากเพียงใดก็ไม่มีวันที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ถ้าเลือกกินอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ฉันจะมีสุขภาพดี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ฉันเชื่อว่าฉันจะได้รับคำชมเชยจากครู ถ้าฉันตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. มีหลายสิ่งที่เกิดขึ้นกับฉัน แต่ฉันไม่สามารถบอกสาเหตุได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

17. ฉันบอกไม่ได้ว่าทำไมครูจึงรักนักเรียนบางคนมากกว่าฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. ฉันยอมรับว่านักเรียนที่ได้รับการยกย่อง เป็นเพราะเขาทำดี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

19. ฉันมักไม่ทราบว่าพ่อแม่ไม่พอใจฉันเพราะเหตุใด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

20. ฉันมักไม่ทราบว่าฉันเจ็บป่วยเพราะเหตุใด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบวัด
การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นและการทำงาน
(แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์)

1. รายการวัดประกอบด้วยมาตรวัด 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
 - 1.1 ข้อความที่เป็นด้านบวก ให้คะแนน “จริงที่สุด” เท่ากับ 6 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 1 คะแนน ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
 - 1.2 ข้อความที่เป็นด้านลบ ให้คะแนน “จริงที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 6 คะแนน ได้แก่ข้อ 5, 7
2. รวมคะแนนทั้งหมด 15 ข้อ ถ้านักเรียนได้คะแนนมาก แสดงว่านักเรียนมีจิตลักษณะ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ถ้านักเรียนได้คะแนนน้อย แสดงว่านักเรียนมีจิตลักษณะ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัจจุบัน-อนาคต
(แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน)

1. รายการวัดประกอบด้วยมาตรวัด 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
 - 1.1 ข้อความที่เป็นด้านบวก ให้คะแนน “จริงที่สุด” เท่ากับ 6 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 1 คะแนน ในแบบวัดนี้ไม่มีข้อความที่เป็นด้านบวก
 - 1.2 ข้อความที่เป็นด้านลบ ให้คะแนน “จริงที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 6 คะแนน ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
2. รวมคะแนนทั้งหมด 10 ข้อ ถ้านักเรียนได้คะแนนมาก แสดงว่านักเรียนมีจิตลักษณะ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง ถ้านักเรียนได้คะแนนน้อย แสดงว่านักเรียน มีจิตลักษณะด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ

**การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามการตัดสินใจเมื่อพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา
(แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม)**

เรื่องที่	ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก					
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ
1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 4	ชั้นที่ 3	ชั้นที่ 5	ชั้นที่ 6
2	ชั้นที่ 4	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 5	ชั้นที่ 3	ชั้นที่ 6	ชั้นที่ 1
3	ชั้นที่ 5	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 6	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3	ชั้นที่ 4
4	ชั้นที่ 6	ชั้นที่ 3	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 4	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 5
5	ชั้นที่ 3	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 4	ชั้นที่ 6	ชั้นที่ 5	ชั้นที่ 2

1. เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความที่เป็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 1 เท่ากับ 1 คะแนน ถึง ข้อความที่เป็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 6 เท่ากับ 6 คะแนน
2. รวมคะแนนทั้งหมด 5 ข้อ ถ้านักเรียนได้คะแนนมาก แสดงว่านักเรียนมีจิตลักษณะด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ถ้านักเรียนได้คะแนนน้อย แสดงว่านักเรียนมีจิตลักษณะด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ

**การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามความเชื่อหรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ
(แบบวัดความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตน)**

1. รายการวัดประกอบด้วยมาตรวัด 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
 - 1.1 ข้อความที่เป็นด้านบวก ให้คะแนน “จริงที่สุด” เท่ากับ 6 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 1 คะแนน ได้แก่ข้อ 1, 3, 5, 9, 12, 14, 15, 18
 - 1.2 ข้อความที่เป็นด้านลบ ให้คะแนน “จริงที่สุด” เท่ากับ 1 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 6 คะแนน ได้แก่ข้อ 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 19, 20
2. รวมคะแนนทั้งหมด 20 ข้อ ถ้านักเรียนได้คะแนนมาก แสดงว่านักเรียนมีจิตลักษณะความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูง ถ้านักเรียนได้คะแนนน้อย แสดงว่านักเรียนมีจิตลักษณะด้านความเชื่อในการคาดการณ้สาเหตุและผลจากการกระทำของตนต่ำ

ภาคผนวก ง
แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบตรวจคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่เป็นเกณฑ์การประเมิน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับ
 ความคิดเห็น ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะของกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น		
		-1	0	+1
1.	โครงสร้างของชุดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ นิยามปฏิบัติการ			
2.	การทำแผนกิจกรรมมีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม			
3.	การเขียนวัตถุประสงค์ได้สอดคล้องกับกิจกรรม			
4.	การเขียนกิจกรรมเรียงลำดับแนวคิดอย่างมีขั้นตอนและ เหมาะสม			
5.	การเขียนกิจกรรมเหมาะสมกับวัยหรือระดับผู้รับบริการ			
6.	การเขียนกิจกรรมเหมาะสมกับเวลาที่กำหนดแต่ละขั้นตอน			
7.	ใบงานมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์			
8.	สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้มีความเหมาะสมกับกิจกรรม			
9.	เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม			
10.	การประเมินผลกำหนดได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์			
11.	การใช้ภาษาในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมถูกต้อง อ่านง่าย และสื่อความหมายได้ชัดเจน			
12.	การทำชุดกิจกรรมเป็นระเบียบและมีความประณีต			
รวม				

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางการแนะแนวที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตน**

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
1	ปฐมนิเทศ “ชีวิตใหม่ที่สดใส”	
2	“ผู้ชนะสิบทิศ”	
3	“ร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว”	
4	“ใครจะแน่กว่ากัน”	
5	“คิดให้ไกลไปให้ถึง”	

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
6	“เหตุเกิดจากใคร”	
7	“สร้างคำใหม่”	
8	“ตาประสานใจ”	
9	“จิกขอแสนสนุก”	
10	ปัจฉิมนิเทศ “ตัวไกลใจคิดถึง”	

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก จ
ภาพการจัดกิจกรรม

**วัดลักษณะทางชีวสังคม และจิตลักษณะเดิมพร้อมกันทั้งสองกลุ่มก่อนทำการทดลอง
(แบบสอบถามฉบับที่ 1 จำนวน 4 ตอน)**

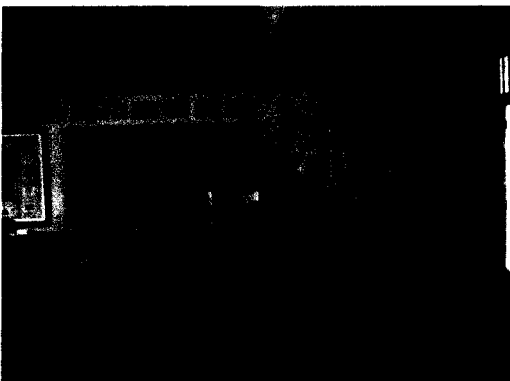
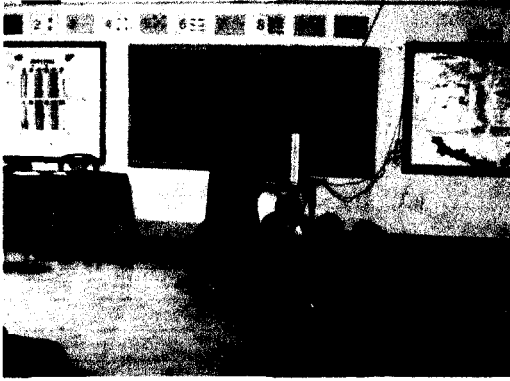
ภาพกิจกรรมกลุ่มทดลอง
กิจกรรมที่ 1 "ชีวิตใหม่ที่สดใส"
(ประชุมนิเทศกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพร้อมกันทั้งสองกลุ่ม)

กิจกรรมที่ 2 "ผู้ชนะสิบทิศ"

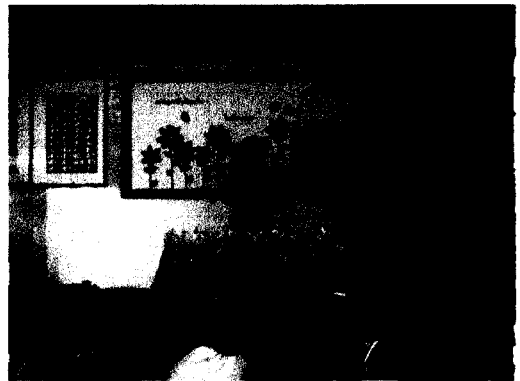
กิจกรรมที่ 3 “ร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว”

กิจกรรมที่ 4 "ใครจะแน่กว่ากัน"

กิจกรรมที่ 5 “คิดให้ไกลไปให้ถึง”

กิจกรรมที่ 6 "เหตุเกิดจากใคร"

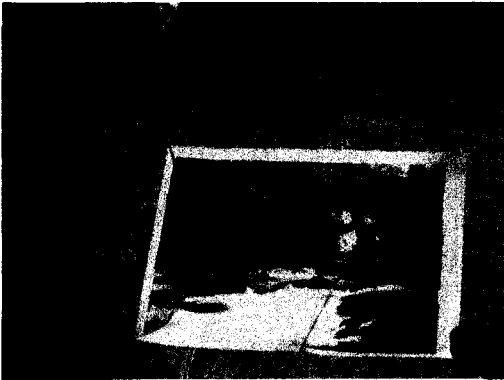
กิจกรรมที่ 7 “สร้างคำใหม่”

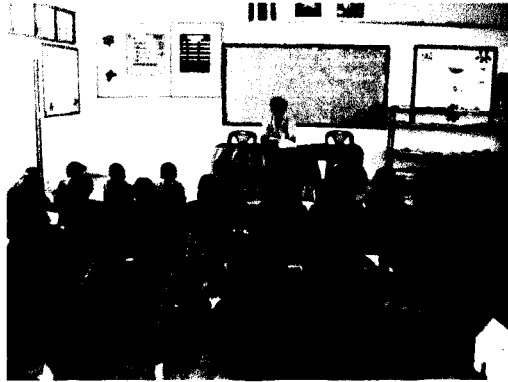
กิจกรรมที่ 8 “ตาประสานใจ”

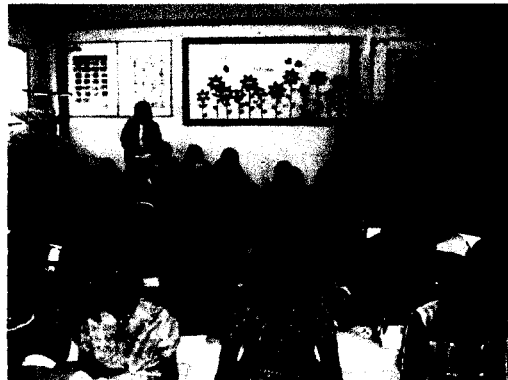
กิจกรรมที่ 9 "จิกซอแสนสนุก"

กิจกรรมที่ 10 "ตัวไกลใจคิดถึง"
(ปึงฉิมนิเทศกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพร้อมกันทั้งสองกลุ่ม)

**วัดความเชื่อในการคาดการณ์สาเหตุและผลจากการกระทำของตนหลังการฝึกพร้อมกันทั้งสองกลุ่ม
(แบบสอบถามฉบับที่ 2)**

**ภาพกิจกรรมกลุ่มควบคุม
กิจกรรมที่ 2 “ฉันจะเป็นอะไรดี”**

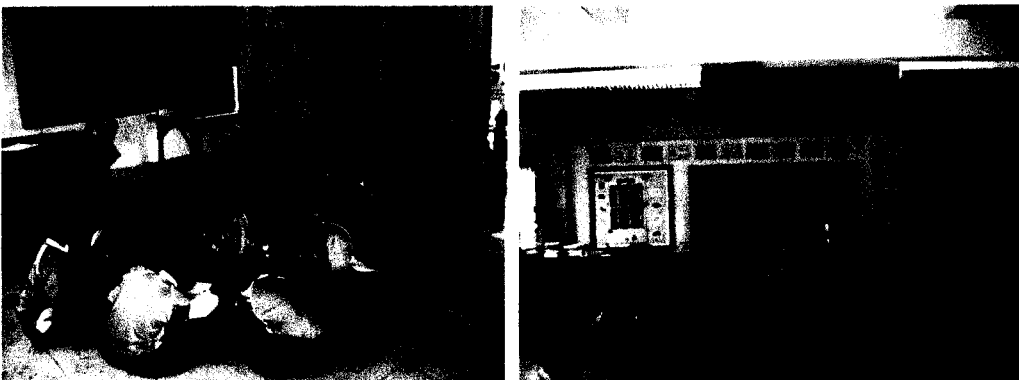
กิจกรรมที่ 3 “อาชีพที่ฉันชอบ”

กิจกรรมที่ 4 "ดูคนเก่ง"

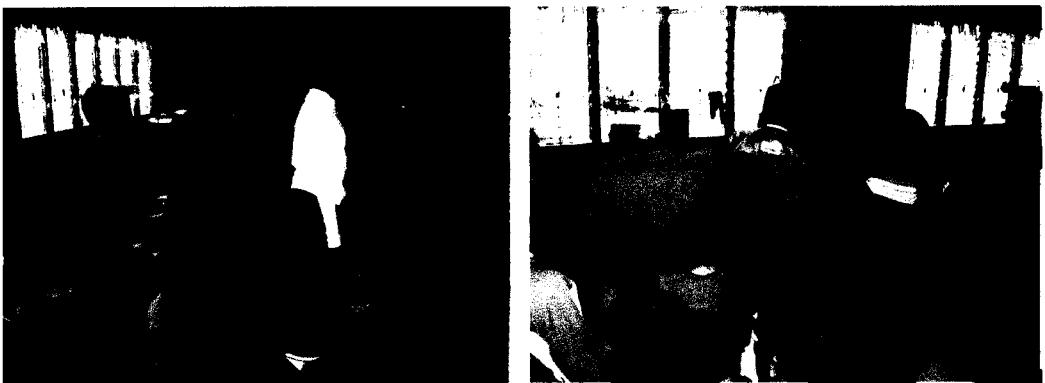
กิจกรรมที่ 5 "ชอบอ่าน"

กิจกรรมที่ 6 “มาตีอุกร้างแถ”

กิจกรรมที่ 7 “เกมตั้งคำถาม”

กิจกรรมที่ 8 “โลกกว้างทางการศึกษา”

กิจกรรมที่ 9 “มดพิษจากอาชีพ”

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายณอม ศิวสว่าง
วัน เดือน ปีเกิด	20 มกราคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (การแนะแนว) วิทยาลัยครูอุดรธานี พ.ศ. 2528
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหัวฝาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี
ตำแหน่ง	ครู อันดับ คศ. 3 วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ